

SZÉP - LITERATÚRAI

AJÁNDÉK

A'

TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNYHEZ.

---

1 8 2 5.

Ötödik Esztendei Folyamat.

P e s t e n ,

Nyomtattatott Petrózai Trattner Mátyás betűjével
's költségével.

SZEP-LITERATURALI

ALAPUNK

1880. ÉVI M. NYOS. GYŰJTEMÉNYEK

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

TWN JOHN CATTY A' VALLISI HARAMIA-
VEZÉR.

(Az Innkeeper's Albumból) (*)

A' tizenötödik Század végén, egy szép nyári estve eltévedt szolgájával egy vitéz, a' Cardigani Grófság' hegyei közt. Sok ideig hasztalan kerestek ki-
menetelt a' nyom nélkül való vadonból, mellybe ju-
tottak, midön hirtelen a' sűrű esalútból, egy mere-
dek tetőről hangos víg ujongatást hallának, melly
azután sokszor ismétlődé. Követték a' hangot, meg-
köték lovaikat egy fához, és a' nyájas hóld világá-
nál, nagy bajjal verekedtek-fel az öszvenött bokro-
kon által, míg egy szabad helyre jöttek, hol egy
körül belől nyólezvan emberből álló csoportot pillan-
tának meg, melly egy jól meg-rakott asztal mellett
tanyázott. Egy ifjú, komoly, de kellemes külsejű
vadász állott annak egyik végén, 's egy jobbjá felül
ülő hárfás' víg hangjaira figyelmeze.

„Hozott Isten Urak“, kiálta az ifjú ember a' jö-
vevényeknek „úgy jöttök mint barátok, vagy mint
ellenségek, — fegyverrel mérkezni velünk, vagy
egy poharat kiüríteni? — Twn John Catty mind a'
kettőre kész.

„Mi békés utazók vagyunk „szólla a' vitéz, és ké-
rünk hólnapig adjatok szállást.“ —

---

*) The Inn-Keeper's Album. Arranged for Publi-
cation, by W. F. Deacon. 8-vo London 1825.

„No tehát üljetek le“ szólla az Ifju, ki a' banda vezérének lenni látszott — „és te Hoel,“ a' hárfához fordúlva — „verj egy elfogadó erdei dalt!“ — A' Hárfás engedelmeskede. — „Azt csak nem hittem volna“ — szólla a' vitéz egy kis idő mulva, — „hogy minekelötte Bálába érjek, a' Gardigani hegyekben a' hárfa hangjait halljam“ — „Ti Bálába mentek“ — monda a' haramia, — „és nem igen tudjátok, hogy az Angoly Harry ott a' tájékon van?“ — A' vitéz elbámolni látszatott. — „De hát Mortimer és a' Percy-ek nem táboroznak e' ott a' tó partján, 's várnak rám, — akarám mondani — a' Glendower megérkezésére!“ — Glendower vitéz? — Bort, bort ide vig társaim, a' csudák ideje vissza tért, mert a' fejedelmi Glendower egy haramia asztalánál ül, — Valóban csuda“ — felele a' nem várt felfedezésen meghökkent vitéz; — „azomban bár a' hírsok rosszszat mond is felöletek, a' veletek való rosszbanás, és az idő' zabolátlansága ki ment benneteket.“ — Rosszszul bántak velem igaz, — de meg is boszszúltam. — Három esztendeje már, mikor az a' halvány hold a' Roderik Arnaza drága övjére süttött, bokkrétája repült a' szélben, 's fénylő páncéljába a' esillagok tükröztek, — de a' Hős halva fekszik már Cerig-Cennán ormezatjain. — „Az valóban mérész tett vala! — „Igen, de figyelj annak következésére: Henrik Hírály meg-hallá kedvence halálát, 's őseim tornáczaiban úgy álla, mint a' Cad-er-Idrisi vész-lélek (a' veszedelem követje) szelveszekkel tele felhős palotájában. „Éppen ő tett engemet“ monda az ifjú mély de elnyomott fájdalommal — „Atya és Anya nélkül valóvá e' földön, és kiüzött a' fenyérre, hol csak az ég fedelékem. — És most midön újság kívánásod kielégitem, te is mond meg, hová igyekszel hólnap? — Glendower félre vezeté

az ifjat, 's felfedezé előtte áruló szövetségét az éjszaki Angolyokkal, 's szándékát, hogy alattvalóival a' hólnapi napon Bálánál azokhoz csatolja magát: kijelenté egyszersmind kívánságát, hogy a' haramia is követné. Catty, ki éppen úgy kapott a' csuda dolgokon, mint társai a' prédán, reá állott; — 's megegyezvén a' feltételekbe, visszatértek a' társasághoz, 's kevés idő múlva lenyugodtak.

Első szürkületkor a' vadászskürt hangja serkenté fel őket, 's G l e n d o w e r és szolgálja nyergelt lovakat, 's az asztalon gazdag fölöstökömöt találtak. Ezt elköltvén, az utazók útnak indultak, de nem addig míg fülébe nem sügta a' Vitéz új szövetségesének: meg-emlékezz! — János Tamás, a' Katalin fija, (régí mód Vallisban a' nemzetségi név kijelentésére) kit olvasójim elébe olly hirtelen hoztam fel, egy Vallisi nemes és meleg vérü Familiából való ifjú volt. Eleji, kik sok ideig L a m p e t e r' szomszédságában laktak, az Angolyok ellen való gyűlölségekről esmereteseek voltak. Maradékaik ugyan azon előítéletet vették örökségül, és János már mint gyermek kendvenceze vala minden rendüeknek. Mikor a' férjfi kort elérte, R o d e r i k A r n a z a, IV-dik H e n r i k Király kendvenceze eránt való gyűlölséggel jelelte ki magát, ki C e r i g - C e n n á n várában lakott. A' viszázkodás azon kezdődött, hogy az Udvari ember az ifjúnak egy hirtelen kifejezését az Angoly igazgatásról úgy adta-bé, mint pártütésre czélozó kinyilatkoztatást. Ennek következése a' lett, hogy az ő Lampeteri jószágai elvétettek, és R o d e r i k, kire a' számkivetésnek végrehajtása bízott, ellensége' leány testvérét elfogta, és a' várat tulajdon embereivel megrakta. Az ifjú Nemes épen P e n m a n - M a w r b a n volt, de alig tudta meg a' történetet, azonnal alattvalóit öszvegyűjté, és A r n a z á t tulajdon vá-

rában ostromalá vette. — Ez valamelly titkos út által, melly ötet a' szomszédsággal öszveköttetésben tartotta, sokáig kiállotta az ostromot. De ezen út nem sokára felfedeztetett, és Arnaz a dühösségében a' János testvérét elevenen kő falak közé rakatta, 's elveszni hagyá. — Ez a' testvér gyűlölségét a' legfőbb pontra emelé; reá rohant a' várra, személyesen támadta meg ellenségét, 's tulajdon várának ormójn vágta agyon. Henrik kedveltje halálát rettentően bosszúlá - meg. Ellene nem állható erővel vette - el János ősi várát, Atyját és Anyját mint pártütöket megölette, jószágát tüzzel és fegyverrel elpusztította. Az ifjú, ki ezen hatalomnak ellent nem állhatott, néhány híveivel a' hegyekbe futa, Twn John Catty nevet vett fel, és az egész emberiségen bosszúlta meg azon rosszat, mellyet ő rajta egynehányan követtek el. Ezen bődolgtalan foglalatosság, természet-től vidám lelkét meghomályosítá, 's a' víg nemesből egy elkeményedett haramia vezér lett.

Így élt ő három esztendeig. Azon közben az Angoly Monarcha a' lázzadást lecsendesíté, 's a' tartományt egy rövid nyugalomnak ereszté. Most kezdett a' haramvezér köz rettegést terjeszteni - el, mert bátor vadász - társaival falukat pusztított, Hlastromokat égett fel, és a' szegényeknek adta azt, a' mit a' gazdagoktól elvett. Azomban kegyetlenségre nem vete medett, és egy nyers tréfa gyakran megengesztelé vesztésével a' megfosztott útast.

Nem sokára Vallist újra nyughatatlankodtatá a' Gróf Mortimer diesvágja, és a' Glendower munkássága. Ők tehát az Angoly Percy-kkel egyesültek, és a' pártütők épen a' Bála tavánál táboroztak Henrik Királlyal által ellenben, midőn Glendower hozzájok való útjában a' hegyekbe tévedt, és

bizván Cattynak az Angolyok ellen való gyűlölségében, ezt szövetségesévé tette.

Mihelyt a' Vitéz szolgájával eltávozott, ez társainak az általa kötött szövetséget azonnal tudokra adta, melly az ellenségtől gazdag prédát, hazafijaik részéről pedig vétkeik' elfelejtését ígérte. A' prédához való reménység azonban legnagyobb benyomást tett reájok; reá állottak, és estve az egész banda megindult, hogy a' táborba menjen. Attól nem messze a' Vadászkiáltás esmeretes hangja a' Vezér körül öszve hívá a' bandát, melly a' táborba ment, hol Mortimer, Glendower, Hotspur, Percy, Vernon, és Worcester által barátságosan fogadtattak. Hogy a' Haramvezér bátorságába és ügyességébe való bizodalomnak bizonyosságát adják, azt tanácsláknak, hogy menjen az Angoly táborba, 's tanulja ki annak erejét. Örömmel fogadá - el a' mérész ezen tanácsot, beburkózott egy setét köpönyegbe, csónakra ült, és egyedül evezett a' táborhoz, melly a' tó másik szélén álla. A' hold világítja még, midőn a' partot elérte, és maga előtt a' feje sátorokat meglátta, mellyekben minden mély szunnyadásban lenni látszott. Eltűnt végre a' mennyei világ, sűrű felhők setétíték be a' földet, midőn a' Király, kit vétkes lelkiesmérete aludni nem hagyta, sátorát kinyitá, és a' setétségbe tekinté. Elmúlt idők' képei tolódtak ellágyult lelke elébe, emlékeze az ifjú Vallisi Nemesről, kit ő iszonyú rossz vele bánása által kétségbe ejtett, és borzadá midőn hirtelen egy homályos termet álla mellette, és siket hangal monda „Angliai Harry! A' bosszúállás órája eljött, siess, ragadd fegyveredet, mert az élő Istenre! Kettőnk közül egynek ma el kell esni!“ — „De talán csaknem akarsz megölni? monda a' megrettent Király, midőn a' Számkivetettnek setét vonásait megesmerte. —

„Téged' megölni? szólla ez; nem! ámbár te nekem se kenyeret, se hazát, se barátot, se atyafit nem hagyál, de még is fegyvertelent meg nem ölhetek.“ Szavának emelkedő hangja felébreszté egy ör' figyelmét, ki a' sátor előtt fel 's le járt. E' lármát üte, és egy rakás Katonaság futta oda. Az ifjú észre vette a' zörgést és elfutott. A' Katonák követték őtet a' partig; de már a' szökevény csónakjában vala, és útban a' Vallisi tábor felé.

Más nap ütközetre kelt a' dolog, Vitézül harcoltak a' Vallisiak, legvitézebbül Twn John Catty embereivel, ösztönöztetve a' bosszú érzésétől, és hárfásának felvidítő énekeitől, ki hazája hárfásai közt, kik egy szomszéd kösziklán gyültek össze, a' Vallisi viaskodókat a' kitürésre leghathatósabban serkentette. De Hotspur, Percy elesett, a' Vallisi Herczeg erős kardjától általszúrva. A' Nordhumbriaiak hátráltak, és a' Vallisiak, vezérekkel Glendowerrel együtt kényszerítették a' hegyekbe visszavonulni, míg az alatt Catty, ki legalább most hazája ügyét remény nélkül látta, embereivel együtt régi szugolyjába Cardiganba mene.

Minekutánna az Angoly Hirály a' pártütést teljesen elnyomta, az egész tartományban truppokat állita fel, azon reménységgel, hogy Glendowert és Cattyt megkeríthesse, kik ellen a' tábori öszvetalálkozás óta előlthatatlan gyülölséggel viseltete. Catty-nak ennél fogva jó ideig vesztég kelle lenni, és a' Vadászat hasznaival megelégedni. De ezen segéd eszközök végre elfogytak, emberei morogtak, és maga a' Vezér is érezte az unalom' munkálkodását, azért éjjeli gyüléseik közül egyikben tanácsolá a' Tally Apátúrságra való ütést, melly híres volt gazdagságáról, 's a' feltételt köz tetszés koronázta.

Éppen utolsó súgórait veté a' nap az Apátúrság örmőjira, midőn az Apátur elébe egy fáradt idegent vezettek, ki a' tisztelendő társakat mind egy gazdagon rakott asztalnál találta. „Pax vobiscum!“ szólla az idegen „Benedicte édes fiam!“ szólla a' kövér Apátur mesterkézett alázatos méltósággal. „Mi a' kívánságod?“ „Tisztelendő Atya, én a' hosszas böjtölés miatt lankadt vagyok, 's szeretném megkóstolni azon ételt, melly olly csalogatva áll előttem.“ — „Hát nem tudod fiam, hogy az éjjeli megfrissítések csak a' választottakért vagynak? Menj-el tehát és az alázatosság' lelke legyen veled!“ — „Attól tartok, hogy azt nem fogom itt hagyni.“ — Apage, apage, te szemtelen legény! De csak menj, mert tud meg, hogy a' tele gyomor útálat az Úrnak szeméi előtt.“ — Most tehát kéntelen vagyok azt mérészeni!“ mondá az idegen, 's megfúvá a' kürtöt. Azon szempillantásban tele lett a' Szála fegyveresekkel. „Hát mit gondoltok most, szólla ismét, vacsoráljon e' veletek Twn John Catty vagy sem?“ — De a' Barátok ezen kérdést nem várták meg. A' haramiák beléptekor mind elfutottak, 's míg az ajtót elértek volna, egymásra estek, és egy élő baráthegyet ábrázoltak, mellynek csúcsa a' kövér Apátur vala. Ez alatt a' vadászok bátran vendégeskedtek, és Catty, kit a' bor felvidített, az Apátúrt magához ülteté, 's kinszeríté, a' hárfás húrjai mellett először egy éneket, végre egy ívó - dalt énekelni, melly utolsó fokban ő Tisztelendősége éppen olly jártasnak lenni látszott, mint az elsőben. Midőn így a' társaság egy ideig mulatott, a' Rlastrom kincsét kiüríték, 's örömkialtások közt mentek-el, — mellyet még az Apátur egyházi átka is, melly távolról utánnok hallatott, le nem csendesithete. —

Nem sokára a' Llangadocki vásár ideje körül a' mezei emberek a' Garrick-Southey-i szép réten tolakodtak. Völt is az ifjaknak táncz, az öregeknek legendák, 's éneklés a' Vallisi hárfákhoz mindeneknek. A' többek közt egy öreg hárfás, kia' Llangadocki pusztá várá omladványin választá ülő helyet, bámuló földijeinek a' Penman-Mawr-i óriásnak Ap-Ewarnak tetteit énekelte: mint dugá naponként zsebjebe fiatal leányokat fölöstökömrre; mint vere meg egy regement Katonát, melyet ellene küldöttek; mint ment által a' Towy folyóvizen, és gyermeki féltékenységéből egy hegyre mint szaladt fel; mint szelidíté meg a' Snowdoni sasokat, azoknak farkaikra sót hintvén; 's halálakor mint találták 'sebjeit tele szorongattatott szüzekkel; mint szabadítá meg azokat egy vitéz hadi ember, és mint vette el azokat egyszerre feleségül, és mint éle azokkal szerencsésen.

A' nap mélyen álla nyugoton, és az egész gyülekezet készüle a' szokott búcsúzó tánczhoz, midőn a' Talley-i Apátúr két szerzetesekkel Llandiló-ból, hol éppen a' Klastromi adót szedte öszve, erre nyargalt haza felé. A' mint megpillantá a' tánczosokat, megállítá paripáját, 's parancsoló hangon reájok kiáltá, hogy vétkes tánczokat hagynák félbe. — „Miért ne tánczolnának?“ kérdezé egy idegen, ki a' körből kitére. „En szeretem a' tánczot, de szeretem a' virtust is!“ — De hát hiszed e' a' Szentegyház' csudáját? Hiszed e' hogy a' miszent véd patronusunk Sz. Miklós, három Angyalt egyetlen egy ürü czi-merrel megvendégelt, melly csudálatosan mindnyájokat kielégített?“ — „Feltévén, hogy a' peccsnye harmincz fontot nyomott, úgy néhány palaczk borral hozzá, már segíthettek vala magokon. De mit tartozik ez a' virtusra? — Az Apátúr mor-

molt valamit a' fogai közt. — „Te, úgy hiszem, valamit mondál? — „Ó semmit! csak azt akartam mondani, hogy benneteket még el-fog az ördög vinni.“ Ezen szavakkal a' szent ember elakara távozni. — De az idegen megkapá erősen Kámzsáját, 's szemére hányta bolondságát, hogy a' mezei emberek ösimulatságokat ócsárolta. De most már az Apátúrt minden türés elhagyta. „Ki vagy te kiálta haragosan, ki mérészelsz szemre-hányást tenni a' Talley-i Apátúrnak?“ — „Ki vagyok én? Azt hittem volna, hogy jobban esmerjük egymást. Én Town John Catty, a' vagyok szólla, tovább levetvén az alatt állöltözetjét,

Ezen menydörgő szavakra sarkantyúba kapá lovát a' Prior, 's elugrata kövér társaságával, mídön a' Vezér kürtjébe fúvanta, és bandájának, melly szokás szerint egyszerre körülte termett, megparancsolta, hogy a' szaladókat hozzák vissza. — Kevés pillantatok alatt Town John Catty előtt állának ezek, kinek neve azonnal köz tetszést jelentő mormogást terjeszte el. Mert közönségesen maga viseletében nemes indulatú volt, társai pedig vidámságokért kedvesek voltak, és az ő faluról falura terjedt tettei, eleven részvételt gerjesztének eránta. A' büntetés, mellyet a' papokra vetett a' volt, hogy azoknak hárfássá daljára tánczolni kellett, melly test gyakorlásra kivont kardal kínszeríté őket, míg végre ki-fáradva lerogytak és az Apátúr egy második tánczocskától való félelemből, a' B. szüzre állította, hogy a' táncz kellemes idő töltés, és az egészségre nagyon hasznos. De Catty még ezzel meg nem elégedve, áldomást kért a' hárfásnak, 's mídön az Apátúr sohajtva húzta-ki nehéz erszényét, ő kiüríté a' mi benne volt, és elosztotta a' mezei emberek közt. E' megesvén, komoly hangon így szólla hozzá: „Ha valahol ismét a' me-

zei embereket tánczolni látod, megemlékezz arról, hogy a' szegények éppen úgy mint a' gazdagok az élet' használására rendeltettek. Ha pedig valaha meréd őket örömeikben háborgatni, a' mindenható Istenre mondom, hogy azoknak megsértésöket rajtad megbosszúlom, ha mindjárt a' B á la fekete hajjai hömpölygenének is köztünk." Ezen búcsúvétellel elereszté az Apáturt és társait, kik onnan a' legnagyobb hirtelenséggel elsiettek.

Idő közben egy ifjú Dáma, két szolgálótól kíséretve a' réten keresztül lovagolt. „Ystradd-Fin örökösneje!“ kiálták a' parasztok, és azon pillantásban a' mi hősünk is kezében tartá sapkáját. Belső csudálkozással bámula ő a' leány ifjúi szépségét, kit viszont az idegen nemes ön-tartása nagyon meglepni látszatott. Ez a' korán árvaságra jutott ártatlan teremtés, egy öreg szolgáló tanácsán kívül, minden ügyeléstől szabadon élte napjait, a' Llandisenti magányban, 's egész léte mind eddig csak románképü álom vala. A' felséges természet, melly ötet körülvevé, szívére nyomta ön nagyságát; az előidőnek lelkesítő regéji, mellyeket halla románczos emelkedést adtak lelkének, melly ő vele a' Világban paradicsomot láttatott, de a' melly csak ön mennyei kebelében lakoza, — ő igen is tiszta vala erre a' világra. Most ébrede fel először az édes álomból, mellyben eddig lebege. Elmellözöm szerelme' történetét, John Catty-nak a' Llandisenti kisaszonnyal öszvejöveteleit, 's azon mendemondát, hogy amaz ennek a' rostélyon történetből kidugott kezét addig tartotta, míg megigérte, hogy az övé lesz; — és sietek azon időre, mikor ök a' Llynny Van nevezetes tavánál utolsó öszvejöveteleket tartották.

Az éj vad vala, és a' felhők sűrűen függöttek a' fekete hegyek felett, midön Catty a' tó mellett

álla. Itt végezte a' tartománynak hajdani története szerint a' Madock leánya életét a' vízben. Itt álla a' leány, midön kedvese halálának első hírét meghallotta, 's ezen víz felett hangzott utolsó haldokló kiáltása, midön a' veszélyt hozó habokba rohant. Ezen órától fogva mondják, hogy az ő lelke Llynn-y-Van mellett ide 's tova jár, 's mint a' közelgető veszedelem' előpostája megjelenik. Az ifjú éppen ezen regére emlékeze, midön egy fehér termet lejöve a' hegyről, és kevés minuták mulva a' Llandisent-i Hisasszony kebelén feküdt. Emlékezetbe hozá azon ígérését, hogy az övé lesz. „Nem szükség említened, szólla ő, ígéretem elég.“ Még egyszer neki elébe terjeszté kedvese mind azon bajokat, mind azon veszedelmeket, mellyeket neki, mint egy számkivetett feleségének szenvedni kellene. De ő állhatatos maradt. „Nem fog soha panasz jönni ajakaimra“ — szólla a' magát elhatározott leány. — „Tehát hólnap enyim az ég tekintete előtt, enyim a' szép zöld erdőben, hol olly sokáig szerettem, és éltem.“ — „Igen is“ — monda a' Llandisent-i Hisasszony, de egyszersmind egy könnyesepp reszkete szemében. — „Mi bajod kedvesem?“ — szólla az ifjú gondoskodó tekintettel. — „Nem tudom, de olly nyughatatlan vagyok, ha a' jövő napról gondolkozom. Rétszer huhogott a' bagoly Llandisent-ben, és kétszer jelene-meg a' halotti fény a' rostélyon, hol egymást olly gyakran láttuk.“ A' mint ezt mondá, vad melodia hallatszott suhogni a' vizen, mellynek tetején egy termet látszott lebegni. Hőd felhőbe vala az beburkózva, de gyengén látható arcán mély gyász nyugodt. Elinor megdöbbsent, „a' Llynn-y-Van-i fehér asszony“ — kiálta, és ájúlva rogyott öszve. A' mint magához jöve, még mindég látszott a' termet, vad, fénytelen szemeit mintegy megvarásolva az övéire függesz-

teni. — De lassan lassan látszott a' ködben elenyészni, 's a' mindég gyengülő mu'sika végre egészen elhala a' hegyekben. A' Vezér mintha odanőtt volna úgy álla, és Elinor halvány orczájival melyjére támaszkodva, gyermek módra sírt. Végre valahogy lecsendesítette, 's úgy váltak el egymástól megújított ígérettel, hogy hólnap a' zöld-erdei Kápolnában az övé fogna lenni. — Térjünk most vissza Glendower-hez. Ez a' vitéz az elnem sült párütés után a' Snowdon-i hegyekbe vonúlt vissza, a' honnan szüntelen be-beütött a' körül lévő vidékre, 's az illy háborúhoz nem szokott Angoly seregek közt a' legirtóztatóbb vérontásokat vitte véghez, truttzolván a' Király' számkivetési parancsolatjain.

Azonközben a' bosszáállást szomjúzó Talley-i Apátúr a' Királytól, ki éppen Londonba készült visszamenni, egysereget kére-ki Town John Catty ellen, melly neki Scroope Barnard vitéz vezérlése alatt meg is adatott, és a' mellyhez ő még azon csoportot is hozzá csatolta, mellyet maga össze szedhetett. De azonközben Glendower a' Shrewsburyrnél hátra hagyott Angolyokra rohant, azokat megverte, és messze Shropshire-be vissza üzte, 's akkor hirtelen megfordúlt, hogy az Apátúr és Barnard Cardigan-ban egyesített seregeiknek elejbe mehessen. De mig ezek estek, az alatt Catty a' maga idejét Llandisent és zugja között megsziotta, 's minden szokott vigyázással felhagyott, mert vadászai szabadon barangoltak a' környéken ide 's tova, mig egynek az Apátúr szagúldozóji közzül elsült, hogy egyet ezek közzül egész az ő erősségekig kísérjen, mire az Apátúr alattvalóit a' vitézéihez kapcsolta, javasolván hogy azonnal Cardigan felé nyomúljanak.

Most már az őszevelés napja elérkezett. Vad, és zivataros vala az, homályos terhes felhők függöttek a' hegyeken, és a' sok ágú villám sугározva repült le a' nyílásokon. A' mint az estve eljött, hangzott az erdő a' parasztok örömkialtásaiktól, kik Urokat, 's annak menyasszonyát kísérek az óltárhoz. Egy szerzetes vitte véghez a' szent foglalatosságot, melly után a' társaság mezei ünnepléshez ült. Catty, Elinor, és az öreg Bárd közt üle, 's mély halgatásba merült. Nem nyúlt a' mellette elmenő pohárhoz, és a' vidám tréfa, melly mindenek arcát felvidította, az ő arczáról a' melancholiát nem üzhette-el. Végre felállá, 's minekutánna Menyasszonyát egy Hivének örízete alá adta, sietett Hoeltől kísértetve az erdő' határra, körül nézni ha valljon az örök mind helyeiken vagynak e'? Ezen szükséges tisztét teljesítvén, leüle egy vén fatövére, és magához intette a' Bárdot. Hosszú hallgatás után így szólla: „Te engemet eddig úgy esmertél, mintegy mérész, gondok nélkül való Rablót, de vagynak érzések, Hoel, mellyek akaratunk ellenére is a' szívbe férkeznek. Látod ama' halvány epedő termetet? (Elinorra mutatván, ki a' sátor előtt állá) Ő a' mi vad élet módunkat ki nem állhatja, csak az Ég tudja mi lesz belőle, ha én többé nem leszek. . . . Mind hijába, szólla tovább kevés hallgatás után az elbámúlt hárfáshoz; hijába barátom a' küszködés, ha a' sors keze rajtunk fekszik. Nekem végem van, és még csak egy kötél van, melly engemet a' világhoz lánczol. — . . . Ne mosolyogj, úgy van a' dolog: ez utolsó éjjelem fog lenni. Látam a' Cader-Idrisi vész-lelket. Fekvő helyem mellett állá az a' zöld erdőben, 's még reám meredt szemekkel néze, így kiálta: Jaj, jaj az utolsóinak az ő nemzetségéből! “ 's ködben enyésze-el. . . . Magamon nem tünödök, de ő rajta, ő rajta! Mi

lesz ő belőle, ha én a' sárban leszek? — „Mig én élek, kiálta a' hárfás, nem lesz több barátira szükségem.“ — Köszönöm, köszönöm.“ — szólla a' számkivetett, 's vadon szorította meg az öreg kezét, és ekkor szokott elszánt lélekkel tére vissza társaihoz a' sátorba.

A' zivatar, melly a' levegőben sokáig függé, most irtóztató erővel töre-ki. Egymást érve dörgött a' menykő, és a' vén bükkfák recsegték a' szél dühe alatt. Egyszerre távolról kürt' hangja hallatott, végre fegyverzörgés és egy nehéz esés, mintha a' Toweybe valami rohant volna. Egy ör a' sátorba rohant, 's kiálta: „Elvagyunk árúlva; a' Déliek egész ereje jön réánk!“ — Egy pillantásban minden zavarba jött, és Gatty, ki a' fenyegető veszélyt által-látta, sietett Elinorral egy barlanghoz, melly egészen fent az erdőben feküdt. E' volt az egyetlen titkos menedék hely, mellyet a' Gardigani természeti erősségek ajánlottak. A' barlang kicsiny volt, a' bemenetel szoros és veszedelmes, de feljülről kinyílt, és a' magosabb sziklákról belé lehetett látni.

Ifjú feleségét és a' szerzetest itt elrejtven Gatty, vissza siette embereihez, kiket két csapatra osztott, 's a' felmászó Angolyokat nyilzáporral fogadta. De Barnárd' Katonáit jól osztá-el, 's a' mint a' Hápolnát elérte, egy Herold által mindnyájoknak bocsánatot hirdete, a' Vezéren kívül. — De ezen ajánlás megvétéssel vettetett vissza. — „Előre tehát“ — szólla az Angoly Generális. — A' svadronok azonnal előre nyomultak; az erdő fegyveresekkel pe'sgeni látzott, és a' menydörgés szünete alatt tisztán leheté hallani a' Hoël hárfáját, ki az övéit a' viadalra tüzelte. — Ritter Barnard Katonái előtt harczott mint egy Oroszlán, míg az alatt a' nem kevésbbé bátor Catty földijeit előtt viaskodott. De erőlködése

sei haszttalanok valának; mindég fellebb nyomúltak az Angolyok, mindég gyengébb leve az ő társainak ellentállások. Az ütközet sorsa egyetlenegy tettől függé: Catty használt egy szerenesés pillantást, és megtámadta az Angoly Generálist, ki magát bokrétája által jelelte - ki. — „Ajánld magad Istennek! mert utolsó órád üte!!“ Vigyázz fegyveredre! kiálta az Angoly, az alatt reája rohanván; én semmi párt-ütővel nem alkuszom. „Ezen szavakkal egy szörnyű vágást tett reá. — A' Vallisi elhárítá ugyan azt, de kardja markolatjánál ketté töre, és egy pillantatig fegyvertelen álla ott; de ekkor ellenfelére rohant, torkánál megragadta, 's óriási erővel hajítá-le az alól zúgó folyamba.

Halálfélelmek közt várta az alatt a' szerencsétlen Elinor az ütközet végét. Ez mindég jobban közelgete, 's midön Catty többé semmi menedéket nem láta, parancsolá embereinek, hogy a' berket gyújtsák fel, 's ellankadva véresen rohant a' barlangba, „Elinor, kedves Elinor! kiálta ő, még egy csókot, egy elváló - csókot, és akkor élj bóldogúl örökre! „Ezen szavakkal kifáradt melyéhez szoritá, 's felmászott a' szikla' tetéjére a' barlang felett. A' berek ropogott és égett minden felé. Az Angolyokat az irtózás megmerevítette, de a' számkivetett rettenthetlen álla a' szikla csúcsán, a' dörgés mély harso-gása, a' lángoló erdő' ropogása, és a' fegyverek bóditó zörgése alatt. Egyedül álla ott, mint az utolsó ember a' vizözönbe, 's midön a' setét füst sűrű felhőkbe vonúlt felé, úgy látszott mintegy földfeletti valóság. Egy Angoly Tiszt alólról megesmerte ötét. Ahon van ő! kiálta: másszatok fel — nem menekedhetik meg előttünk. — Száz Márk jutalom, a' ki elevenen előhossa ötét! „Elevenen!“ kiálta Catty, keserűen nevetve, és egyj vágással dőfte-le az első

felmászt a' kőszikláról. A' többiek körül fogták ötet; a' szikla vérétől sikámlós lett, szeme homályba borult, tántorgott, míg az alatt az ellenség vágás után vágást ada páncéljára. Hirtelen megállott, hogy véres homlokát megtörülje. Ereje némelly részbe visszatérni látszott, 's a' mint öszve tört Kardját egy utolsó kétségbe esett próbára felemelte, egy az aczél által oda húzott menykő megcsapá hirtelen ötet, leesett a' barlangba, és halva feküdt Elinor lábainál.

Ezen pillantásba hallatott ismét távolról egy hadikürt, és „Glendower! Glendower!” hangzott az erdőn keresztül. Hevés percek alatt az ütközet újra dühösköde. A' tűz közepén keresztül törték a' Vallisi Clans-ok (nép-törzsök) az ellenségre Borzasztó volt a' kiáltás „Szent György Anglia mellett!” hallatott az egyik oldalról „Éljen Glendower” a' másiktól. Az Angolyok hátráltak, és a' mint a' völgyúton leszaladtak, Glendower szikla-darabokat, kőveket, és égő fákat boesáta fejükre,

Midőn a' győzedelmesek a' kergetésből visszatértek, közelítettek a' barlanghoz, hol a' mézszárlás legnagyobbnak lenni látsza. Itt találták a' Llandisenti Kisasszonyt érzés nélkül férje holt teste mellett kinyújtódzva feküdni, és a' Szerzetest, ki mellettek térdelt, és imádkozott. Felemelték a' leányt, és Hoël ki csak nem egyedül maga maradt a' Gatty bandájából, kunyhójához vitte ötet, melly a' zölderdő szélén feküdt, 's azután vissza tért, hogy az eltűnt vitézt sirassa. Rétszer üté meg a' húrokat az ő dicséretére, de lassúk és szomorúak voltak a' hangok mint a' szelid esti szellő Dynewor om-ladványin. Villám valál te a' hadba, így énekele ő, — rettenetes a' Szászok fíjainak. Úgy állá-

ott, mint egy bükkfa a Bálai erdőben; a' romlás szélveszei ordítanak a' te ágaid közt; a' forgó szél le-szóra körüléd lombjaid kellemét, és az erdő kevélysége ledöle. Nem lobogtatá te érted egy házi tüzhely is nyájas lángját; te érted egy szerető feleség se áldá az alkony óráját; remény nélkül vala élted, magános lesz sirod. Mennj békével! te utolsója és legvitézebbje törzsöködnek. A' te úta a' keskeny házba viszen, a' sirnak hosszú, hosszú álmához. A' nyári szél fejed felett fog susogni, 's a' rigó a' hegnyilásaiban énekelni, de te nem fogod ötet hallani. “

A' Bárd elhalgata, és Glendower emberei mintegy lelkesedéstől elfogva letérdeltek agyonsújtott földijök holttesténél. A' vérszín zászló loboga az ő feje felett, 's a' hadikürt búcsúzó éneket harsoga az ő emlékezetének, — „Óda van 3, monda a' háladatos Glendower, de vitéznek halálával halmeg, 's hazája' Zászlója legyen az ő halotti lepedője.“ — Ezen szókkal körültekerte ötet a' Zászlóval, 's néhány napok múlva szomorú pompával kíséerte a' halottat utolsó hosszú lakhelyébe a' Zöld-erdőbe. A' megmaradt kevés vadászok el-hagyák Cardigánt vezérek' halála után örökre. A' hív Hoël, napjait a' szegény Elinor ápolgatására szentelte, kinek arra nagy szüksége volt, mivel a' szerencsétlenség elméjétől megfosztotta. Napokig, hólnapokig bolyongott ő a' Zölderdőben ide's tova, leüle elvesztett férje' friss sírjára, virágokat szedett, 's a' folyóba veté azokat, azt vélvén, hogy kedvesének köt koszorút. Csak kevéssel halála előtt tértek vissza öszve-ronésolt érzékei, hogy nyomorúságának egész szétzúzó terhét érezze. - - - Fájdalmas tekintetet vete a' Bárd a' szép halottra, 's egy kétségbe esett az égre, mintha az Istenséget akarná vádol-

ni. De még is midőn utolsó órája közelgete, kivette magát a' buslakodó a' zöld erdőbe. Tavasz volt, 's a' fák zöld leveleiket tolták kifelé. Egy fülemile csattogott az új lombból, 's midőn annak szelid hangjai a' haldokló Bárd szívébe hatának, haldokló szemei még egyszer kezdének öröm - érzésébe ragyogni, 's nem sokára az ő sírján is énekele a' panaszos mádárka.

H. B.

ÁDRIA HUNNIÁHOZ.

(1 8 2 3.)

Csókolják habjaim Hunnia! partodat,
Üdvöz légy régi Hőseim szülője!
Több évektől sirattam tőlem váltodat
Most ölelhet már vizeim' szirényje
Vége öszve, és egybe kelt véled
A' nemzeti rév partod 's tengered.

Ünnepét törvényes Egybekelésünknek
Örömmel ülték partjaim' lakosi,
Mert így a' párduczos Árpád' Nemzetének
Lettek béki, 's hadi örökös társi;
Örült öblömbe minden teremtvény,
Örült fenekemen is a' fővény.

Hogy Te is vigadtad öröömöm' ünnepét
Örvendve vizem' Isteni hallották,
A' két hős Nemzetnek öszve ölelkezését
Örök javakkal, és frigygyel áldották;
Örömodet mert dalják több lantosid,
Jele hogy szabadok hős fiaid.

Partommal egy pálya nyitódott előtted,
Mellyen diest nyerhetsz túl a' tengercken,
Nincs el fojtva többé nagyra termett tüzed,
Uralkodhatsz már szárazon yizeken,
Tüz' - Viz - Föld' - és Levegőd szabad már
Nemzet! csak akarj dicsőség vár.

Vizemen ezután egybe szövethetesz
Gyöngyenvirágzó szabad nemzetekkel,
Szépet, 's jót szülő kereskedésbe léphetsz
A' világ' minden gazdag részeivel;
Önléted' fényre azzal tenyészhet,
Mentől több nemzet Téged esmérhet.

Hunnia! Ádriáddal Te boldog lehetsz,
Ádria Hunniával hirt szerezhetsz
Hunnia! Ádriáddal Te oda érhetsz
Hol Nemzeted nagyot, 's mindent tehet.
Rév partod, és Tengered szabad már
Hunnia! csak ébredj, dicsőség vár.
KIS KÁROLY.

T Ű N Ő D É S.

Birtokodra nints reményem,
Ah! Bóldog, angyali szép,
Ez fájdalmas tüneményem,
Oh! ez engem széljel tép,
Mért vagy ah sors oly kegyetlen?
Mért vagy hozzám érzéketlen?
Eltem imár lankadoz:
Ifjúságem hervadoz.

Ortzaam piros szép rózsái
Immáron hervadoznak,
Fürgeségem, víg órái
Már bennem lankadoznak,
Áh! így van az, a' ki szeret,
Az egyszerre, mindent megvet,
Néki élet, és halál,
Minden mit elő talál.

Gyermek lévén, azt reményltem,
Böldogság a' szeretet.
De a' midőn virág Éltem
Egy szép szüzben szeretett,
Akkor érzém bús szívemben,
Ah! mint hevül, kebelemben,
A' Hódító szeretet,
Mely illy bajba vezetett.

Szívem belső rejtekiben,
Lappang alattomos tűz,
Testem minden érzésiben
Ámor sűrűn nyilat tűz,
A' melly minden únalmitat
Bánatimat, fájdalmimat.
Bennem mindég újjítja
Bátorságom állítja.

Nyugodalmam el enyészett,
A' melly eddig táplált volt,
Hű szerelmem el enyészett
Nyugtót, a' melly bennem volt,
Testem, szívem, zürzavarba,
Eszem, 's fejem elkábúlva,
Jár ide 'stova szélyyel:
Küszködik e' veszélyel,

Nintsen Remény, melly ringatna
Engem védlő karjain,
Nints Bóltesség, melly altatna,
Bóldogító párnáin,
Már mindenek im elhagytak,
Keresveim rám tódúltak,
Lelkem Testem halva él:
Fájdalom, még - is reményl.

KESERGÉS A' SÓHAJTÁSRÓL.

Sóhajtások, mért kinzatok
Mért gyötritek kebelem,
Olly feszülve, mért zúdútok,
'S mért? küzdötök énvelem,
Szivem egész elfaradott,
Titőletek elfúládott,
Úgy hogy piheg és lobog:
El el lankad úgy dobog.

Kegyetlenek mért nem szüntök,
Kinzani már szivemet,
Felrepültök, mégsem tűntök,
Fárasztani lelkemet.
Testem egész elroskadott,
A' tüzerő, meglankadott:
Fejem szédül 's szomorú
Illyen a' szív háború.

Az érzések, felhevülnek
Tünekedik az Elme.
Léleketim meg feszülnek,
Illyen a' szív gyötrelme.
Hah! mit érzek, nintsen remény,
Bár ketsegtet olly tünemény,
Hogy valaha megnyerem
Véd reményem 's mindenem.

Oh de mind e' bizonytalan,
Azért szorúl úgy szívem,
Óhajtozom mind úntalan
Hogy tán megtsal vélt hívem:
Ah e' kinez és e' gyötör,
Ez szívemen olly sebet tör,
Ami újjúl 's tüzesül:
Fájdalmimmal közösül.

Ah nintsen Ír, gyógyulásra
Bár titkolom kinaim,
Reményem sints vidulásra,
Mi szüntetné fájdalmim.
Mert ha a' szép engem megvet
Csak ámitgat és kinevet,
Úgy minden haszontalan,
Sóhajtozom úntalan.

Majd tán a' sír hideg bóltja,
Elválasztja sorsomat,
Fájdalmaim majd kióltja,
'S meg könnyiti vóltomat.
Csak ez az eggy lész jutalmam,
Hogy hív vóltam és fájdalmam
Már sír hant közzé hever:
'S Léttem tsendesb nyugtot 'nyer.

G Y A N I T Á S.

Rózsa lángok ortzájáról!
Mit jelentek szívemnek,
Mosolygások ajakárol
Reményt szültök, Lelkemnek.
Óh! a' midön rám tekintett,
Belém ollyan. érzést hintett,
Melly mindenem eljárta:
Hétségeim elzárta.

Áh! bóldog Pertz, a' mellyekben
Gyanítottam jó szívét,
'S azon hevült kebeleekben,
Rejtve láttam szépségét.
Ah! melly sokat, sóhajtoztam,
Elhagyatva óhajtoztam.
Hogy vélem olly kényén bánt:
Rabja lévén meg nem szánt.

Óh! demostan észrevettem,
Hogy ő engem szenvedhet,
Mert midőn rá tekintettem,
Rózsa lángra gerjedett.
Áh! szép szája mosolygása.
Lett bús szívem újulása.
A' melly reményt gyújtogat
S' Jövendöket mutogat.

K É T S É G.

Mért zokogom panaszimat,
Nints ki szánja kínaimat,
Csak hervadva tűnődöm.
Szép réményim gyorsan tűnnek,
Bús gondjaim rendre gyűlnek:
A' hervasztó bánattal.

Én pediglen árván nézem,
Megtsalódva nagyon erzem
Az Életnek terheit.
De azért mást mit tehetek!
Csak zokogok, és szenvedek;
Tűröm zúdúld bánatim.

Zúzva látom az idöket,
'S a' rozsázott Esztendöket
Eltemetve örökre.
Zokogással emlegetem
Tünt napjaim élesztgetem
Szakadozott szívemben.

A' Jöveadök tükörében,
Szabadtságom, zárt körében;
Halva látom nyugalmam,
Élesztgetném, ah! nem éled,
Tünt napimmal, nem eszmélhet,
Bétakarva kinokkal.

Szendergjetek, hiv nyugalmak!
Jertek elő Szív fájdalmak
Raboljátok szívemet.
Ha kínokkal tetézitek,
Csalódással felvérzitek,
Úgy! Feléled, nyugalmam.

M E N T S É G.

Ne itélj meg Jó barátom,
Hogy fájdalmam panaszlom,
Majd eljő a' korosb - Idő,
Hol kinaim meg osztom.

Akkor osztán Panasz helyett,
Ért gondokkal szolgálok,
Az eltünt részt, sorsra hagyom,
'S betsesb jövöt számlálok.

De most szívem dagadozó,
Nints hatalmam kerülni,
Hogy kinaim enyhíthessem
Ki kel néki ürülni.

Gyúladozik hæv kebelem,
Szivem dobog 's ömledez,
Az Ifjútüz kisztet nagyon
'S sziv fájdalmam éledez.

Lám a' Rózsa fejledező
'S azért pattog levele.
Ha elvirít nem lesz olly szép.
Ne bánj rútvul most vele.

Majd az Idő meg aszalja,
'S el hullanak a' rózsák,
Akkor többé áh nem gyúlad,
Rá ütnek a' vég órák.

De mostan még gyúlt hevében
A' sziv nagyon érzékeny,
Majd ha később, hozzá szokik
Nem lesz ollyan félékeny.

Törödni kell a' szívnek is
Míg az Értkort megéri,
Akkor többé nem gyúladoz
Ha majd ezélját eléri.

ORBÁN GÁBOR.

AZ ASSZONY, GYÉMANT.

Mint az Atzél reszelő fogait szégyenbe hozó, még
Fényt nem nyert buta test gyémántra kevés szem ügyel
's nints

Olly betse, mintha erős pora fényessé 's ragyogóvá
Tévén, mesteri kéz remekül foglalja aranyba:
Igy ha az Ész 's Erkölts széppé nem teszi az Asszonyt
(A' kit az Ég a' Férj Gyönyörűségére teremtett)
Bár melly andalodásba hozó deli termete, teste
'S Angyali képe legyen - ditsekedjen régi ősökkel —
'S száljon rá örökül a' dús Telets on sok ezerje,
Tsak buta Test, 's örökös Gyászt szerző durva teremtés.

B. I.

HALASY JOSEPHINÁHOZ.

Június 10. Pesten.

A' bánat epezető tengerén evezve
El tűnsz a' végzet sebes szárnyain,
'S a' gyászos el válás mostoha Karjain;
Öröminnk alkonyát szemléled könnyezve,

Hasztalan zokogunk, 's hasztalan érintik
Esdeklő panaszánk az Ég boltozatját,
Lángoló hűségünk e' bús áldozatját
A' büszke végzetek szánva nem tekintik.

'S Te el tűnsz! — de nyájas kellemid Emléke
(Hit a' sors hatalma tőlünk el nem tilthat)
A' bús enyészetnek tsak akkor hódolhat,
Ha néma sírbóltunk mohosult hantjára
Reszketve száll alá a' höld bús ságára.

KIESTÉRY WILMA.

Ő CSÁSZÁRI 'S KIRÁLYI FELSÉGE SZÜLE-
TÉSE NAPJÁRA.

Caesaris Alma Dies , et luce Sacratior illa ,
Conscia dictarum qua tulit ida jovem.

Martial. L. 4. — Epigram 1-0,

Dicsőbb napja Hunniának
Mint amaz , mellyen magának
Menykövekkel jádzó Istent ,
Kinek tekintete rettent ,
Szült a' mesés régiség.

Millyen hymnussal zengjelek ,
Milly lánggal dicsőítselek
Téged' , mellyel Honnuk' fényét ,
Bóldogító Szent reményét ,
R'ánk derítette az Ég.

Szép hajnalod' rósa képe
Mikor mosolygva fel lépe
Ötven , és hét évek előtt
Ferenczel hozzánk akkor jött
A' Boldogság Angyala.

Kit ama' felséges Anya
A' Törvénynek Szent Aszszonya
A' kegyelmek' leánnyival
Vetélkedő szorgalommal
Szoptat , és dajkál vala.

Kit szerencsés bölcsőjében
A' jövendők' képzetében ,
Hol a' Hadak' Istennéje ,
Hol a' Szent Békeszerzője
Gyönyörködve ringatott :

Hível a' Músák' serege,
Gyengédeden enyelege,
És a' tökéletességre
Derülendő magyar égre
Mosolygva mutatott. —

Hível István hagyománya
Honnunk' remek alkotmánya,
Kincsünk, Szentséges Horonánk,
Tündöklőbb fényt lövell reánk,
Ujj diszt, újj erőt nyere:

Kinek Királyi Szavára,
Serkentése' hatalmára,
Árpád' hős fajja legottan
Gyózedelmi tűzre pattan,
S' nagyra küzd forró ere.

Hi Mars' véres mezejéről,
Hol a' halál pusztít, és öl,
A' Rettentőt öszve zúzva,
Olaj ággal koszorúzva
Jött a' Haza' keblébe:

'S véle a' szép Tudományok'
Jeles, hasznos találmányok',
Napja is már ki tündöklött,
És egy mennyei láng szökött
A' Honfiak' lelkébe.

Szerencsés nap! a' Királynak,
A' Nemzetnek, a' Hazának
Mindég több több jókat szülve,
Óhajtott fényre derülve
Számталanszor víradj még

Míg a' Nemzet' édes Attya
Honunk' Hórmányát forgattya ,
Míg Törvényünk virágozik
Szivünk buzgóan áldozik ,
Hogy tartsa Ötet az Ég!

G. F.

A' S Í R.

(Salis után szabadon fordítva)

A' Sir tsendes, 's mérhetetlen,
És borzasztó a' partja,
Egy fátyol az esmeretlen
Országot fedve tartja. —

A' fülelilk hangjai
Kebelében nem zengnek,
A' barátság virágjai
Tsak a' hant mohán lengnek.

Az elhagyatott Mátkáknak
Hasztalanok könnyei;
A' mélységbe az Árváknak
Sem hatnak keservei.

Az óhajtott nyugalom
Még is tsak itt lakhatik,
Érdeminkért a' jutalom
Oda lent megadatik. —

Sok szélveszektől vettetett
Szivünknek megnyugodni
Tsak akkorra engedtetett,
Ha már meg szünt dobogni.

Rejtett-Szók.

1.

Hét értelme vagyon kiseded szótskámnak, az első
Nyári gyümölcs, másik meg tisztbéli mozdulatot tesz.

2.

Hogyha fejem' fejtéd, állatra találkozol abban.
Lábom testednek fentebbjén kis tagot is tesz.
Szingy helyhezét testednek teszi. Egésszen
Rettenetes vagyok én, mindennél a' ki agyagfaj.
Mindenkor bizonyos gyógyító szer betegelnél;
Ámbár a' patikák soha sem árúlnak is engem.
Sokszor még kedves'bb íz a' kétségbeesőknél.
Némelykor keserű és mord is az élet örömben
Méllyen bémerülő embernél 's rettenetes váz.
Minden városnál, falunál van kis darabotska
Földöm, a' hol egyszer az egész ember faj adózik.
A' Vámot beszédök ásóval forganak ottan,
Hódol nyögve pedig a' gögös döllye szavamnak.

5.

Egy növény vagyok én, nem czifra de hasznos
azonban,
Sok mester keze közt vándorlok, miglen egészen
Meg-zületa' czélt tárgy, melly majd minden időben,
Mindenik Országban, Nemes embernek, valamint a'
Höznépnek szükséges szer, hasznos. Seregenként,
Vetnek mint gabonát, learatnak, 's meglehet osztán,
Hogy Hóhér' keziben forgok rettenteni bűnöst,
Vagy pedig a' szilaj ökröt tartóztatni akolban.
Meg fordítva nevem, lágyítván közbe betümet,
Harmadikát hagyván mint van ki belőlem egészen:
Már most mint finomabb veteményt kertedbe találhatsz
Szinem többféle, izem csípős, de magába
Iztelen. — de ha mással hintve eszel meg
Úgy soknak kedves, másoknak iztelen és roszt.

SALACZ LAJOS.

A' TAVASZ' REGGELE.

S O N E T T O.

A' tavasznak lágy hüves reggelén
Nézd a' természet gyönyörű miveit;
Bennek a' teremtés nagy remekeit
Vi'sgáld, mint álltak a' lét keletén.

Mint a' teremtő hang az ég öblén
Keresztül zúgván a' lények nemeit —
Úgy a' természet elhunyt csemeteit —
Élni serkenti föld' anya - keblén.

Kelj, oh halandó, vad gondjaidat
Add-ált a' gyengén lengő zephüreknek,
Hezd érzeni gyermek - bájaidat.

Boldog ha tudsz még örvendni ezeknek,
'S az új tavasszal gyermekeskedni:
Ha nem, oh hát jobb volna nem lenni!

M A D Á R H A R.

Rigó. Helj, kelj, kelj - fel tollas nép!

Ekhó. Helj, kelj, kelj - fel tollas nép.

Rigó. Hészül már a' hajnal.

Ekhó. Hészül már a' hajnal.

Bagoly. Nem kell nékem a' fény.

Ekhó. Nem kell nékem a' fény.

Bagoly. Szeretem az éjt.

Ekhó. Szeretem az éjt.

F Ü L E M I L E.

Heljünk, keljünk, keljünk!

Fülemile vagyok én,

Az erdőnek közepén

Madarak közt Királyné,
Legédesb éneklőné.
Keljünk, keljünk, keljünk!

P I N T Y Ö K E.

Oh jaj! oh jaj! oh jaj!
Pintyöke az én nevem,
Sirás egész életem;
Hegy, völgy, szikla sirj velem,
Míg kinomat lehellem:
Oh jaj! oh jaj! oh jaj!

G E R L I C Z E.

Oh ah! oh ah! oh ah!
Gerliczének zengését,
Társa után nyögését,
Halljad erdő és liget,
Míg tart a' lágy reggelet.
Oh ah! oh ah! oh ah!

K A K U R.

Kuku, Kuku, Kuku!
Az ember egy kis Király,
Velem még is ő tréfál,
Jövendőért hozzám tér,
Tőlem sok esztendőt kér.
Kuku, Kuku, Kuku!

A Z E G É S Z K A R.

Nyílik a' hajnalnak rózsá kebele,
Derül az erdőnek boltos fedele;
Keljünk, keljünk énekre,
Halandók örömökre,
Keljünk vidám énekre.

FÜLMILE ÉS GERLICZE.

Énekünknek te vagy legkedvesb tárgya
Oh Aurora, az ég boldogabb lánya!

K A R.

Idvez légy ég asszonya,
Tollas népnek gyámolya,
Idvez légy oh Aurora.

Rózsa-kebled szemünk ébresztő fényre,
Harmat-könyved szárnyunk olvasztó gyöngye:

Idvez légy ég asszonya,
Tollas népnek gyámolya,
Idvez légy oh Aurora!

Fáj ah! hogy olly rövid itt mulatásod,
Fáj, ha komor felhő irigylí arczad':

Idvez légy oh Aurora,
Tisztán kelj-fel holnapra,
Idvez légy oh Aurora.

Ime méltóságban kél Phöbosz Isten,
Életre hoz mindent a' természetben:

Idvez légy dicső Phöbe,
Sugáridat löveld-be
Hozzánk e' szent ligetbe.

Mérsékeld tűz-Isten nyári hevedet,
Kérünk, el ne perzseld tollas népedet:

Füveinknek édes ízét,
Forrásaink tiszta vizét
Tartsd-meg, 's a' lombok zöldjét.

Ha majd szelid hugod itt itt sétálgat,
Fejére feltüzünk dalván zöld ágat:

Csak füveink édes ízét,
Forrásaink tiszta vizét
Tartsd-meg, 's a' lombok zöldjét.

Hajts-el tőlünk minden komor felleget,
'S ha tengerbe merülsz, hagyj tiszta eget:
Hogy derülve mosolyogjon,
Csillagokkal vigasztaljon
Bennünk' hugod Phöbe asszony.

Néktek is e' föld kis Királyi zengünk,
Oh halandók! ha még kedves énekünk,
Ha még a' szép természetet,
A' mezőket és ligetet,
Mint hajdan kedvellitek.

Az elfáradt munkást dalunk éleszti,
Az eltévedt vándort szavunk vezeti:
Nagy urakat mulatunk,
Tudósokat oktatunk,
Beteg szívet gyógyítunk.

Csak hogy puskáitok otthon hagyjátok,
Rakott fészkeinket ne zavarjátok:
Ártatlan a' tollas nép,
Tilalmas helyre nem lép;
Ne, oh ne bántsd vadász nép.

GUZMICS IZIDÓR

EGY IMÁDOTT SZÉPHEZ.

Homályok közt bujdos a' nap,
Mély tengerébe merül:
Ott ismét új világot kap,
Boldog szívekre derül.
A' hóld éji táborából
Mosolyogva fel-ébred;
A' csillagok záporából
Sok olvadó szív ered.

Melly kellemes a' természet —
Bár fogva tart rabjai
Összel, midőn el - enyészett,
A' zajos tél' habjai.
Vad szélvész közt hányattatik
Az embernek élete,
'S orkántól el - ragadtatik,
Ha nints hív társ mellette.
Bóldog! kit az Égi végzés
Illy társal öszve szöte:
Két testben így egy az érzés,
Egy rév - part van előtte!
Ezt rajzoló a' jelenlét
Jövendőm' etsetével —
Egy hét után foly a' más hét,
'S Heblem lángzik nagy hévvel.
Egek! valljon ti küldtetek
Angyalt valóságában?
Föld, nagy tenger, ti szültetek
Vénust magasságában?
Remekje a' természetnek,
Ritka anya gyümöltse,
Sok ékeit szép nemednek
Hymfi versében költse!
Szépem! neked áldozok én
Hymen szent oltáránál,
A' nap, midőn este le - mén
Színes képzet' vidékén —
'S hidd - el, szívem, hogy ki húztam
Két tizenkét esztendőt,
Világ' tengerén bár úsztam,
Várhatsz még jó jövendőt!

AZ EL-VÁLÁS.

Hidd el, Rózsám, hogy sajnálom,
Hogy meg-veted szívemet:
Azt véltem, hogy fel-találom.
Benned párom' 's hívemet. —
Isten hozzád! evedzünk már
A' nagy világ-tengeren —
Ámor előtt nyilik a' zár
Vakon — botlunk a' téren.
Bóldogtalan áldott lélek,
Csalárdok' áldozatja,
Utóljára egyre kérlek:
Reked szívem' szózatja!
Váltsuk hát fel az el - múltat
Jövendő vak sorsunkal,
Szerelmemet, már szét dúltat,
Temessük el ez úttal.
'S hogyha a' sors fel-bolygatja
Élted' csendes nyugalját,
Nefelejts el, ha szaggatja
Bú páros élted álmát. —
Bóldogítsál más halandót
A' te áldott sziveddel,
'S ezen szíves végső adót
Tőlem örömmel vedd el! —

EGY CSAPODÁR SZÜZ.

Ifjú, mond meg mit vétettem,
Hogy undorodsz képemtől?
A' rondót hogy el-vétettem?
Hidd, csupa szeméremtől —
Talán véled, hogy fél század
Nyomja gyenge vállamat?

Bokám tántzba meg nem izzad,
Tapintsd fogas államot.
Testem kartsú, még ropogós —
Melyjem düllede, még nem dudu:
Vesztett volna lántz kopogós,
Tömött, mint a' Márton ludja.
Nemes, polgár, és katona
Ölelt volna örömezt;
De hiszem azt, illy matróna
Oszlja még a' bors levest. —
A' mostani férjfiaknak
Csak az a' rút hibájok,
Aranyiak hogy nem fiadznak,
Mellyel telne szobájok!

BALOGHI LÁSZLÓ.

A' R A B.

Jer már, jer egyszer, tsillagos Ég' ditső
Fénnyel mosolygó Affzonya! Jerlze már,
Fájdalmim' érzékeny tanúja!
Verd-el az éj' szomorú homályját.

Távul Hazámtól; messze vidék' sovány
Határít őrző vad havasok között;
'S felhőkig érő durva fogház'
Rejtekeiből az egekre nézván,

Óhajtvá várom megjelenésedet. —
És ime! jönnek kellemetes szelid
Súgárid. . . Üdvöz' légy, kegyes Hold!
Rönyveim' árja között elázva

Áldlak, 's köszöntlek. Tsak te tudod nyögő
Szívem' keservét; ah! egyedül te vagy
Még, a' ki most - is szánakodva
Nézfz - le reám, 's panaszimra hallgatfz.

Im, elhaladván úttya' felét az Éj,
Némúlva fekszik, 's szendereg a' Világ.
Ím, nyugszik a' Termézfzet - is már,
'S nyugofszik ő - vele minden állat.

Szárnyára kelvén, szélllyel uralkodik
A' tsendes Álom: fekke pihenteti
Földünknek elbádgyadt lakossit,
Hogy kifogyott erejek' megadgya.

Ah! elkerül, és meffze hagy engemet...
Sajnálja tölem balzsama' tseppjeit.
'Tsak boldogokhoz mégyen; és azt
Nézi, hová siet a' Szerentse.

Eltsendesedtek társaim - is, setét
Szurdékaikban: nem merik átkozott
Órában épültt zárhelyünknek
Felfakadó panaszos nyögéssel

Mély hallgatását félbe szakasztani.
Eltsendesedtek; mint amaz Óriás'
Hőszikla - barlangjában a' bölts
'S bátor Uliffz' követőji hajdan.

(Hik vagytok ah! 's melly mostoha Sors' kemény
Tetfzése kéntet titeket itt velem
Szenvedni? Melly Isten' haragja,
Melly vak eset hoza minket őszve?)

Búsongva szállong ablakaink körül
A' bújdosó Szél: 's terjedező hajam'
Fürtjét az artzámonn lefüggő
Hönybc keverve, tovább kovályog.

Így csak te vagy még, csak te vagy, s' kinek
Mondhassa vérző szíve' gyötrelmeit

E' Szenvedő, kit sorsa' kínos
Terhe alatt elepedve szemlélsz.

Mit látok? Itt hagyysz, 's visszavonúlsz? Kegyes
Vigasztalóm! itt hagyysz - e te - is megint?

Kell menned ah! 's nem tarthatod - meg
Gyors kerekét siető kotsidnak.

Folytasd, fzelid Hold, pályafutásodat;
Enyhítsd Nememnek bánatos éjjelét.

Tűrj, halhatatlan Lélek! Eljő
Néked - is a' kiszabott idő; tűrj.

Míg földi pályád' végihez érkezel,
Vesd félre, bús Szív, gondgyaidat te - is.

Ismér az Ég! . , Megszán, 's kiszóllít
E' hazug és tsapodár Világból.

A' S Z E N V E D Ö.

„Lehelletem elfogy, napjaim megrövidültek, és csak
a' koporsóm vagyok hátra! “

Jób, XVII. R.
(Káldi Szerént.)

I.

Elmém' veszélyes andalgásiból
Magamba térvén, 's zárhelyem'
Ezernyi könyveimmal áztatott
Porába hajtván térdemet,

Némán imádva tisztelem
Mennyei nagy felségedet!
Leborúlva tsudálom
Mégfoghatatlan bölts tetfzésedet!

Mért látom , érzem , hogy tilos , felérni :
Honnan , 's miért van ennyi roffsz?
M'ért szenved így a' jámbor erkölts?
'S m'ért győzedelmes a' gonofsz?

'S hozzád emelvén újjolag
Lántztól törődött két kezem',
'S nedves homályban lábbagó,
Halálra-váltt, bús képemet,

Elödbe terjesztem — ne vesd - meg, oh Uram! —
Elödbe terjesztem szokott kérésemet.
Halld - meg keserve' tengerének mélyiből
Hozzád kiáltó lelkeimet!

Tekints - le rám! Atyai kegyelmed' fényiből
Botsásd' fejemre csak egy sugárodát!
Ne hagyd - el, oh Írgalmazó!
Ne hagyd - el alkotmányodat!

Ne hagyj - el engem ,
Oh én Teremtőm! én Atyám! Oltalmazóm!
Én egy Uram!
Egy Istenem!

II.

Úgy van; megint köny nedvesítte képemet!
Megint megáradott
Szívemnek elfzikkadt ere!
Megszánta már, megszánta bádgyadt lelkeimet
Az ÚR' kegyelme; 's irgalompáltzája ime
A' kösziklából bő vizet vere!
Oszollyatok,
Szívemnek öldöklő fájdalmai!
Szakadgyatok,
Ti nem reméllt örömemnek édes árjai!

Szakadgyatok; 's a' Szenvedők' kegyes
Vigasztalójának hálákat adgyatok!

Zengd, halhatatlan Lélek,
Zengd Alkotód' ditséretét!

Serkenny, te bús, te gyászos Elme,
Serkenny-fel, és vígadva hagyd - el ezt
A' síralom' helyének durva rejtekét!

(Nem tiltya szárnyaid' szabad repületét,
Nem tiltya senki megí neked.)

Repülly - fel régi hazád' boldog határhoz,
Túl a' setétlő fellegek' úttjainn
A' Halhatatlanok' ditső hajlékihoz!

Úgy zengjed, úgy hirdesd
Örvendező víg éneked'

Legérezettebb hangjainn :

Melly jó az ÚR! 's mi nagy

Az Ő kegyelme

A' földnek elhagyott lakossihoz!

Úgy áldd, 's ditsőítsd, úgy imádjgyad Azt,

Ri, bár halafzt,

És böltsesége' szent ösvényeit

Szemünknek ált nem hatható

Sűrű homályba rejti —

Ő - benne bizó híveit

Az üldöző vak Sors' kemény tsapási közt

Halált ohajtató

Keserveik' mély tengerében

El nem felejtí!

Serkennyetek - fel tí - is,

'S jertek mindnyájan,

Tí lelkes és lelketlen állatok!

Jertek, 's örök Vigasztalomnak

Most én - velem forró hálákat adgyatok!

Derülly - ki, Nap! Vidúlva zúgj,

Te gyászos öfz' komor fzele!

Völgynek sebefs folyója, zúgj!

Partok, zuhogjatok vele!

Tí halmok! erdők! égbe nyúlt

Szálas fenyők! harsogva döngjete!

Köfzikla - bértzek! béborúlt

Havas tetők! bömbölve rengjete!

Tí - is, kiket szívem' nyögésitől

Hangozni megfzoktattalak,

Hínos keserveimnek gözitől

Elnedvesült bús köfalak!

Jertek, 's magasztaló ditséretimre most

Új hangokonn felelve zengjete!

• * *

De mit tselekszem?

Ah! mit tselekszem, így únfzolván titeket?

Mire kérem én

A' ti segedelmeteket?

Mit, mit tehetek tí,

Oh értelem nélkül szükölködő,

Érezni nem tudó,

Lelketlen állatok?

Mik vagytok tí,

Hogy én - velem hálákat adgyatok?

Hogy az ÚRnak én - velem

Illő ditséretet mondhattatok?

És ki vagyok én! hogy Tégedet

Méltán ditsérjelek?

Hogy Tégedet, Mindenható!

Ditsérni merjelek?

Én por! veszendő féreg! én ditsérjem a' Te

Nevezhetetlen,

Gondolhatatlan,

Isteni - nagy felségedet?

Én, Téged! oh Te, a' ki vagy!
Téged, ki mindenkor valál!
És lenni fogsz
Szünetlenül!

Borúlly homályaidba, gyarló, véges Elme!
Némúlva áldgyad,
Némúlva rettegd és imádgjad
Az Örökkévalót!

Hogy el ne vessz merész repületidben!
Hogy el ne hagygyon illy örvényeidben!
Bár véghetetlen! ámbáristeni
Az Ő hegyelme!

BATSÁNYI.

LIPPAY SÁNDORHOZ.

A' Nap is elnyugszik; TE is indulsz, Sándor, előlem,
Tüntöd után egemen bánatos este marad.
Hányszor esenkedtem: „Csak néhány napra maradj
még!„

Hányszor előhoztam: „lészen az útra idő!
„Hódít jóságod, kívánatos a TE személyed —
„Távozzék inkább íziben a' ki gonosz“.
Még is erőt vettél, és szárnyaidat kifeszítvén,
A' jobban szeretett Honba repülve menél.
Sem TE Barátoddal nem tudtál lenni sokáig,
Sem pedig ő TE veled nem tud lenni soká!
Nem kellett Néked hideg Országunkba' telelni,
Nem kellett, hidd el, hallani fúvni szelet;
Téged' az én ajakam csak néhány napra marasztalt:
Megvolt kérésem, meg vala vetve szavam. —
Ámde szerelmünknek meg nem fagylalja hevét ez;
Sőt magasabb, 's magasabb fokra, 's tőkélyre viszi.

Mert ne legyen sietős pályádon semmi göröngy bár,
'S bár vigyenek gyengén Tégedet Angyalaid:
Nem fejtéd ki magad' soha hív emlékezetemből,
Nálam szivednek Záloga fogva leszen.
A' Rosnyói Havas' lábánál fog nevedetni,
Míg maga tarf a' hegy, tiszteletedre virág;
'S a' hegyek, a' völgyek dicsekedve magokba fogadván,
Nem hagyják a' szél' kényire drága nyomod?
El ne felejtkezzél magad is hát rólam örökké,
El ne, — hogy a' TE Szabód így fejezé ki magát:
,,Megjelenésed előtt nem hittem volna, mi édes
Légyen az Összejövés, 's kínos az Elszakadás.“

SZABÓ ISTVÁN.

A' SZERENTSE KERÉK.

I.

Bámulod e' kerekem? mi haszonnal járok utánad,
Nem veszed észre, pedig forgatom érdemidet.

II.

Látod hogy forgok, mit nézel vizsga szemeddel?
Inkább nézd magadat, jól tudom én te ki vagy.

III.

Minden rút vétkek benned halmozva pezsegnék,
Emberségesnek fényleni még is akarsz?

IV.

Csalfa vagyok? mért? mert nem egyenlő néha futásom?
Ám de köszönd nékem becstelen életed is.

V.

Engemet úgy e' nevetsz? várj rám! kerekemre kerítlek!
Meg töröm életedet, 's mindenedet fa kutya!

VI.

Mit vádolsz? hogy tán nem jól fordúlok előtted?
Engedj! erre külömb embereket keresek.

S Í R V E R S.

Itt nyugszik egy áldott
Hazai Remete,
Nem szarándok ugyan,
Mivel ezt nem tette;
Hanem ki a' csendes
Magányt el szerette,
'S az egész világot
Benne ki nevette.

A' Szerentsén, ha r'á
Néha mosolyodott,
Pipa, kártya, muzsika köz't
El élvén bölts életét,
Számos esztendejét,
Mindenkor kiadott.

Útas! ki siromat látod,
Ha egyezel vélem,
Néked jó Barátod,
Gyujts r'á! te is kaczagj!
'S e' nótámra fakadj! :
Héj Pajtás be nevetem
A' világ bolondságát. —
Osztán ballagj!!

V I G A S Z T A L Á S.

Az embernek e' világon
Csupa baj 's kín élete,
Soha nintsen semmi nyugta,
Még ha jó sints kelete,
Mert hartzolnia kéntelen
Magával, mással szüntelen,
Győzedelmet még se nyer.

Távozzak e' a' világnak
Bóreasi részére;
A' vagy Nórus szigetjére,
Vagy más Világ szélére,
Tudom reám esdekve vár
A' sors ott is utánnam jár,
Ha én megyek ő is jön.

Mind egy, úgy is akár mikor
Levág a' sors bennünket,
E' világnak zaj ölében
Használjuk hát éltünket;
De hogy? — Szabad vígságokkal,
Barátságos poharakkal
Egyre másra töltjük el.

MEDYRI JÓSEF JÁNOS.

Rejtett-Szó.

Az egész enni jó, ugyan az két részre
Olvatva, mindenik jó étel készítésre.
Fő nélkül szükséges ruha tsinálásra
Három első tagja szomjuság oltásra.
Két betűje telzi egy részét testednek,
'S eszköze öt közzül egyik érzésednek.

LASSÚ.

A' 52-dik lapon lévő Rejtett-Szavak' megfejtése: 1. Megy. 2. Halál. 2. Hender.

**NAGY MÉLTÓSÁGÚ GRÓF CZIRÁKY ANTAL
ÚR Ö EXCELLENTZIÁJÁHOZ, MIDŐN A' NAGY
MÉLTÓSÁGÚ U. M. HAMARÁNÁL VISELT VICE-
PRAESESÍ HÍVATALÁBÓL MAGYAR ORSZÁG
TÁRNOH MESTERÉNEK KI-NEVEZTETETT.**

Rettenetes Sors! mellynek sulyja Magyar Hamaránkat
Terheli; mert ímé szeretett feje meg hala Ma i l á t h!
E' nagy férjfi, ki mindenben vólt a' Haza dísze!
'S még le se törölttük könnyünket bús szemeinkről,
E' szomorú esetet már ismét más követé, mert
Jó Fejedelmünk, a' ki Hazánk sok Nagyjai közzül,
Ritka nagy érdemeit nézvén, ki kereste Czirákyt,
'S a' kit Elöl - Ülönknek örömbe merülve reményltünk,
El veszi tőlünk, 's Tárnoki Méltóságra emelte! —
Fájdalom! itt hagysz hát bennünket örökre Cziráky,
Hik bámólni nemes Lelked nem győztük eléggé,
Mert igazán szóllván a' nyerhet tiszteletet tsak,
A' kit az ész, tudomány, nemes és jó szív diszesítnek.
Mennyivel inkább érdemes erre az, a' ki ha szinte
Nagy születésü is, meg nem veti a' nyomorúltat,
'S szélja tsupán az, hogy mentül több jót tselekedjen.—
Mint vala érdemes ebben tiszteletünkre Cziráky,
Meg bizonyítja egész Kamaránknak búslakodása,
Mellynek tagjai közt senkit meg nem szomorított.—
El mégy hát tőlünk, kit mind tisztelve szeretünk,
Egy magosabb 's szebb pálya vagyon számodra ki
mérve, —

Itt hagysz félig örömbe, de félig meg szomorodva:
Örvendünk ugyan is, mert érdemlett jutalommal
Meg koszorúza az érdemesek kegyes attya Ferentzünk;
'S fájlaljuk, mert megfosztattunk tőled örökre,
És ezután mások fognak Te veled ditsekedni. —
El hagysz, élsz de örökké hív emlékezetünkben,

És háládatos érzések közt nagy neved áldjuk.
Élj sok 's boldog időt, nagy lelkű férjfi! kívánjuk,
Tiszteld nemzetedet, mint ennekelötte szeretted,
Légy a' törvények 's haza véd oszlopja, paizzsa. —
Illy érzésekkel követünk pályádra Cziráky!
'S fájdalmunkat ez egy enyhíti, mivel Fejedelmünk
Megszánt, 's megsebhedt szívünket Gróf Zichy által
Orvosolá meg, melly nagy férjfi alatt ki derül még
Megsebhedt szívünk örömeire viszont az arany kor!

L.

NAGY MÉLTÓSÁGÚ BÁRÓ PERÉNYI LÁZÁR
ÚR Ö EXCELLENTZIÁJÁHOZ, A' NAGY MÉLTÓ-
SÁGÚ UDVARI MAGYAR HAMARÁNÁL VICE-
PRAESESSÉ LETT RI NEVEZTETÉSEKOR.

Látni, miként fognak kezét egymással vetekedve
A' külső 's belső Nagyság, nem mennyei érzést.
Serkentő dolog - é ez azoknál, kikben az érdem
Tiszteletet gerjeszthet? — 's hogyha az érdemeseknek
Osztja kegyelmét bő mértékben kegyes Fejedelmünk,
Ez nem töltheti - é bé a' jó Szívet örömmel?
Nem hiúság, 's alacsony tsapodárság, a' köz örömben
Hát ha veszek magam is részt, 's áldozom azzal,
A' mivel ámbár legnyomorútabb, bir kiki még is,
Ügymint, tisztelet-érzéssel nagy férjfiainknak. —
Jól tudom én azt, hogy meg sértem tiszta Szemermed,
Oh! te Hazánk nagy férjfi, és Zászlóssa Perényi!
Hogy ha az ott fent mondtakat alkalmaztatom ittrád;
Mint hogy elég jutalom, ha magában az ember örömmel
Végig nézheti eltölt napjait, élete folytát,
Érdemlett fő poltzáról oda vissza tekintvén:
Még is nagy Lelked, 's eszed, érdemeid ha tekintem,

Engedj meg, ha örömtől elragadott Kebelemnek
Engedvén, Te előted nyilván azt ki jelentem,
A' mit egész Kamaránk e' nagy nap' titkosan érez.—
Esmeri fényes tetteidet kiki, mellyeket édes
Honnunknak Hebelébe tsináltál több esetekben;
Semmi viszontagság se törölheti nagy nevedet le,
Mellyet mint Fő Ispány Helytartója szereztél
Máramarosba, hol a' Maradék is örökre betsülni
'S áldani fogja Perényi nevét, mellyel keserű Sors!
Torna ditsekszik most, mint Fő Ispánnya nevével.—
Hány esztendőök folytak már az idő kerekén le?
Hogy mint a' Nagy Méltóságú nemzeti kintses
Tárra vigyázó honni Hirályi Magyar Kamaránál
Egy, hűséggel 's munkássággal ritka Tanácsos
Folytatod a' Haza és Fejedelmed boldogulását.—
Tudja, miként mondám oda feljebb már, kiki mind azt
Jól, de leginkább tudta Ferentzünk, jó Fejedelmünk,
A' ki tekintvén Öseid és magad érdemeit, most
A' Hamaránál Másod Elöl-ülőnek emelt fel;
Melly magas és fő póltzról vajmi nyugodva tekinthetsz
Vissza lefolyt éltedre, midőn azt érdemeiddel
Fontos tetteid és szolgálatid által el érvén,
Annyira el töltöttél mindeneket nagy örömmel,
Hogy kérdés te örülsz-e jobban? vagy mi örülünk?—
Élj nagy férjfi Perényi sok esztendőket örömmel,
'S adjon az Isten erőt neked e' fontos hivatalra,
Hogy még többre mehess később az érdemek után,
'S nagy neved a' késő maradéknál fényljen örökre!!!

L.

D A P H N I S.

NAGYSÁGOS, ÉS FŐ TISZTELENDŐ TAU-
CHER ÁGOSTON *) URNAK, SZ. MÓRITZ'S VÉR-
TANÚ BAJTÁRSAIRÓL NEVEZETT BAKONY-
BEELI HIVETT MONOSTOR'SZ. BENEDEK REN-
DÉN LÉVŐ APÁTJÁNAK, AZ EGYHÁZI TUDO-
MÁNYOK' DOCTORÁNAK 's a' t. 1822-diki ÖR-
VENDETES NEVE ÜNNEPÉRE.

Légy Egyházunknak sok időre Apostola, oh! légy
Országunk', nyelvünk' véd Angyala. — —

T. T. GUZMICS ISZIDÓR.

D A M O N, T H Y R S I S.

D á m o n.

Thyrsi! hamar — Daphnis' fényes Neve Ünnepepit im-
már

Egy szívvel lélekkel ülik. Lám melly vigan ugrál
Czifra szürében amott Meliboeus, emitt meg Amyntás
Mint fujogatja heves dalait! ni ni e' fura nyáj is
Játszadoz a' gazdag legelön, 's kedvébe' zanótját
Szinte nem ismervén felrugja. Folyam. gyepü. cseplye,
'S Tátra, Bakony, Vértes' meredek vég ormai váltig
Hirdetik a' szeretett Daphníst: valljon mi legyünk-e
Ketten az Ő szolgái között, kik ezernyi örömmel
Telt érzelminket ne sipoljuk el a' juhar' allján?

T h y r s i s.

Légy békével öreg! csak mostan hozta ki nem rég'
Phyllis az új mezemet bokréta kötésivel együtt.

---

*) Ne talán későn látszattassam harangozni, szükségese-
nek tartom itt meg említeni, hogy ezen zsenge
verseimet, míg a' dicsőült Apát élt, Annak szerény-
sége, kimúlta után pedig önnön magam bátortalansága
miatt mindeddig nem közlöttem.

Véled-e, hogy minden ringy-röngyba meg ülhetem e'
nagy

Ünnepet? Ó! hiddjed, Daphnis' Neve drága előttem;
Drága bizony mondom: mert erre vadon hegyet, odvas
Sziklákat, 's esereket már régtől fogva tanítok.

D á m o n.

Én meg mindenkor, valamerre bolyongok az erdőn,
Bükfa karajra metélt érdem - koszorúdba írom bé
Daphnis FELSEGES nevit. —

T h y r s. Ő hozzája hasonló

Nines is egész környékünkben; lámpással aligha
Leltünk volna külömb Nyáj-Ört: jelea elme, Sze-
lidség,

Búzgóság, kegyelem, vallás, szeretet, 's caupa er-
köles

Tündöklik ragyogó csillagként Benne; fel éled
Szent keze által ihunk, ha alélt, vagy métöly emészti.
Mennyiszer a' ragadós kozmó, száraz kehe, var, nyü
'S más illyes hat száz nyavalyák akolunkba betörtek
Volna? de ő nyájunk' csudakép' meg - menteni kész
volt

Mindenféle csapásaitól a' káros időknek.

D á m o n.

Szent igaz ép hangú leleményed, Thyrsi! mióta
Daphnis előmbe szabá: mint kell orvoslani hímlős
Birkákat? hányszor napjában etetni az otthon
Hizlalt vastag ürüt? milyen füvek adnak erőt a'
Bádjadt ellöknek? 's mitsodás legelőre szeretnek
Inkább menni picziny bárányokkal? mikor, és melly
Tájba'-szokás megitatni? minő sőt nyalna mohóbban
A' nyáj, 's hogy kelljen juhokat mustrálni koronként?
Semmi sem árt (hálá jó Daphni! Tenéked ezerszer
Érte) kevés számú juhaimnak; gyapjaik olyan
Van mint a' Hattyú, tölgyök felmúlja Borostyány

Forrását. *) Dejszen! több sajtomat ette azolta
Veszprém is, 's tele erszénnyel többször jövök onnét.

Thyrsis.

Édes az olvasztó nap elől ernyőre vonulni
A' kül-vándornak, 's szomját enyhíteni kristály
Csermelye habjaiban: nékem Daphnis neve édes.

Dámon.

Rajta! magasztaljad, bár mint ihletve, napestig
Daphnisomat; tudom egy könnyen ki meríteni Anna
Ritka tulajdonait nem igen fogod: éjszakot inkább
Délre csavarhatnád, 's hamarébb ki lehetne lopóval
Szivnod az örvényes Balatont, mint sorba temérdek
Érdemeit végképpen előszámlálni Urunknak,
Pásztori munkáló kegyiért mindegyik esenked,
A' kit csak hármass hegyeink, (ékítve középelt
Legfőbb Nyáj-örünk jelivel) négy szőke folyónkal
Védnek Oláh, Lengyel, vad Rátz, Török, és Porosz ellen,
Most is ez országszerte közös nyáj-vesztiben Attól
Fognak az Iszternek partjánál kérni tanácsot.
Ezt nekem a' lejtős Magyarósba regélte Menáltás.

---

*) Így neveztetik ama' híres három ágozatú Ba-
kony-Beeli tiszta Forrás (Trifons), melyet a' halha-
tatlan emlékezetű Apát Ur' példás ájtatossága mind az
Apátság-beli, mind pedig a' körül belől lévő hívek-
nek nem kevés lelki épületekre úgy szólván ismét
szent helyé tett. Ismét mondám: mert ezen a' helyen
már dicsőséges Sz. István Uralkodónk alatt a' pogány
Magyarság' meg-térítésében Apostoli buzgósággal fá-
radozó Szentek' hajléka volt. A' vérengző századok'
pusztításai máig sem törölhették el Első István Kirá-
lyunk' Rokonjának Sz. Gunthérnek, 's a' Budai Ma-
gyar Martyrnek Sz. Gellértnek itten találtató kedves
elmélkedő magányjokat.

Thyrsis.

Annál jobbat ugyan soha sem gondolhata senki :
Mert mint csendes eső kisütött veteményt, fűvet,
erdőt

Új életre viszen ; szintúgy Az is élteti nyájunk'.

Dámon.

Daphni! szavadra ledült várak, köhalmok, Egekkel
Őszvekapó bérczek, mély völgyek, poklokat érő
Barlangok 's üregek neki báméskodva fülelnek.

Thyrsis.

Daphni! jelenléted juhaink már meszszíre érzik :
Érzik az andalodásra hívó patakokba setétes
Árnyokat elhintő berkek , puha pázsitok , ormos
Szélei , 's termékeny kiseded rónáji mezőnknek.

Dámon.

A' minapában alig mentél el Daphni! legottan
Meg - feketült viruló telekünk , le sütötte kalászáat
Búza , rozs , árpa , vegyes ; ligetink sűrű ködbe bo-
rultak ;

Hődbe borult az Egek kárpitja is , a' nap elájúlt,
Líliomunk hervadt , rózsánk csimotáji kivesztek ,
'S minden zöldséget balháknek az árja elöntött.
Nem volt még ez elég : kövek is darabokra repedtek
Kinjokban juhaink szomorú bögésire , 's jajjal
Viszszonozott az egész tájék bújába feletted.

Daphni! meg érzették el mented' az éjszaki jéggel
Meg terhelt felhők , 's szelek , a' hold' , 's tiszta vi-
zeknek

Öblei , mellyeknek fel volt zavarodva ezüstje.

Thyrsis.

A' minapában alig jöttél meg Daphni , legottan
El mosolyogta magát komor ábrázatja napunknak ,
A' sápadt fél hold ki derült , szaladásnak eredtek

Sok gyülevész zivatar felhők, 's gyakran ég-kövek esni
Meg-szünvén, az enyészet' arany karimája biborral
Vonta be szélvészről rongált kalyibánkat egészen.
Nem volt még ez elég : lett csillám - tükre Midásnak
Számatalan ágozatú zavaros vizenyők is az értznek
Sárga fővényeitől; tarlónk pedig újra fejet hányt.
Jöttödet orrolvan el-inalt a' Farkas is ádáz
Társaival nyájunk' vérét sokat itta tanyánkról;
A' hegyek örvendtek, Bakonyunknak gyásza le foszlott.
Daphni! hogy eljöttél önkényt ki nyitotta i'sópunk
Illatozó kebelét, 's bal'sam nedvébe füröszött.

D á m o n.

Honni furuglyánkat Te javítod Daphni! Te nógatsz
Minket az új dalolásra, Magyar sipot is Te szereztél
Hív Szolgáidnak: mellyért fogsz fényleni nálunk,
Míg legelőre juhok, Beelnek forrásira szomjas
Szarvasok, és özek járnak; míg rajzani fognak
A' méhek, 's füveink harmatnak gyöngyeit iszszák.

T h y r s i s.

Bátya elég! ni ama' terebélyes Bükfa tövéhez
Mennyi sok ünnepelő Pásztor gyülik őszve, Urunknak
Éltéért az Eget köz dallal kérni. Siessünk. —

A' PÁSZTORI HAR ÉNEKE.

Tégedet Meny, Föld, 's vizek' Alkotója!
Íme mindnyájan leborúlva kérünk,
Hogy hegyes Jobbod' soha meg ne vonjad
Daphnis Urunktól.

Példa éltével vissza - tére hozzánk
Ősz Atyáinknak fiaikban el-húnyt
Jámbor erkölcsök, 's az arany-kor' áldott
Napja derült fel.

Élhet a' csendel kiki már alatta,
Mellyet óhajtánk remegő szivünkől,
A' midőn nyájink dühödött vadaknak

Honezai lettek.

Élhet a' Menynek, 's szeretett Anyánkknak:
Mert Urunk' buzgó heve mindenikben
A' tüzet fojtott jeget is sziporkás

Lángba borítja.

Légyen oh! Isten sok időre Daphnis
Égi küldötted, 's kijegyült Edényed;
Légyen Országunk' disze, véde; légyen
Gyámol ügyünkben.

OSZLÁNYI ALBIN PAZMANITA.

KEDVESEM' SÍRJA FELETT.

1. 2. — — | — — | — ° | — ° | — ° | °
3. 4. — ° ° — | — — | — ° | — ° | — ° | °

Idvez légy óh Rózsa lepte Sírhalom!

Idvez légy óh Sír-alatti Angyalom!

Itt vagyok, itt sírok 's itt adom ki lelkemet,
És azután a' Sír minket együvé temet.

Nyilj Föld! nyilj meg, kérve kér ez a' kebel:

Nyeld — azt nyeld el, rajtad a' ki térdepel,

'S a' ki sohajt, jajgat, könnye záporát pedig
Önti szünet nélkül szinte a' te méhedig. —

Itten nyugszik — halva nyugszik itten Ő,

Ő — a' Hedves! 's Sziv-keservem érte nő.

Ah! de talán a' jó Ég ki sírt szemem körül
Minden igaz könnyet majd örökre el törül.

Nyúgodj por test! védnek itt az Angyalok.
Nyúgodj: én is nem sokára meg halok.
Érzem alélt lelkem tömlőtztét meg unta már;
'S halkal ütő órá'm' lántza nem soká le jár.

EGY HIS ASSZONYHOZ.

Mikor szívem érted lángolt,
Képzelt boldogságom nagy volt;
De már most vége mindennek,
Szép álmaim el tűntenek.
Bár ne legyek is érdemes
Arra, hogy rám jó szemet vess;
De én truttzodra is mindég
Azt mondom, áldjon meg az Ég.
Véd-angyalod Ne-felejtse,
'S Rózsával koszorúzzon fel,
Hogy dupla virág' képében
Viríts az élet' kertjében.
Virágozz' mint a' Rózsa szál;
De soha el ne hervadjál:
Örök tavasz derüljön rád,
Élj boldogul — Isten hozzád.

V É G - D A L.

Szemem előtt a' fátyol le ereszkedett már,
Rebegő ajakimon a' Lélek ki 's be jár:
Törődött testem előtt készen a' Sír' gyomra,
A' halál-harangot is húzzák már számomra.
Tsónakként ingadozik alattam ez az ágy:
Testem a' koporsóba, Lelkem az Égbe vágy.
Isten hozzád Kedvesem! ez a' vég-szózatom:
Isten hozzád Kedvesem! még egyszer mond-
hatom.

Érzem, mindjárt el hágy most a' végső lehellet:
Véd-angyalom! te virrassz beteg ágyam mellett.
'S ha majd testemet fedi a' gyászos Sírhalom,
Ejts poromra egy könnyet szerelmes Angyalom!

BARÁTIMHOZ.

Homály alatt borong az én világom:
Vidám 's öröm napot nem érhetek,
Busítanak a' busító képzetek,
Reményem' Angyalát aléltni látom.

Siessen ágyamhoz ki hív barátom:
Barátim! ágyamhoz siessetek,
Remegve közlöm itt ti véletek,
Hogy lelkeket ki én miért botsátom.

Barátim! én szerettem: untalan
Tsak a' kacsintgató szeműt szerettem,
S' imé szerelmem' áldozatja lettem.

Vigyázzatok szavamra. Tsintalan
Az a' Leány, ki sok kacsintgatással
Szokott mosolygva játszadozni mással.

SEBESTYÉN GÁBOR.

TORMA, 'S ÉDES GYÖKÉR.

Álomnak köszönik sokan földi boldogságokat;
annak lenge Szelétől érintetve sokak fejedelmi Trón-
ra jutnak, 's magok előtt mély hódolásban ezereket
szemlélnék; — sokak Imádottaik' boldogító gyenge
karjaik közt lelik magokat, — de felrezzenvén vége
ezen játszi boldogságoknak.

Böls a' mostani Világban az, ki tudja köpö-
nyegjét a' Szél fuvása szerint forgatni 's ember-tár-

sát felebaráti szeretetből a' jégre vezetni, hogy ott nyakát törje, — ki ennek vesztére önnön szerentséjét építeni jól megtanulta.

Csecesemős Gyermekek vajmi ritka a' nagy Világban, ki önnön Annyának tejét szophatná — nem tsuda, hogy jobban szereti szoptató Dajkáját, mint Szülő Annyát — nem tsuda, hogy az ilyen Gyermekek Annyát, ki édes tejét tőle megtagadta, idővel keserű téjjel itatja.

Duda öröm kiáltásokra, 's tántzra szokta birni a' pornépet — de azon morgó Duda, melly sok házi népek közt találtatik, annak tsikorgó hangját megunta férjet keserves fohászokra fakasztja, 's egész a' kétségbe esésig kínozza.

Ész ékesíti, 's emeli fel az embert a' föld porából, mellybena' halandók' nagyobb része hever. Sokan akarnak azzal ditsekedni, de kevesen birnak azzal. Amazok kérkedésökkal árulják el, hogy kevés észszel birnak — emezek pedig tsendes létökkel bizonyítják, hogy eszök vagyon.

Féreg sokféle találtatik. — Azok közt legrosszabb, melly az embert mardossa — de legkiálhatatlanabb, melly a' szívet rágja.

Görts még a' boton se jó, ha ezzel valakit megköszöntenek — annyival inkább rossz a' gyomorgörts, melly azonnal elfogja az Adóst, a' mint Hitelezőjét látja házához közelíteni.

Hideg lelés, a' mint mondják, vagyon hetvenkétféle, — ezek közül legrosszabb a' változó hideg, 's legveszedelmesebbek következései, midön az Adóságok' Kalendáriomában a' fizetés' utolsó fertályja feltetszik.

Igazság egy igen ritka madár, és annál kedvesebb, 's betesebb, ha azt valaki megfoghatja, de sokan nem is esmerik ritkasága miatt.

Höszöntés - név, születés, 's egyéb jeles Napnak, vagy Újesztendőnek alkalmával szép szokás, mert sokszor, legalább szívében azt is kívánja a' köszöntő, hogy nyakát törje a' köszöntött.

Leány, ha szép, a' nagyvilág tónja szerint Angyal; tsak az a' kár, hogy az ilyen földi Angyalkák többnyire egyedül külsejekre nézve hasonlók a' Menyieiekhez, mellyet ezeknek az Író, vagy festő égi elragadtatásában — amazoknak pedig a' Természet jó kedvében szokott adni!

Mankó, mellyre jut sok derék vitéz, diszes tzégére, 's sokszor egyetlen jutalma a' nagy Lelkü Hősnek!

Nem, gyengéded hangon le reppenve nyiló rózsához hasonló ajakiról azon Szépnek, ki a' néki való hódolás' meg engedéséért megkéréttetik, hangos nyilvánítása a' koldúlt engedelemnek.

O! ah! oh! mindenkori hangjaik azoknak, kik Ámor győzedelmi Szekerébe fogva, azt szinte nyögve 's érzéseikkel küzdve vonják. —

Pénz ama veszedelmes Szer, mellyel még a' jólátót is úgy meg lehet rontani, hogy a' fehéret feketének, — a' feketét fehérnek, — a' hegyet völgynek, a' Tevét balhának nézi.

Régiség olly kedves sokaknak, hogy az újat, bátor az legjobb legyen is, nem szenvedhetik tsak éppen azért, mert ez nem penész lepte.

Sárkány a' Hígyók Neméhez tartozik. A' Sárkányok több rendbéliek. A' Papiros Sárkányok talán legártatlanabbak, — ellenben a' házi Sárkányok gonoszak, mert már a' lehelletek is vajmi nagyon mérges.

Tsömör Magyar Betegség, melly nem tsak a' mértékletlen, vagy kelleetlen evés, 's ivás után

ezokott támadni, — hanem akkor is elfog bennünket, ha ollyannal jövünk öszve, kit tsak akkor kívánnánk látni, midön hátunk közepét látjuk.

Uz soráskodók egy legártalmasabb neme a' molyoknak; mert a' hová bé fészkelik magokat — nem tsak a' ruha prémjét, hanem magát a' ruházatot is meg emésztik — sőt végre mint az Ázsiai lidértz denevérek az ember vérét is ki szopják. —

Veszekedés a' szerelmesek közt szül ezeknek Egén könnyű fellegeket, mellyekből azután kevés víz tseppek hullanak; de tsak hamar ki derül Ég-hajlatjok, 's gyönyörrel ragyog felettek a' nap. — Veszekedés a' Házások közt egy általmenő szélveszes ferge-
teg, mellyet sokszor dörgés, 's villámlás, sőt jöttévő essőzés is követ, — arra pedig a' nap újra nagyobb kellemetességgel fénylik. Veszekedés az Asszonyok közt egy rettentő öszvetsapása minden Elementomoknak. — Villámlás, dörgés, menykő-leütés — zápor — felhő-szakadás — jégeső, — szélvész zúgása — föld-indulás egymást követi — egymást váltja fel. — A' terhes fellegek ki üritvén magokat, az égi háború tovább halad, 's tsak nem megszűnik — de messziről még is néha villámlik, 's hallatszik a' dörgés visszhangú morgása. —

Zatskó, másként erszény, addig kedves előttünk, — míg tele vagyon — de ha egyszer a' lapos menykő megütötte, nints többé semmi betse előttünk.

A' B O L D O G.

Ég kit le sújtott e' föld' zajába,
Keblébe zárván égő hév lángjait,
Jobb léte' buzgó szellem' kívántait,
Hogy boldogok' juthasson sorába:

Küzdvén az élet dúló bajával,
Mevíva szívének vihar kínjait,
A' szenvedelmek zúgó nagy árszait,
És szembe állván a' rossz sokával:

Győzésre lángolt nagy Lelkél törekszik
Feljutni boldogság' legfőbb fokára,
Melly lelke' vágyának rémlő határa!

Boldog lehetsz csak úgy, 's akkor Halandó!
Szíved ha többé már nem ver, 's nem érez,
A' Sors' dühétől vett mély sebben se vérez.

B I Z O D A L O M.

Hát az Ég, 's föld öszve omlik, 's üt a' végső Óra?
Menyköveket szór az, emez reng — a' Tenger zúg!
Nagy Isten! mint sújtják le őt a' zajló hullámok
Tsajkájával együtt a' mélybe, ama Halászt! —

Hát nints remény e' jámbort meg menteni vesztétől?
Ha könyfogta szememnek hihetek, — már felkapván
Egy darab fára, küzdve halad ő ki a' partra! —

Ha Ellenségim le döntenek a' mélybe, 's messze
Tér hívtelen Barátom, 's le rontva van reményem,
Megjátstva bizodalمام, és szívem' hív érzelmi!

Ez eset vigasztaljon még — 's hitem ne enyésszen,
Hogy bár sok a' gonosz — mégis meg ment engem
egy Jó!

A' M A G A S S Á G.

Felséges nap! ragyogva fényedet
Mint szórod le lángoló tüzedet!
De szememet nem gyönyörködteted,
Sőt azt vakítva könyre kénteted.

Ember társ! magas térre haladtál,
Rendekkel ragyogva fel jutottál!
Tserélnék véled? Nem, mert boldogabb
Lent e' magányban vagyok nyugottab.

A' NAGY LELKŰ.

Bár a' Nap le tűnt a' Tenger nagy mélyébe,
Ne búslakodj szép Tér, — fel jön ő fényébe.

Nagy Lelkü! ha jót tettél ember-társoddal,
És hogy szeretsz, éreztetted Barátoddal,
Bár érjen Téged' hálátlanság' éjjele,
Fel fog még jönni a' hálás nap' reggele.

MERITZAY ANTAL.

A Z E M B E R.

Bölsőbe fér ugyan világ' új polgára:
Emberi korba lép — szűk a' föld' nagy ára.

BALOGHI LÁSZLÓ.

TALÁLÓS MESE.

Van a' hét fejű Sárkány nyakán:
Volt a' hét görög Böltsekén;
Mindenkor az első éjtzakán
Kezdődik a' Hét' elején.

A' 48-dik lapon lévő Rejtett Szó' megfejtése: Borsó.

POÉTAI ELMÉLKEDÉSEK.

Dime tuentur: Dis pietas mea
Et Musa cordi est.

HORÁT.

I s ö É n e k.

A m a t n e m u s , e t f u g i t u r b e s .

Eltávozott a' Tél háborgó szelével,
Éjszakra költözvén havával, jegével.
Megjött a' víg Tavasza a' lány Zefirkével,
'S Flóra' gyermekinek tarka seregével.

Maradgy már, te Hívság' vársi pompája,
Fényes Balgatagság' gyűlölt rab-igája!
Maradgy már, 'Tettetés' tsalárd oskolája,
'S ezernyi rút vétek' számtalan példája!

Jer, Múzsá! jer velem a' szabad mezőre;
Siessünk a' tiszta tsendes levegőre,
'S új menedékhelyet keresvén előre,
Verjünk távúl innen szállást jövődre —

Távúl e' zárt falak' kerített sorától,
E' zajos szűk utszák' gözitől, porától;
Távúl a' Kevélység' durva dagallyától,
'S Irigység', Álnokság' gonofz játékától!

Ím, eljött a' Tavasza szokott víg kedvével,
Mindent új életre hoz lehelletével,
'S minden bút enyhítvén bájos erejével,
Biztat már minket-is édes reménnyével.

Jer azért, jer velem a' szabad mezőre,
Mennyünk az óhajtott tiszta levegőre;
'S biztos menedéket választván előre,
Verjünk ama' tájonn szállást jövődre,

Hol egykor egy szép völgy' virágos öblében,
A' Természet' újultt öröm-ünnepében,
Legédesb órájim' boldog érzésében
Üdvözlém a' Tavaszt Hedvesem' ölében!

Ott a' jámbor élet' 's józan ész' hazája,
Ott az áldott béke' 's víg öröm' tanyája, —
Ott könnyebbül a' szív' terhes nyavalyája,
Ott derül az elme' komor éjtszakája.

II-dik É n e k.

Hoc erat in votis!

Itt, az ártatlanság' 's békesség' ölében,
Itt, e' kiész tájnak zöldellő körében,
E' patakos völgynek virágzó kertjében,
E' vén diófának árnyékos tővében,

Itt telepedgyünk - meg, itt legyen lakásunk. —
Ide vont már régen titkos vágyódásunk;
'S ha sorsunk engedi, hogy több bút ne lássunk,
Itt érje határát hofzas bújdosásunk.

Adgy, Szerentse, másnak kintset, gazdagságot,
Hírt, nevet, hatalmat, fényes uraságot;
Adgy néki minden jót, minden boldogságot:
Nékem — tsendes békét, 's e' magánosságot!

III-dik É n e k.

Ím, leszállt a' Hajnal rózsá-kotsijából;
Hivetkezett a' Föld éjjeli gyáflzából;
Ébred a' Természet mély nyugodalmából,
'S véle minden állat felszerken álmából.

Hallom már a' berek' szárnyas Lantossait,
'S hegy', völgy', mező' több más vidám lakossait.
Küldi már a' Nap-is arany sугárait,
'S elveri lassanként a' köd' árnyékait.

Mint egy deli Bajnok, újultt víg erőben
Járja szokott úttját, 's ragyog a' tetőben, —
Örömet gerjesztvén minden itt - élőben,
'S reményt én bennem-is bánatos Nézőben;

Reményt, 's bizodalmat! hogy már valahára
Lenéz a' kegyes Ég könyveim' árjára...
'S feltűnven nékem-is szebb Napom' sугára,
Új fényt hoz éjjelem' hofszas homálllyára!

Érzem — bár elmémet felleges borúlat
Fedi még, 's lelkemben a' béke nem múlat —
Érzem, hogy szívemben enyhül az indúlat;
'S már szemem kevesebb bús tseppeket hullat.

IV-dik É n e k.

Minden napok órák új örömet hoznak:
Hert, rét, berek, hegy, völgy új színre változnak;
Fák, füvek, virágok versent illatoznak;
Zengnek a' madarkák, 's vígan játszadoznak;

'S míglen itt az egygyik, párját az erdőben
Hallván, utánna nyög, 's tsattog az ernyőben,
Felrepül a' másik amott a' mezőben,
'S Égnek emelkedve zeng a' levegőben —

Szíves hálát adván a' nagy Alkotónak,
'S letzkét, intő példát nékem halandónak:
Imádgym hatalmát az Ottfennlakónak,
Mint kútfejét minden Nagynak, Szépnek, Jónak!

Hordozzam békével felvállaltt igámat,
Folytassam víg kedvvel kiszabott pályámat,
'S szolgálván innen - is népemet, Hazámat,
Várjam, míg nyugalom kövesse munkámat.

Felderül nékem-is majd még valahára,
'S nem biztat hijában reményem' ságára, —
Hidgyem, hogy közel már pályám' véghatára,
'S nem vész-el türésem', fáradságom' árra.

Nyugodgyék hültt hamvam akár e' megyében,
Akár más idegen messze föld' keblében:
Élni fog jó nevem feleim' szívében,
Élni polgárimnak emlékezetében!

Voltak, 's lehetnek még időnek jártával,
Kik, a' Természetnek szebb ajándékával
'S a' kedvező Sorsnak több adományával
Bírván, több jót tettek, 's tesznek a' Hazával:

De kik, a' mostoha tsalárd Szerentsének
Ellenére, tovább eggyre küszködnének,
'S érte jobb lélekkel többet eltünnének —
Nintsenek, nem voltak, 's nem - is lehetnének!

És im! elmém' egénn ofzlik a' borúlat;
Elhagyta szívemet a' komor indulat;
Lelkemben óhajtott tsendes béke múlat;
'S ha nedves még szemem — nem bústseppet hullat.

V-dik É n e k.

Oh Ti, kik fájdalmim' tanúji valátok,
'S valamint azokban híven ofztozátok,
Most búm' enyhülését örömmel halljátok,
Ti nemesebb szívü kevés jó barátok!

Jertek a' Termélfzet' hiv anya-keblébe —
Hol minden mosolyg már a' Néző' fzemébe,
'S mindenütt új tsudák terjedvén elébe,
Mindenfelől „Isten! Isten!” zeng fülébe.

Itt a' jámbor élet' 's józan élfz' hazája,
Itt az áldott béke' 's vig öröm' tanyája;
Itt könnyebbül a' fzfiv' terhes nyavalyája,
Itt derül az elme' komor éjtfzakája.

BATSÁNYI.

THAISZ ANDRÁS ÚRHOZ.

Én gyűjtöm a' búza kalászt,
Te az elmék' szülöttét,
Én rendelem el a' halászt,
Te a' zsengek' kötetét —
Kössünk frigyét egy oltárnál,
Élesszük ott a' tömjént:
Jobb szeretem én nectárnál
Tudományos Gyűjteményt.

ATYÁM SÍRJA FELETT.

Menydörögve visszonozza
Jajjimat az Égi bólt:
Kínáimat sokszorozza
Föld gyomrába rejtett hólt!
Keservemnek nints határa,
Jeleljék - ki soraim,
Tenger könnyim' habzó ára
Eméssze bús óráim!

Ó gyarló kor' ör-angyala
Hirtelen el-pártoltál:
Bár rövid az élt' fonala,
Clóto hirtelen voltal!
Atyám tünt el szép korában,
A' halál elragadta —
Nyugszik már holtak' sorában,
Tölem őt eltagadta.
Elmúlt minden boldogságom,
Örömmel tölt reményem,
Régi kedvem, valóságom,
Földi kintsem, és mennyem!!
Édes Atyám, el kell válnom?
Szemeim hát nem látnak?
A' nagy kint-is ki kell állnom,
'S téged' soha sem látlak!
Óh Egek — már ne zúzzátok
Vér ellepte keblemet!
Fel költözök én hozzátok,
Itt hagyom mindenemet.
Gután fekszik fáradt teste,
Örök álmom lepte el;
Áldom én őt minden estve,
És mikor a' nap felkel. —
Halál' hideg lehellete
Ha meg-lep éltem' fogytán,
Édes éjjem lesz mellette,
Őt' ölelem rá rogytan!! —

SZERELMEM' INNEPE, AUGUSTUS 4-dik
NAPJA.

Négy fal közzé szorúl Egem,
Csak szerelmet lehellek;

Szíved lángja nyelt el engem',
Innep nap ez — mig élek.
Nints előtted több titkom már,
Ki - tudtad azt belőlem —
Rajtad a' sor, mond meg hamar,
Mit ítélsz te felőlem? —
Mély álmomban, ha felkelek,
Egy tsók éri másikat,
Éjjel, nappal ált - öllelek,
Lesem kebled' nagy titkát.
Nem paloták' márványai,
Nem fény, kints, és tisztelet; —
Hiv szerelem' láng szárnyai
Túl vetnek mind ezek felett.
Tsekély érték, rút artzával,
Fel ér széppel 's arannyal:
Ha ez vegyes sziv hartzával,
Amaz tölt bő hiv lánggal.
Mint a' fellegek' torába
Fénnyel szökik a' villám:
Úgy a' szép Szüzek' sorába
Vénust ragyog a' Lillám.
A' természet' emlőjéből
Mézes harmat száll reánk,
Hettőnk' forró, 's hiv melyjéből
Élt' pataka foly reánk.
A' nagy tenger' habzó árja
Nem zúzza szét szívünket;
Mert a' remény édes karja
Kormányozza révünket. —
Heblem' lángját eloltani
Az özön viz se birná:
Vagy gyengémet ki irtani
Ezer ostrom se birná!

Olvadozzunk tsendességben,
Szerelmünkben ki bolygat?
Igy múlunk ki egyességben,
A' halál ha ki - nógat.
Magas várak' omladéki,
Hol őseink fészkeltek,
Lakunk, 's nevünk ivadéki
Forródból ha kikelték,
Hoszorúzzák sir - halmunkat,
Őrizzék majd el - temetve
Föld lepte örök álmunkat, —
'S ott se leszünk szét vetve!

BALOGHI LÁSZLÓ.

K L Á R I K Á H O Z

Ne sirj Lányka! hisz az Egek
Mint villámok 's fergegek
Távulról csak ijesztnek.
Esmerhetjük szokásokat,
Tudjuk, hogy ezer bajokat
Szórnak a' Szeretőknek —
Haj! fájlalják,
Panaszolják
Ezt mások is;
Ne sirj! mi is
Engedjünk kényeknek.

Mit tehet egy boldogtalan
Halandó, a' halhatatlan
Istenség' ellenére?
Jobb ha reá bizza magát,
Várja békével fordultát

Annak, mit sors rá mére.
Ne sirj! mert nem
Hágy el — hanem
Ki terjesztett
Szárnyal reptet
Arányod révére.

Minden alatt változandó,
Reservünk sem lesz tartandó,
Édesíti egy Remény:
Setét Egünk majd ki derül
Homlokunkra tán még fel ül
Egy minket bájoló fény.
Légy hát hiv, jó,
És állandó:
Csak úgy léssen
Majd egészen
Szerelmünk nem Tünemény!!

B. J.

GUZMICS IZIDÓR BARÁTOMHOZ,

(midőn Theocrit' munkájit magyarul kiadni szándé-
koznék 1824-ben.)

Ritka halad szebben pályáján, mint te, Barátom!
Tiszteli is, 's méltán a' haza érdemidet.
Nem vágysz hírre ugyan; mert nagy lelkednek elég bér,
Hogy használsz : 's még is mekkora hírbe jövel.
Mindenik ismer már bő tollú Guzmicsom, és áld,
A' ki tsak a' nemzet' drága javának örül.
A' ki csak a' tudományt 's nyelvünket tudja szeretni,
Vajmi dicső az előtt 's kellemes a' te neved.
Mig Duna Pest 's Buda közt fog terhet hordani hátán,
Mig gyertyánfa virít a' Bakony erdeiben,

Míg Tokaj és Somlyó bút fog kergetni levél,
Mindég kedves lesz könyved az ember előtt.
Rajta tehát! 's ezután is erős lélekkel ügyeljél,
A' mire Szerzeted és a' Haza' disze hevit.
Hadj mennél hamarébb Theocrit' lantjára fülelnünk,
A' kinek olly gyönyörű Szittyai nyelvet adál.
Zengje veled bájos színét a' tarka mezőnek,
'S a' zöld erdőnek fesse le kellemeit.
Hépzeltesse mi volt a' szent Arcádia hajdan,
'S millyenek voltak a' régeni pasztor idők.
Millyen fölséges a' szép természet Urával,
'S millyen imádással tartozik ember ezért.
Újdon hálánk lesz munkádnak dijja, Barátom!
Mellyel szert ismét új koszorúra tevé.
SZEDER FÁBIÁN.

L Í N A' R E G G E L E.

Széljel ömölve terültek
Az arany nap' sугári,
Mély örvényekbe merültek
Az éj' apró polgári;
Lassan haladt a' nagy tűz-fény,
Restül a' bérez árnyéka,
Mert esendbe volt a' szép Remény'
Magános kis hajléka.
Halkal hullámzott a' patak,
Érzően játszott egy lant,
A' virágok illatoztak
A' völgyben ide alant.
A' reg-szellet tartózkodva
Lengett a' lombok között,
Míg a' lantos lopózkodva
A' hajlékhoz költözött.

Szent ihletés, fen képzelet
Lett a' lantos' vagyona,
Édes érzés, 's mély tisztelet
Énekinek tartalma.
„Báj kecs', szépség' és a' szellem'
„Felséges Királynéja,
„A' ki elégitő kellem'
„Maga s Birtokosnéja
„Szállj körünkbe! a' képzelet'
„Távoljából ide le;
„Ah Línával! kedves szellet
„Ámort is hozd le vele.
„Idv Neked Lína! az isteni
„Kegyek dicső kedvese,
„Az emberiség itteni
„Jóltévő szerelmese.
„Talán végre boldogúlok
„Szerelmem' arányában,
„S többé soha se búsulok
„Völgyem' gyász magányában.
Felébredt Lina, 's ah engem'
Első pillantásával,
Míg esdeklésim' így zengem,
Leronta egy szavával:
„Jó Lantos miért érdekelisz
„Szép álmom' korányában,
„Hozzám de miért énekelsz?
„Most még minden — hijában!

F Á N I.

Csak nem tíz boldog nyarakon
Lappangék a' nyílt ró'sák'
Fészkekben, 's az ibolyák'

Báj illatján; sok ajakon
Hóstitam az édes mézet,
A' nélkül, hogy megígézt
Egy deli l'ány' termete,
Szerelmes intézete.

Edes érzelmeim
Elégletet nem leltek,
Hitegetéseim
Mindég ellent miveltek.

De most Fáni, az imádott!
A' kitől függ életem,
A' ki ált' boldog lettem,
Ez mondom, ki megáldott,
Báj-hecs - dús szerelmével,
Hépzeltetű mindenével,
Ez érezteti velem
A' boldog gerjedelem'
Hatalmas erejét
Szívem' bel-üregében,
Dönthetlen tökélyjét
Létem' egész részében.

Ha gvitároz, ha énekel,
Hevít, lesújt, bátorit,
Gyöz, ígér, kitántorit;
Hangja kitkit érdekel,
Túl ragad a' jelenteken,
Túl minden távúl téreken.
Lelánczolva, meghódítva,
Szellemezve, megbódítva
Érzem egészemet.
A' szerencsés szerelem
Élteti szívemet.
Hát ki tserélhet velem?

De a' sors megirigylette
Szerelmem' víg koránnyát,
Szépen feslő viránnyát,
Ró'sáit mind letépdelte.
Eltűnt a' báj-hang a' lánytól,
Ettől a' kedves bályványtól;
Setétre borúlt kedve,
El van tőlem ijedve,
Minden beszédemre
Komoly leplezi orcáját;
Sűrű eskeimre
Sem adá meg magát.

Szerelme volt tulajdonom,
Tiszta szive sajátom;
'S fájdalommal kell látnom,
Hogy hívtelen Hajadonom.
A' bú szívem' öszvedülja,
E' Szerelmem' érdem-súlyja.
Ok nélkül megvettetem,
Bár hitemet letettem.
Szerelmem okozta
Boldogtalanságomat,
Nyilvánom halmozta
Néma bódultságomat.

Szeressük hát a' Leányokat?
Sokszor kerültem őket,
Megvetém szerelmöket,
Meg hamis rimányokat.
Fuss tőlem ígézö sereg,
Távozz bú-dús zaj-fergeteg,
Nem kívánom birtokod',
Nem semmi szép vagyonod.
Ha Fáni megvetett,

'S szerelmét megtagadá:
Engem' eltemetett,
Érzelm'im eltapodá.

THERÉZ' ÉLET-IDEJE.

Olvasd arcz-ránczait, tudod élt éveit;
Tudod egész élte' minden mivelteit.

ZSUZSI ALVÁSA. *)

Zsuzsi aludt, csak félig élt:
A' kis Zefir kedvére
Lengett egy tündéri szélt
A' L'ány' behunyt szemére.
Vigyáztalan fuallata,
'S a' szerelem' ingere
A' L'ány' leplét elragadta;
De ki tudja, hogy merre?
A' hó tenger fejérede
Az angyali Alakon;
Szemem csaknem eltévede
Az igéző halmokon.

TÓBI ANTAL.

M E G E L É G E D É S.

A' Hatalom 's a' kints nem szülnek tiszta nyugalmat,
A' tsendet szerető felleli bár mi szegény.

---

*) Alvás (Der Schlaf) álomtól különböz. A' betegnek nints álma (Traum) e' helyett: alvása, rosszul van mondva.

A' fa lomb mennél magasabbra nyúl fel,
Több sebes villám nyíla vág sebet rá,
A' zajos Szélvész is irigy fogával
Földre sodorja.

A' derült poltzot hamarébb eléri
A' tsapongó Sors, ragyogó magassát
Messze sejditvén, haragos dühével
Ellene zúdúl.

E' tsak a' kül-sors, de az ingadó váll
Homlok izzadtban le le rogyni készül,
Nyugtalan gondok repeső kecsőkkel
Törbe kerítik.

Járjón e' gyöngyös, vagy arany himektől
'Tsillogó selymes 's biboros ruhákban,
Lakja más fényes palotája tornyát,
Én nem irígylem.

Én ugyan keskeny galyibám szorúltát
Nem tserélném fel ragyogó falakkal,
Hol szabadságban 's nyugalomban élek
Messze zajoktól.

A' Tavasz gyengén feselő virágit
Éden illattal há reám köszönti,
Egy setét árnyban ha el űzi lantom
Ritka unalmam,

És ha kis kertem vagyonit tekintem,
Boldogabb, kérlek, ki lehetne nálam?
Aggodal'm nélkül ezer illy örömben
Gondjaim úsznak.

JÓSEF JANOS.

A' HALHATATLANSÁGHOZ.

Egy fohászkodás Trattnerünk' halál a'
hirének alkalmával.

(Lemberg, Ápr. 5-dikán 1824.)

A' legindulatosabb imádásra rogyj le a' porba, te lélek! Az Égig emelkedés' könnyes szemeivel tekints a' Menyre, nemde érzed, hogy örökre, és Halhatatlanságra teremtett téged a' Véghetetlenség' kegyelme? — Örülj hát, 's örvendezz! e' test' rövid élte után te halhatatlan vagy! A' hajnali pirholag' tengeréből fel-emelkedő fény-nap; — a' csillagokkal ragyogó szép éj; — a' villám dörgés; — a' virágok' kelyhein csil-lámló harmat csepp; — a' párolgó liget; — a' leve-gő lakosainak hangicsálásai; — a' szelek' félelmes fuvalmí; — a' zápor áztató hullámi; — az ezer meg ezer gömbölygő napok' öszveszerkértete nyilvánol-ják azt. Mind ezek a' nagy egésznek csudás öszvee-gyezetei bizonyítják a' szent kegynek nagy ígétét, mind ezek jövendölik a' jövő életet, az örökké va-lóságot, a' halhatatlanságot. Téged, lélek! a' Nagy Ö elmulthatatlan boldogságra alkota — majd nem sokára a' Cherubok közt megtalálad Trattnered, ott véle szentebben fohászkodhatod reszkető hál'adó imádsá-godat, és imádvá kérheted a' Haza' boldogságáért a' hatalmas Meny-úrat.

HISS HADNAGY.

A' 64-dik lapon lévő Rejtett szó' megfejtése: H é t f ő.

A' M U S T R A.

A' Lembergi Mnemosyne után.

Egy Cserfának századokat mutató ágai alatt ült a' fegyver hordozásban megöszült Hegyesy Ferencz Generális, a' Hadi Commissáriussal, mellettek az Ezeredes, a' Segédek, és más több követők. A' B** gyalog Ezerednek esztendői Mustrája volt. Hegyesy csak most nem régiben lett Generálissá, be kívánta tehát utazni, 's egyszersmind meg is szemlélni a' kormányra alá adatott Ezeredeket.

Minekutánna a' szokott esküvést az Ezered letette volna, a' legénység név szerint elő szóllitatott, kik egyenkint a' Generális előtt katonás rátartósággal, a' „Hier” felelet után, ellépdégéltek. Az ősz Elöljáró kitetszhető örömét mutatta, ha az előszóllítottak közül valamellyik arany vagy ezüst érdemjeggyel jelent meg előtte, barátságosan megkérdezte mindegyikét hol, 's melly alkalmatossággal tette magát az érdemjegy' birtokára jelessé.

Az I-ső Zászlóalj már illy móddal megvi'sgáltatott, 's a' 2-dikra jött a' sor, a' 7-dik század előlépett. Altisztjei között áll egy derék magas termetű, és legszebb korban lévő vitéz, kinek a' melyjén függő arany érdemjegyet már meszsziről észre vette a' Generális — mosolyogva eleibe ment, és jobb kezével a' vitéz vállát illetvén, enyelegve nevét kérdezte.

„Engemet Árva Ferencznek neveznek”. — Felelt röviden az Altiszt.

„Csak neveznek? — talán nagyon más neved is”?

„Ázt nem tudom”.

„Ki volt az atyád”?

„Ázt sem tudom”!

„És az anyad”?

„Azt sem”!

„Hová való születés vagy”?

„Nem tudom”!

„Ha mind ezekből semmit sem tudsz, mit tudsz „tehát”? félig bosszankodva kérdé tovább a' Generális.

„Azt hogy egy Isten vagyok”! Ezt az Altiszt olly zordon, és tüzes hangon mondá ki, hogy a' jelenlévők mind elbámultak.

De a' Generális fejtől fogvást talpig megtekintvén a' bátrát „Hát a' Medáliára melly alkalmatossággal tetted magad' érdemessé? kérdezé szelidebb hangon.

„Érdemessé? Méltóságos Uram! mivel tartozó kötelességemen feljül soha semmit sem tettem, úgy azt sem tudom”.

A' Generális megcsóválván ősz fejét, az Altisztet tovább bocsátja.

„Ezen embernek valami fekszik a' szivén”. Az Ezredeshez fordulván a' Generális „talán valami igazságtalanság történe vele?”

„Ezen legénnyel annál is inkább semmi igazságtalanság nem történhete” felele az Ezredes „mivel „szolgálatja' idejében még eddig semmi csint nem „tett — semmit ollyast el nem követett, a' mi őtet „megvi'sgáltatásba hozhatta volna, és kötelességeit „hiba nélkül mindenkor elvégezte”.

„Régolta szolgál”?

„Már több esztendeje. Ő egy külföldi, és mikor „szolgálatja idejét eltöltötte, vártam az elbocsátatásáért való jelentését, vagy újonnan bé avatkozását, „de egyike sem történe”.

„Holnap reggel 8 órakor küldje Ezredes Úrhoz „zám azon legényt”.

Ezzel a' népnek megvi'sgáltatása tovább folytatik.

Más nap a' rendelt időre megjelen az Altiszt, a' Generális vele három szobákon keresztül menvén, a' háló kamarába jutnak, a' leülő Generális így szólítja meg a' vitézt „Hallod-e fiam Ferencz, én néked „jóakaród akarok lenni; te Árva Ferencznek nevezted tehát magadat”?

„Igen, az én nevem Ferencz; hogy pedig Árvának neveztetem, azt megérdelem, mivel nekem „senkim sincs, a' kihez az egész világon tartoznám, vagy a' ki én hozzám tartoznék”.

„Én reménylem, hogy te ma velem nyiltabb szível fogsz beszélni, tegnap talán az Ezredes Úr „előtt szégyenletted az igazat kimondani”.

„Méltóságos Úr! én magamat soha sem szégyenlettem. Méltóságodnak tegnap jobbra mindent meg „mondottam”.

„Jobbra? az apróbb dolgokat még is elhallgattad; talán titkaid vannak? jól van! én azokat nem „akarom tudni. Mennyi ideje már hogy ezen Ezereben „szolgálász”?

„Tizenhat esztendő koromtól fogva — most „már lehet 18 esztendeje”.

„Hát tizenhat esztendő korodig hol tartózkodtál”?

„Mühlbachon, Németországban, — továbbá egy „nagy ural ide Magyarországba jöttem, e' Nemzet „nékem tetszett, — itt maradtam — nyelvét megtanultam, és ezen Ezrednél szolgálatot vettem. — Mühlbachon”?Ezen város' nevezete vissza emlékezetet szült a' Generális' elméjében, örömét nyájas elmosolyodása bizonyította. „Mühlbachon ifjúságom elején én is voltam, oh annak már 35 vagy 36 esztendeje lehet, „én akkor Hadnagy voltam — úgy — úgy van biz „az — hijjában! az ember míg fiatal könnyelmével bír

„— Ugyan Ferencz emlékezel-e még azon város-
kára, és annak lakosaira?

„Méglegelősen Nagyságos Uram”!

„Az akkori időben élt ott egy háznép, a' gazdát
„Waldhausernek hívták — ő gombkötő mester em-
„ber volt.”

„Oh Nagyságos Uram! azon háznép szomorúan
„végezte létét”. Az Altiszt egészen elsárgult megle-
pettetése miatt.

„Szomorúan”? megdöbbenve kérde a' Generális —
„a' háznak volt egy jámbor, szép és szeretetre
„méltó leánya is”.

„Azon jámbor, szép és szeretetre méltó leány pe-
„dig leggyászosabban”!

„Hogyan?” nyughatatlankodva — „mi történt vele?”

„Egy gonosztól elesábitatván megszégyenített
„— 's így megfosztatott becsületétől — jóhíretől,
„es szerencsétől”.

„'S tovább mi történt vele?”

„Midőn a' szerencsétlen nehezkés állapotját az
„anya' vigyázó szemei előtt tovább el nem titkolhat-
„ta, mindeneket letérdelve megvallott — az egyet-
„len egy leányának jó nevelést adni igyekező anyát
„e' rettenetes hír'hallására a' guta megütötte — a'
„földre rogyott — a' hirtelen haláltól az orvosok
„megmentették ugyan, de szava egészen elállott —
„nyomorult lett, de az Isten megszánta a' szeren-
„csétlent, mert magához 3 hetek múlva által vette.
„A' leány vigasztalhatatlan lett, a' rajta történt gyá-
„lázat, az attya' haragjától való félelme, és az az ir-
„tóztató képzelet, hogy ő lenne anya' gyilkosa,
„egyeránt keserítették. — Anya' halála után a' há-
„zi foglalatosságokban többet forogván, az attya'
„szemei előtt tovább nem titkolhatván állapotját,

„mindeneket megvallott. A' felettebb felboszszankodott atya iszonyú esküvést tesz a' szemtelen csábitón, akár ki légyen is, rettenetes boszszút állani, — a' leányt kinszeríti a' csábito' nevének kiállítására, de a' szegény hijjába kinoztatik, állaónd marad titkolódásában, — az elkeseredett atyától megátkoztatik, és a' háztól elkergettetik. Az atya, illy nagy gyalázatnak elviselésére magát elégtelennek gondolván, minden jószágát eladja, az irgalmas barátoknak olly feltétellel a' bájott pénzt elajándékozza, hogy ő egész életében a' klastromban élhessen. A' megvettetett, mindenektől elhagyatott, az irtóztató gondolatok terhe alatt megtébolyodott szerencsétlen leány elhagyja a' várost — minden élelem, minden gyám nélkül tétováz egész éjszaka, mig végre hajnalatra egy tó' partjára ér, a' habok közt reménylí szabadulását, kétségbe esve a' mélybe ugrik”.

„Az Istenért! így kellett tehát a' szegénynek meghalni?”

„Nem Nagyságos Uram”! folytatá tovább az Altiszt beszédjét, „a' nádak között két városi ifjak vad ruczákra leskelődvén, egy csónakban ülének, a' kik látván az esetet, hirtelen oda eveznek, a' szerencsétlent megszabadítják, a' partra viszik, a' hol midőn terhes állapotját észre vennék, egyik közülök a' városba orvosért szaladott, de mire a' segítség oda érkeze, már a' gyermeket megszületve találja az orvos, — ez a' gyermeket köpönyegébe takarván magával viszi — az ifjak pedig a' magán kívül lévő anyával a' városba hajtának. Egy jó szivü öreg aszszony, távul lévő atyafija a' szerencsétlennek, szánakozásból a' gyámoltalan anyát házához veszi. Az orvos' segedelme által megjött ugyan elállott

„szava, de az életben maradásra semmi reménység
 „nem lévén egy pap hivattatik, a' kinek látásán
 „megvidül az anya, kéri, hogy fíját még életében
 „szeme előtt keresztelné meg. A' Pap az atya' nevét
 „kérdi a' keresztelés után, — az anya megijed, ájúl,
 „kevés idő mulva magához jön ismét, halálát köze-
 „ledni érezvén, lassú hangon a' Pap fülébe a' Hadnagy
 „Hegyesy Ferencz nevét súgja, a' névnek ki mondá-
 „sával az örök bádjadtság befogta szemeit, 's többé
 „fel nem fébredt”.

A' Generális bús fejét könyökére támasztván sze-
 meit befedte, mozdúlhatatlanul ült, végre akadozó
 hangon kérdi „hát a' gyermekből mi lett”?

„A' gyermeket az árvák' házába akarták adni,
 „de az öreg aszszony azt nem engedte, a' nevelést
 „magára vállalta. Midőn a' gyermek már annyira nőtt
 „volna, hogy oskolába járhatott, a' jó aszszony hol-
 „mijének jobb részét eladta, csak hogy a' gyermek
 „valamit tanulhasson. Végre mindenéből ki fogyott
 „az anyóka, a' gyermek tovább oskolába nem járha-
 „tott, valami kézi mesterség tanulására akarta adni,
 „de a' fattyú gyermeket senki sem akarta felvenni.
 „Ennyi sok baj között meghalt az öreg aszszony, a'
 „gyermek magára maradott, ki tudja mi lett volna
 „az elhagyatottból, ha egy utazó Magyar nagy
 „Úrnak szolgálja Mühlbachon meg nem halálozott vol-
 „na, a' ki kénytelenítetett egy szolgát keresni;
 „Árva Ferencz így ezen nagy Úr szolgálatjába jött,
 „— a' többit már tudja Nagyságod”.

„Istenem! Ferencz, te az én fíjam vagy”. A' Ge-
 nerális felugrik ültéből, és a' fíját karjai közé szo-
 ritani akarja, de ereje elhagyván, egybe roskadott.
 Ferencz segítségére ugrik, az eleséstől feltartóztat-
 ja; öröm tölté el az érzékeny Altiszt' szívét, midőn

attyát karjai közt szemlélte, de miképen döbbsent meg, midőn az atya' orczáját esókjaival illette, 's azt egészen elhidegölve találta. Segítségért kiáltott, de a' szoba hátra lévén senki sem hallotta — a' Generálist a' földre bocsátani nem akarta, míg végre a' legnagyobb tétovázat között egy falon függő töltött pisztolyt leragad, és elsüti; a' lövésre a' Generális Segédje több eselédekkel berohan, a' Generálist a' földön heverve, az Altisztet pedig pisztolyt a' kezében tartva találja; a' külömbféle kérdésekre az Altiszt elsárgulva csak azt mondhatja: Főhadnagy Uram én löttem, és ha a' Generális megtalálna halni, vagy ha már talán meghalt, halálának nem más, mint én magam vagyok az oka. — A' Segéd hirtelen az orvosért küldött — Árva Ferencz pedig vasra verettétvén bészárattatik.

Az elérkezett Orvos legnagyobb esudálkozására a' Generális' testén semmi megsértődést nem talált, ha bár szive dobogni, és erei verni megszűntek légyen is, — több szempillantatok' elfolyta után életet vett még is észre a' testben, hogy tehát a' segítő eszközöknek rendelésében annál bizonyosabb lehetesen, kéré a' Segédet, hogy az elfogattatott mentül hamarébb kérdőre vonattassék, mi módon okozhatta a' Generálisnak illy veszedelmes baját, de most is mint előbb egyebet nem felelt az Altiszt, csak hogy ő lött, és ha a' Generális meghal, csupán ő légyen az oka.

Tizenkét óra felé a' Generális ájulásából vissza kezd térni — szemeit felnyitva tudakozólag tekint a' körül lévőkre, míg végre az Orvoshoz fordul, és mennyi időtől való itt létét kérdi.

„Mihelyta' lövés történt mindjárt ide hivattattam, 's azolta nem távoztam innét” felelt az Orvos.

„Mihelyt a' lövés történt? — ki löhelett itt”?
csudálkozva kérdezi a' beteg.

„Egy Altiszt, még nem tudhatni, micsoda rossz
„szándékot akart ő elkövetni”.

„Micsoda Altiszt”?

„Árva Ferencz”.

„Valóban? tehát ő volt itt nálam”?

„Nem emlékezik már Generális Úr, hogy teg-
„nap ötet mára ide parancsolta jönni”?

„Igaz, igaz, kedves Orvos Úr, de azon Altiszt it-
„ten nem lőtt”.

„Valóban Árva Ferencz Altiszt lőtt, mint ő
„maga is megvallotta”.

„Hát még mit vallott?” nyughatatlanul kérdé to-
vább a' Generális — — de az Orvos észre vévén
indulatos felhevülését, kéré a' beteget, hogy magát
a' szükséges nyugalomnak adná.

„Ne gondoljon Orvos Úr semmit, én magamat
„már igen jól érzem, és nékem az Altiszt' vallását
„tudnom kellettik, — és hol vagyon most ugyan azon
„Altiszt”?

„Mihelyt cselekedetét maga megvallotta, azonnal
„vasra verettetett, és az Ezred törvényének által
„adatott”.

„Mit? vasra tétetett”? hirtelen felpattan az öreg
az ágyból — csenget — egy Ordonantz megjelen —
az Auditort mentül hamarébb eljönni parancsolja —
a' szobában hosszszű lépésekkel fel 's alá jár — „vasra
„verettetett” fejét esóválva magában többször indu-
latosan mondá. — Az Auditor megjelen. „Bé vagyon
„e' zárva az Altiszt Árva Ferencz”? hirtelen kérdé.

„Igen is Generális Úr”.

„É s vasra is tétetett”?

„Úgy vagyon”.

„Már vallásra is vétetett”?

„Igen is — de vallása másból nem áll, mint :
„hogy ő lőtt, és ha a' Generális Úr megtalál halni,
„halálának ő légyen az oka, ha pedig életben marad,
„úgy ezen lánczoktól tudom megfogni szabadítani.

„Helyesen, férjfiisan felelt” — örvendezve mondja a' Generális. — Segédjének azonnal az Altiszt' ki szabadulását, de a' további parancsolatig vigyázat alatt tartását parancsolja. — A' betegnek az Orvos a' lefekvést tanácslá, a' ki maga is általlátván a' nyugalomnak szükséges létét, engedelmeskedett, egyszer'smind kéré az Orvost, hogy holnapig egészen helyre állítsa, a' mit az Orvos megis ígért, látván nevedő erejét, 's szemei' vidámságát.

Más napra el is hagyta a' Generális az ágyat, — első parancsolatja az volt, hogy Árva Ferenczet hozzája küldjék; — mig ez elérkezett, magába szállva vissza gondolkodik ifjúságának idejére a' Generális, és ön esmérete vallja, hogy ő egyedül lenne az oka Ferencz' annya' szerencsétlenségének, és az egész háznép' olly szomorú elpusztulásának. Istenem! ne légy irgalmatlan, hanem kegyelmes bírád, ha egyszer eljön az órád”! sóhajtva az Egek felé néz, és hibájának helyre hozásán töprenkedik. A' szekrényből ki vesz 2000 aranyokat, azokat az asztalon egy kéz-kendővel bétakarja, és várja az Altiszt' jövetelét, a' ki is 9 órakor szobájába lépett a' Segéddel. Ez a' Generális' intésére eltávozik. Te Ferencz tegnap az én szobámban egy lövést tettél, miért cselekedted azt? nyájasan kérdé a' Generális.

„Nagyságod tegnap igen rosszszúl lett, segítségért való kiabálásom semmifélekép' nem hallott, azért kénytelenittem a' pisztolyt ki löni.
„De miért vallottad magadat az Auditor előtt bűnösnek”?

„Az igazságon kívül ott sem szóllottam egyebet
„— mert valóban igaz az, hogy a' Nagyságod meg-
„történhető halálának egyedül én lettem volna az
„oka”.

„Hát ha így magadra halálos ítéletet hozhat-
„tál volna”?

„Oh én akkor örömmel mentem volna által bol-
„dogult anyámhoz”! „Ferencz! én a' te szegény
„anyádnak igen keserves szenvedéseket okoztam,
„illő tehát, hogy hibámat valamikép' helyre hozzam
„— te néked jussod van majd minden javaimhoz;
„azért tehát számodra valami, míg többet adhatok”.
A' kiolvasott aranyokról elrántja a' kézkeendő. „E'
„tiéd mind, vedd el”.

„Nagyságos Uram! az anyámnak szenvedését, és
„az engemet illethető örökséget aranyokon megvá-
„sárolni nem lehet”.

„Légy eszeden! — én örökös elbocsátásodat ki
„fogom ezközleni, ezen a' pénzen egy kis mezei
„gazdaságot vehetsz magadnak, mellyben te bol-
„dogul élélhetsz”.

„Énnékcem pénz nem kell” felháborodva felele
az Altiszt, és magát a' Generális mellől hátrább
vonja.

„Ifjú! talán nem kívánod, hogy — — gondold
„meg az én tisztségemet, és tekintetemet, vedd fel
„ezen pénzt, ha többre léssen szükséged, jelentsd
„magad nálam”.

„Én már mondtam Nagyságodnak, hogy nékem
„pénz nem kell”.

„Ferencz, te makacs ember vagy”! Indulatlanul
fenyegeti, és az aranyokat elzárja az író asztal - fiók-
ba. „Hát vagyon-e keresztelő bizonyság leveled?”
kérdé tovább a' Generális.

„Igen is vagyok, mellyet szüntelen magamnál
„hordozok, — ezen levél soha szivem mellől nem tá-
„vozott.

„Én szeretném látni”.

„Nagyságos Uram! nekem Istenemen kívül nincs
„ezen keresztelő levelem mellett más vagyonom”!
Elsárgulva kebeléből ki veszi a' levelet, és reszkető
kézzel által nyújtja. — A' Generális keresztül futja
a' levelet, 's megvetőleg az író asztalba zárja.

„Nagyságos Uram! én nem reménylem”, — felhá-
borodva a' Generálishoz közelít.

„No! 's mit akarsz”?

„Az édes anyámnak nyomorúságára, és az én
„lehetséges boldogságomra kérem Nagyságodat, adja
„viszsa keresztelő leveletem”.

„Már mondtam, a' keresztelő leveled nálam fog
„maradni”.

„Igy tehát örökre megsemmisíttem, nekem
„nincs más hátra, miat” — —

„Ellenem csak nem fogsz valamit mivelni”?

„Bátorságban lehet Nagyságod miattam, én sem-
„mit elkövetni nem fogok, a' mi által Nagyságod'
„hivatalja, vagy becsülete legkevesebb kissebbséget
„szenvedne — úgy három napok mulva minden
„szenvedéseimnek vége fog lenni, és így Nagysá-
„godnak felettem való aggodása el fog 'enyészni.”

„Ferencz! nem gondolnám, hogy valamelly ir-
„tóztató szándék forogna elmédben” — könnyes sze-
mekkel a' síró Altiszthez járúl, megfogja kezét. —
„Fogadd meg, hogy három napok alatt semmi ros-
„szat magadon el nem követel, ezen fogadást kivá-
„nom csak tőled”.

„És a' három napok eltöltök után”?

„Fel leszel szabadítva fogadásod alól, azután te-
„hetsz a' mit akarsz”.

„Én fogadom”!

„Hezet ide”. — A' Generális Ferencz által nyújtott kezét megszorítja. „Most szabad vagy, jelentsd magad Kapitányodnál, járj hivatalod és szolgálatod után”.

Az Altiszt eltávozott. A' Generális pedig kiadja a' parancsolatot, hogy ő az egész Ezereket a' szokott fegyver gyakorlás' helyén délután 4 órakor látni akarja. — A' ki rendelt időre a' Generális legnagyobb pompába öltözött — az ellenség előtt vitézségeiért nyert Érdem-rend keresztjei mind a' melyjén ékeskedtek — lóháton megjelen a' már reája várakozó Ezereket előtt, végig nyargalja a' homlok-rendet, örömmel látja Árva Ferenczet is vitéz 's bátor tekintettel vizsgáló szemébe nézni. — Meglátván az Ezereket mind a' három rendjeit, előszóllítatja a' Tisztikart, továbbá a' megdöbönt Árva Ferenczet is, a' kité kezénél fogva a' Tisztek eleibe vezet „Uraim! „Bajtársaim! ime szerencsém van Uraságtoknak az én „fijamat, az én szeretetre méltó egyetlen egy fijamat „bémutatni”.

A' jelenvalók elcsudálkoztak. — Az Altiszt mozdulhatatlanul állt egy darabig, végre a' Generális előtt térdre rogyik, 's Ég felé függesztett szemekkel felszól: „Anyám! édes Anyám! a' te vétkeid „megbocsátattak — Ő engemet az egész világ előtt „fijának nevezett”.

„Igen is fijam”! hozzá lehajolva nyakára borul a' Generális — „igen is fijam! mind az anyád', mind az „én vétkeimet ezzel fel akarom oldani. — kelj fel, jere „a' te atyád' szerető szívéhez”. Ferencz felkelt, könnyeitől nedves ábrázatját attyának melyjéhez hajtja, és csak a' lig bátorkodik az attya' tisztel nevezetét ajkain legelőször kibocsátani.

Mind a' Tisztek', mind az egész Ezered' legénysége', a' kiknek a' Segédek által tudokra adatott Árva Ferencznek kiléte, öröm kiáltásai ébresztették fel édes elandalódásokból az egymást áltölelve tartó atyát, és fiút. — „Nem kepzeltetik magoknak az „Urak” — szólla továbbá' Generális — „azon édes érzeményt, a' melly most született melyjemben, hatvanhét esztendő koromban először atyának neveztetni”.

Az Ezredes nyilván megígérte, hogy Árva Ferencznek Hegyesy névre által változtatását akkor fogja az Ezerednél nyilvánvalóvá tenni, midőn a' nem sokára reménylhető tiszti előléptetésnél az Altiszt Árva Ferenczet Hadnagy Hegyesy Ferencznek kihirdetheti.

Szavát is tartotta az ember-szerető Ezredes, az ő ajánlásából az Ezered tulajdonossa Generális B** mint már régi jó barátja Hegyesynek, a' derék Altisztet Hadnaggyá ki nevezte.

Új érzékeny innep tartatott az Ezerednél — a' Generálisnak bő ajándékaiból a' legénységnek egy szép multság adatott.

SÁROSPATAHI PATÁRY PÁL
Fő Hadnagy.

FŐ TISZTELENDŐ ÉS NAGYSÁGOS DRES-
MITZER JÓZSEF ÚRNAK,

Győri Káptalan Hanonokjának, a' Cs. és Kir. Apost.
Felség Tanácsosának, a' Győri Kir. Tud. Kerü-
letben az Iskolák, és a' Tudományok Fő Igaz-
gatójának Neve Napján a' Pápai Királyi Kissebb
Gymnasiumba járó Ifjak Böjt más Havának 19-
dik Napján 1825.

Már most szerencsés Csillaga feltünik
Egünknek, újabb éveket a' nap ad
Boldog Hazánknak; most derült fel
Új kora Győr' tudomány helyének!

Nem rontja Nap - fény hajdani érdemét
A' nagy tudósnak: sem keres olly hamar
His kor gonoszszat: Óh megadta
Boldog időnket az Isten! És majd

Jobban virágzik könyv - szerető fiú;
Most kap szemet; mert Kasztalis új hegyén
Fénylik nekünk a' jámbor erkölts,
'S Pannoniában erős Athenánk.

Már tapsolás közt a' tüzet éltetik
Melyekben Ifjak, 's szent pihegéssel a'
Kék égbe hatnak, 's füstölővel
Szentelik e' napot Istenünknek.

Óh hála néked mindeneket tudó
Isten! ki mindent tartasz erőddel, és
A' jó időnek perczenetjét
Futtatod! Érdemes Áldomásink'
Botsásd elejbéd, 's halljad örömmel a'
Hozzád kiáltó nyelveket, a' midőn

A' sok szülők, és gyenge Ifjak
Megköszönik, hogy Atyát adandál.

Tartsd meg Királyunk, a' kegyelem fejét
Ez életében! Hogy kinek érdemét
Bámulta már a' nagy Világnak
Népe, mi is kitsinyek köszönjük;

Mert példa nélkül Jó, Szelid, Istenes
Pásztort adott, és rendele, a' kívül
A' nagyra termett bölcs Minerva
Műveit üzni öröm, 's szerencse!

Ri életének napjait érteté
Könyvek között, és főbb örömét lelé
Hisded fiakkal szép magányban
Szüz Helikon seregét vadászni.

Már érdemelt Ö zöld koszorút minap,
Mint rejtve gyűjté nagy tudományait;
Most a' Királynak megmutatja
Áldozatul, 's szeretett Hazánknak.

Élj csak sokáig DRESMITZER, Örfejünk!
Kormányod által megtöröd a' kemény
Nyakas gonoszságot, 's pirosuló
Hajnala ment lesz ez életünknek
Minden veszélytől. Tartsd Magyar Ifjait
Érzékenyítő életen, el ne hagy
A' rosznak ízén, bírjad inkább
Jóra, hogy úgy valahára áldjon!
Igy Általad tér vissza megint javunk:
Igy Általad jön szép folyamatba az
Erkölc, tanultak drága gyöngye:
Oh Ifiak, 's nevelők vezérje!

Már is reményben száz, meg ezer szülő
Lett boldog, és majd Hunnia Általad
Más tartománnyal szembe szállhat
A' tudomány mezein kevélyen.
Óh élj szerencsés százados Éveket!
Szedjél mi velünk sok jeles érdemet
Fejedre! 'S fáradhatatlan
Várjad el a' diadalmi ágat.

Rejtett szavak.

A' két első mindenik a' természettől megkapja,
Boldog a' kinek jó 's igaz osztályul esik.
Ha az nem voltál, a' mit a' harmadik jelent:
Menyország kapuja zárva lészen előtted.
A' negyedik, ha egyedül maga van, mindenkor
nem sok:
Fáj, ha erszényedben már csak annyi a' pénz!
Az utolsó kisnek, nagynak egyeránt szükséges:
De mindenik, fájdalom! arra nem tehet szert.
Az egész társaság, 's legbetsesebb mindenek között;
Kár hogy annak tagjai mindnyájan nem betsesek.

A' két első egész soha nem lesz, bár mikép' aggódj.
Az utolsó kettő különös ég-adomány.
Veszzen el a' világ, csak maradjon meg e' kettő!
Meg lesz, ha igazán vagy, a' mit az egész jelent.

Az első többre betsülöd, mint Crözusnak kintsét,
A' nélkül a' második soha meg nem vidámít.
A' két utolsó t nevetni soha sem látod;
Legyen átok tehát mondva az egész felett.

A' MÚLT 1824-dik ESZTENDŐ.

Ismét egy évet hagyunk el, melly az időknek
Végetlen lántzán lehaladt, és mint az előbbi
Számatalanok, szintűgy eltűnt, — elenyésze örökre. —
Nints hatalom, sem erő, melly többé vissza idézze
Ötet, 's a' múltból lételre varázslani tudja; —
Semmibe ment, — de nyomát mindenhol hagyta
hogy abból

Lássuk, hogy nintsen maradandó semmi, de minden
A' mi tsak a' roppant természet' tárt kebelében
Él, mozog, és rejtez, mind így fog enyészni ma-
gunkal. —

Mennyi viszontagság történe tsak ennek az évnek
Elforgása alatt! — Hány országok keseregnek,
Mellyekben tűz, víz, levegő, föld, 's e' nagy egésznek
Minden részeivel dúlt a' vész! — Itt a' hadaknak
Vad dübe rémitő lángal pusztítva, emésztve
Ronta le városokat, falukat, 's a' tarka mezőkön,
Hol míg béke lakott, a' munkás' bére virágza,
Öldöklő vasait hordá százféle halállal,
'S a' felkontzolt nép' vérét patakokba folyatta. —
Ott, a' nagy tenger' síkján, hova telve reménnyel
Bizta vitorláját a' hajós, hogy messze hazája
Földétől uzsorát hozzon, mikor annak örüle,
Hogy sok munka után célját valahára eléri,
Egyszer törnyozzák a' habok magokat, — feneketlen
Örvények nyílnak, nagy fellegek öszve tolúlván
Elveszik a' napfényt, — dörög és villámlik, azomban
Durva sikóltással fütyöl a' szél, bömböl az Orkán,
És mint egy laptát a' bárkát fel 's le hajítja,
Már a' kormányos nem bir vele; — rettsen az árbotz,
És a' rémült nép térdére esik, de ropogva
Csattan, 's a' menykő le tsap, — ég a' hajó: kiki
lelkét

Istennek szánván, a' halállal küzdve törekszik
Óltani a' lángot, de a' hirtelen elharapózik,
Puskaporos hordót gyújt, 's egy pillantat alatt már
Rettenetes retségés 's ropogással az égre repíti
Mindnyáját: kinek egy, kinek a' más tagja ezernyi
Ölre repül. A' hajós, ki szegény a' többivel együtt
Nem szakadott széljel, de nagyobb kínokra ma-
radt fen,

Megragad egy töredék deszkát, és azzal igyekszik
Menteni megnyomorúlt éltét, és bár mi erővel
Küszködik egy darabig, de utóbb elalélva lebukkan,
'S távol kedvesitől, sok száz mértföldre szülötte—
Földétől, sirját a' halak' gyomrába találja. —

Hát a' föld - rengés hány rémitő veszedelmet
Szült, hány városokat temetett bé! Ázsia szóljon,
Hol nem rég Sirász majd ötven ezernyi lakossal
Egy pillantat alatt a' föld gyomrába lesüllyedt.
Rettentő képzet, megborzad rajta az ember. —
Istenem! óh mi tsapás volt az, mikor annyi temérdek
Ember, nem tartván, nem félvén semmi veszélytől,
Csendes lélekkel dolgát folytatta, 's azomban
Bezzen lábok alatt a' föld, és egy zuhanásra
A' feneketlen üreg megnyilt torkába leesnek. —

A' levegői tüzek hány kárt okozának! ezek még
A' dolgok rendes folyamatját szinte megunván,
Télben is estek alá 's gyújtottak.

Nints, ki le tudná
Irni azon szörnyü inségeket, a' mik az elmúlt
Eszkendön által történtenek erre vagy arra. —

Vessük tsak szemeink Pétervárára, hol épen
Legközelebb a' víz öly pusztítást vive végbe,
Mintha tsak a' végső ítélet akarna beállni.
A' vizek a' folyamok partját elhagyva rohannak
Széljel, 's utjokban mindent ellepve, ragadják

A' mi elébek akad, nints mód rejtezni előlök,
A' szaladót is utól érik, 's egy két minutában
Már az egész vidék tsupa tenger, — egész faluk
úsznak.

Felfordulnak erős tornyok, bár századok ölta
Gúnyolták az időt, 's töveikből földre omolván
Még tsak a' helyeket is lehetetlen lelteni. — Nagy
Isten!

Melly iszonyú látás, mikor ezreket ott visz az árvíz,
Többnyire halva, sokat még élve, kik annyi habokkal
Hétségb' esve, nehéz kínok közt küzdenek: őket
Nem lehet a' bizonyos vészből kiragadni. — Amott egy
Ház' tetején, mellyet viszen a' víz képtelen árja,
Egy háznép könyörög segedelmért, jaj de segítség
Nints, mert nem közelít most senki feléje. — Mi
gyötrő

Kint érezhet ama' nyomorúlt anya! íme a' házat,
Mellyben kis tsetsemő gyerekét honn' hagyta, tövestől
Elhordák a' habok, — 's ő tsak kéz-törve sikóltoz
A' távol partról, nem lévén módja segíteni. —
Ott egy felházban, hol alól már mind oda fúltak,
Sírnak az elkékült ajakak, 's rettegve tekintik,
Hogy mindég feljebb nő a' víz, egyszer azomban
Meggyengülnek alól a' talpfalak, erre inogni
Rezd el az épület, 's szörnyet tsikorogva, robajjal
Öszve esik, 's a' halók' végső nyöszögését az örvény
El nyeli. — Így prédált a' víz, így téve sokakból
Höldúst, másokból nyomorúltakat, özvegyet, árvát. —

Melly buzgósággal kell hát tisztelni, imádni
A' mennyeknek Urát nekünk, hogy drága hazánkat
Annyi sok ostortól, mellyel más népeket ekkép'
Látogatott a' múlt esztendön, ennyire örzé!
Béke lakott nálunk, bátran nyugodva pihentünk,
Nem remegénk, hogy felrijaszt a' vad tsata zajja,

Nem rablott tőlünk, se tüzet nem szórt fedelünkre
Ellenség; — vígan füttyörészett tér mezeinken
A' munkás arató, danolás közt vágta kalásszát,
'S jámbor lélekkel, mint izzadozása gyümölsét.
Szép szöllő hegyeink' édes nectárja gerézdít
Mindenhol vidám mulatsággal szüreteltük. —
Szóval semmi veszély nem háborgatta Hazánkat;
Sőt még sok jóban gyarapodtunk. A' Magyaroknak
Istene áldassék, im kedves nemzeti nyelvünk
A' kimiveltségnek föbb föbb pólezára elébb hág,
'S bizton várhatják, hogy tsak kettős akarattal
Dolgozzunk, 's kezdett munkánkat félbe ne hagyjuk,
Nem sok időre egyéb tsinos nyelvekkel egyenlő
Pályát futhat. Az ég ezt óh hamar adja! hogy újra
Büszkén mondhassuk, hogy nintsen több Magyar
Ország,
Mint ez az egy, 's életnints máshól, vagy havan, ezzel
Azt soha semmi Magyar fel nem kívánja tserélni!
JARAB ISTVÁN.

BÁNATOS KÖNNYCSEPP EK A' BARÁTSÁG'
SÍRJA FELETT.

(Pák Miklós elhunytára)

* * *

Rablánczok a' földi szenvedések,
Mellyeket tsak a' halál szakaszt:
Rózsaszálak a' gyönyörűségek,
Mellyeket egy őszi szél hervaszt!
Bóldog ki a' reá mért lánczokat
Itt nemesen türve viseli,

'S a' hervadó gyenge virágokat
Az erkölcsnek, 's észnek szenteli!

BERZSENYI.

Mi szomorú anyékok terjedeznek
Egy rémitőbb éjnek homályaival
Oda, — hol még virágok fejledeznek
Az élettavasznak illatjaival ?

Mi komor borúlatok özönlének
A' bánatok' reszkető fátyolában
Oda, — a' hol még örömek ömlengenek
Az Ifjúság rózsá-hajnalában ?

Haj! rettentő eszköze a' végzetnek,
Te, te dühödöl érezhatalmú Halál!
A' bánat könnyei hijában reszketnek
Hozzád, ha valakit haragod talál.

Mosolygva szakasztod el áldozatod'
Az Anyának pihegő kebeléből,
'S jég karokkal hidegen kiragadod
A' szerelem', 's Barátságának öléből. —

Téged is kiragadt e' hát közzülünk
Hív Barát! — te mindenektől szeretett!
'S az enyészet' honjában messze tőlünk
Egy hideg gödör mélyjébe fektetett!?

A' hajnalló élet' arany álmait
Forrón ölelte benned a' képzelet;
'S ah! midőn szedni kezdted virágjait,
A' Halál' fagysszele reád lehellett!

A' jövcendőnek mosolygó képei
Mi vidám, boldog színekben derültek;
'S ah! a' szegény sziv' édes reményei,
Melly korán keskeny hantok alá dültek!

Igy gyöngyözi harmatjával a' reggel
A' fejlőd virágot teljes diszében ,
'S ah! estve a' szétzúzott levelekkel
Már a' zivatar játszadoz dühében.

Mért oh e' vágyak adva a' kebelnek! ?
Mért a' szívben olly édes érzemények?
Ha illy korán , 's illyen hamar sirt lelnék
Az ifjú álmodozások , 's remények! —

Mért bájölják olly varázs - erővel
A' halandót az élet' örömei?
Ha illy hamar borúlhatnak felhővel
Gsalárdúl mosolygó vidám egei.

Csendes Bolt! behathat - e a' fájdalom
Legkesergőbb jajszava kebeledbe?
Nyisd fel oh! ha engedi egy hatalom,
'S fogadd a' barátság könnyét mélyedbe!

Forró az még most, — 's bár majd egykor alatta
Hidegült mohaidnak eljegesül;
De a' lángoló érzés, melly hullatta
Holtod' emlékének, soha meg nem hül!!!

SALACZ LAJOS.

GYÖRI KANONOK KOVÁTS JÓSEF ÚRNAK
PLÉBÁNIÁJÁTÓL MEGVÁLÁSA UTÁN.

Záporokint omlik Dadiidnak könnye szemekből,
Sírva fakadt Bokod is, búval epeszi magát.
Árvák 's özvegyeid patakonkint öntik a' köny-árt,
Pásztori attyoknak bő keze veszte miatt.

R.

FŐ TISZTELENDŐ KOVÁTS JÓSEF, VOLT
DADI PLÉBÁNUS, MOST GYÖRI KANO-
NOK ÚRHOZ.

Felhők húzodtak Dadiaknak látkörökön szélt,
Sirva fakadt Bokod is, búval epeszti magát.
Özvegyek és árvák patakonkint könnyeket öntnek,
Pásztorok' és Attyok' Györbe menése miatt.

R.

A Z I G A Z F E S T Ö .

Festeni hogyha kívánsz nagy tettet, nagyra emelkedj
Mennyei fény szárnyal lelki világod egén.
A' nagyokat mi rugó vezeté nagy pályaeörvel,
Önnön erőd nemesült érzete festi ditsón.
Tsak maga mássa leszen pórlélek rajzai tárgyán,
Földanyagos zsenget pórszüleménye adand.

P o é z i s M e c h a n i c á j a .

Külseje kötve vagyon, szorosán szabatódik előnkbe,
Béavatatlannak mély szövvényü tsonó.
Oldani szüntelen ezt miglen hijjába törekszik,
Tsak lelketlen rajz, a' mit elejbe mutat. —
Am de kit a' Múzák böltsöbe mosolygva köszöntnek,
És Heliconba korán béavaták kegyesen;
Általa még habozó ideájit lelki világból
Testi alakra kapott képezetekbe szedi.
Annak egy elreteszelt kapu szebb pályára menésben,
Ennek reptében tzelra jutásra határ.

A' k ö t ö t t P o é z i s .

Kötve vagyon, magasan reptét így kell zaboláznunk,
Hogy b' bizonyos rendben földre jöhessen alá.

P r ó z a,

Felszabadulva folyik, szövevényes gondolatinkat
Hogy természetesen szülje világra megint.

K ö t ö P o é z i s

Testesedett ideál természeti forma-ruhában
Könnyü lebégve ditső földet egekbe ragadsz!
Testi nehéz tárgyat bájló etseteddel akarván
Pesteni, égi valót földivel egybe kötöl.
Égi javat de viszont látott test-szinbe ruháztván,
Szoktatod e' földhez Phoebosz örök tüzeit!

F o l y ó P o é z i s.

Könnyüd uton sétál magasabb tárgyat leírásod,
Eszrevetetlen örök kellemü tájra vezetsz.
Játszi tsinos külsöd figyelemre mulatva tanítván,
Már beleandalodott lelkemet elragadod!

P o é z i s — P r ó z a.

Annak rajzolatit csak hév sziv szokta szerezni; —
Ennek író-tollat a' hideg ész vezeti.

J ó ' s r o s z s z e r e n t s e k ö t é s e.

Játszi szerentsénknék kettős neme régi kötését
Tartja, hogy élünknek váltva adandna terét.
Hogy mihelyest egyik nehezebb, mint kellene, tünjön,
'S váltva emennek amaz lépne helyébe viszont.

S z o k á s ö r ö m b e n , b ú b á n.

Többször már újult az öröm 's bú régi tsatája,
Emberi nem maradós társa kilenne megint.
Mert két alkotóak, létjek két ellenerőből
Hozna örök küzdezt, 's emberi nemre veszélyt. —
A' Chaosz ismét szült, 's juttal létre s z o k á s, üregéből;
Ő is alá sietett adni nekünk javait.
'S váltva maradnak azok bár társul földi utunkban,
A' két ellenség általa egyesedik.

Boldogság érzése.

Boldogság, kedves l'ányom, száljembereimhez,
Hints nektárt, így szólt a' kegyes égi Atya. —
Utba' van a' hü ör, már későn bujt az irigység
Bús barlangjából, hogy tegye tenkre nemünk!
Furta agyát bennünk megemészteni kívánt koholással
Hogy legalább akadályt l'ásson az égi követ.
A' mindég fülelő Sátán tudtára keríté,
Hogy még új adomány földre nem ére alá.
Végre vivék gonoszul, hogy boldogság ne tudassék,
A' mikoron kelyhét szájra szoritni lehet.
'S tsak mikor elkölténk szaporán italát poharából,
Akkor lássa szivünk már haza tünt nyomait.

HRABOVSZKY DÁVID.

A' CSALÁRD SZERETŐ.

Két órája már hogy lesem
Ablakomból, ah! de még sem
Nézhettem a' szemébe,
Midőn Niua magánosan
Bé haladt - vagy két csukrosan
Nőtt Spalér közt kertjébe. —
Nyomba mentem a' szilvás közt,
Félve fogék egy egy kis közt,
Hogy észre ne vehessen;
Zörgése egy irigy fának
Hirt teve a' kis selmának,
'S felém fordult tüzesen. —
Menni akart de könösse
Egy bokor csipke tövisse
Horgában megakadott,
Erre frissen oda szöktem,
'S bod'rait mig fejtegettem,
Kevéssé helyt maradott. —

Hívségemért nevetve a'
Hebléből egy ró'sát nyujta,
Ezt reszketve elvettem,
Tekintete tűzbe hozott
Kinom, mellyet ő okozott,
Előtte felfedeztem. —

Nézett, pirult, égett szeme,
A' mint szokott család Neme,
Csókját lopva rám veté;
Egy két titkos pillantással
Ejtett színes mosolygással
Tart, míg célját érheté. —

Nyájasságán elbámultam,
'S kezeit mig csókolgattam,
Eszem, szívem elvette.
Egy tettetett gyengeségnek
Alakjában a' hívségnek
Megtartását esküdte. —

Hittem, ah de! ki ne hinne,
Angyalnak is számot tenne
Rollját a' hogy játszotta,
Az illy kedves Czukrozónak
Szájából jött Syren szónak,
Mellyel magát átkozta. —

Tetszett a' szív sugallása
Melly egy lesre tett lámpása
Az indulat tűzének;
Fattyu fénye gyakran játszik
Olly színnel, melly szépnek látszik
Az okosság szemének. —

Érzékenyül ölelgettem
Sokszor a' hogy körülöttem
Forgott e' kis csapodár;

Szemeimből vigság nézett,
Egy örömmel mást tetézett
A' kedvező meleg nyár. —

A' Bú soha nem zaklata,
Nem, mert Nina szét oszlatta
Eltem minden bajait,
Szeretete széppé tette,
'S csókjaival fűszerezte,
Barátságunk napjait. —

Mohón faltam az örömet,
Melly fedezte bé törömet,
Szerentsémet titkoltam,
A' szív többre nem mehetett,
'S szerető már nem lehetett
Boldogabb, mint én voltam.

* * *

Egy szürkület lágy pompája
Engem is a' ház homálya
Hözül egykor ki tsala
A' hívesre, 's itt mig el el
Andalogva járkáltam, fel
Tetszett az est' hajnala.

Szép volt az éj, 's ékessége
Brillióntos fényben ége
A' csillagok rakásán,
Csak egy nyulánk felhőt vága
Ált a' szelid hold világa
Az ég kékes tisztassán. —

Meg frissülve haza tértem,
'S hogy a' kedves helyhez értem,
Való volt? vagy képzetek?

A' zöld rostély ellenébe
Ninát láttam más ölébe,
Ah! még most is reszkettek. —

Fel borzadva néztem rájok,
Mig csókká vált hamis szájok
Meg vetésre idézett;

'S a' mig szívét ennek is a'
Képmutató által adta,
Történetből rám nézett. —

Elsikoltá ugyan magát,
De esmértem már maszlagát,
Eleibe toppantam.

'S ez álnokot keseredett
Szívvel, a' hogy hizelkedett,
Szembe néztem, 's ott hagytam.

A' SZERENCSETLEN.

A' csendes éj csillagozva
Vonta ki gyász szőnyegét
On Trónusán huzódozva
Firhangolja bé egét. —

Elsüljedve mély álmában
Ezt a' roppant egészet
Bé fedező fátyolában
Szendereg a' természet. —

Ki terjesztvén a' mozgásban
El'sibbadott karjait,
Ált ölelte Országában
Munkálkodó polgárit.

S' lomha népét lassu szóval
Igazgató páltzája
Alatt, siket pianóval
Zúg a' világ lármája. —

Tizenkettőt ver az óra,
Strázsán álló Tornyában
Gyengén morog az Echora
'Sémbelődő hangjában.
Minden édes nyugalommal
Váltja a' nap terheit,
Ugy hunyta bé az álommal
Frigyet kötött szemeit. —
Ki ki tsendes 's boldog érzés
Között hever ágyában,
Tsak én nyögök a' bal végzés',
Réám tsatlott lántzában.
Engem gyötör bus gondokkal
A' sorvasztó unalom,
Mig megemészt a' kinokkal
Öszve esküdt fájdalom. —
Nints senki ki így vérzené
A' fene sors fegyverét,
'S meg újulni ne érzéné
Bádjat lelke erejét, —
Nints fatum, tám nintsen is más
A' halandok sorába,
Hogy engem gyursz tsak a' példás
Történetek sirjába. —
Ah! könyörülj, vagy törd porrá
Sehhegt szivem kérgeit,
Változtassad végső torrá
Éltem mézelt mérgeit, —
Hogy tovább már ne lehessen
Kinos éltem játékod,
'S lételemnek véget vessen
Irigykedő szándekod. —

De mi haszna esedezi
Könyörgésem a' véget
Attól is, még tetézi
A' rám tódult inséget. —
Ez a' helyett hogy meg szánná
'S könnyebbítné éltemet,
Alig mozgó Skeletonná
Senyveszt inkább engemet. —
Már nem birva a' kétségben
Martzangoló sérelmet,
Az éjeli setétségben
Heresém a' védelmet, —
'S futva egy kis szegeletnek
Tövében le roskadtam,
Azt vélve, hogy az esetnek
Rezéből elhaladtam. —
De hijjába! mert nyugalmá
Még tsak itt sem leheté,
Kínzó képe innét is a'
Szabadra ki kergete. —
'S addig üze az éjfélnék
Harmatozó zajjába,
Mig egy komor temetőnek
Hajta ki az alljába. —
Irt egy sirkő - fokra ülve,
(Mellyet ide tettek)
Reszkető két karra dülve,
Kevesét még pihenek,
Ki nézem e' köz lapályban
En is csendes siromat,
'S e' borzasztó gyász homályban
Holtá sirom magamat.

A' R Ó 'S Á H O Z.

Nézd e' ró'sát, melly derülő
Szinnel virít bimbójában,
'S nem látja e' tövén ülő
Férget zöldes alljában. —

Ha tudná, hogy patyolatja
Gyoltsából szem - fedelet
Borit még ma rá, illatja
Hözt, a' vidám kikelet. —

Meg frissíti téjben ázva
Most is puha kérgében,
'S a' tavasznak nem pompázva
Bal'samozott mérgében. —

Ifjú! ki tsak gyengeséged
Örömeit esméred,
'S czelöd néha reménységed
Felett is tám el éred,

Vigyázz; — a' szebb ró'sák' szaga
Életed' finom maszlaga. —

PAPI VERES LAJOS.

HOLMI GONDOLATOR.

Mikép rajzoljam a' böltsességet? azt kérdé egy-
kor egy tanítvány rajzoló mesterétől. — Mint ősz
férjfiút, felele az; mert öregségünkben többnyire
azokat az elő - itéleteket tzáfoljuk meg, 's azokat az
indulatokat kárhoztatjuk, mellyeknek ifjúkorunkban
hódoltunk.

Nevetséges dolog, valóban, hogy némelley, idő
sorsosaitól meg nem kedvelt könnyv - gyártó olly

vakmerően a' későbbi kor' ítéletére provocál, mintha a' későbbi kor hasonlóképen nem gondolna többet a' jelenvalóval, mint sem az elmúlttal.

Némelly figyelmes utazók észrevételek szerint a' hideg éghajlat alatt élő állatoknak legkissebb, a' melegebb alatt lévőknek ellenben legnagyobb szarvok vagyon. Egy gunyoló ezt az emberekre is akará alkalmaztatni.

Be furtsa az ember! A' mit kíván, annak tsak jó oldalát tekinti, de azt, a' mivel bir, tsak rossz oldaláról nézi.

A' madarak előbb fészket raknak, 's azután párosodnak. Jó volna, ha sok nem madár is ezen példát követné.

Tsudáloed, hogy Honts olly alacsony tsuszó mászó?
Ne tsudáloed, mert hamar magasra hágni vágyik.

Kr.

R e j t e t t s z a v :

Ritka kert és ház a' hol nem látnád az elsőt;
Az igaz második ritka madár valóban.
Szeded a' másodikat az elsőről akkor, hidd el,
Még a' Veréb sem vágyik az egész után.

A' 100-dik lapon lévő Rejtett szavak' megfejtése:
1) Anyaszentegyház. 2) Felebarát. 3) Szemfényvesztés.

POÉTAI ELMÉLKEDÉSEK.

VI dik É n e k.

Te, kit a' kegyes Ég, atyai kedvében,
Már földi pályámnak első kezdetében,
Vezérül az élet' setét ösvényében,
'S társúl adott mind jó, mind bal szerentsében:

Hagyd-el, Múza! hagyd-el e' magánosságot;
Eredgy, lásd még eggyfzer a' Magyar Világot. —
Szedgy előbb egynéhány külföldi virágot,
Zöldellő borostyánt, 's gyenge mirtus-ágot,

'S köfs velem koszorút barátim' számára:
Egygyet, mellyet (szívem' örök fájdmára!)
Nem tehetvén többé tisztes homlokára,
Áldozatul vihefs Dávidom' sírjára; a)

'S egygyet olyant, hogy azt Apolló' Kedvesse,
Hunnia' még élő legjobb Énekesse, b)
Örömmel fogadván fejére tehesse,
'S Irigyink' láttára bátran viselhesse.

Indúilly: vedd údatat napkelet' tájának;
'S hív biztossa lévén híved' szándékának,
Heresd-fel határit ama' szép Hazának —
Árpád' vitéz Népe' híres országának!

'S áltkelvén a' Dunánn, hol Homárom' vára
Büszkén emlékeztet száz diadalmára,
Szálly haladék nélkül Virt' kies dombjára,
'S borúilly-le barátom' gyepesültt halmára!

VII-dik É n e k.

— — — — —
— — — — —
Tudván igaz szíved', 's szelíd emberséged',
Tisztelt, betsült mindég minden Jámbor téged ;
'S paizs gyanánt lévén neved, ditsösséged,
Az Irigy — elnémúlt, 's nem árthatott néked.

Hedves régi társam' boldogútt árnyéka!
Imhol társad' végső szives ajándéka. . .
Maradgyon áldásban szent porod' hajléka,
Ditsekedgyék azzal Virt' egész tájéka!

Mig a' Magyar Nemzet az Elők' számában
Lélfzen, 's helyet foglal a' népek' sorában ;
Mig szent Koronája' szabad birtokában,
(A' Pánnokok' 's Dákok' hajdani honnyában),

Le nem mond egészen föbb örökségéről —
(Hasonlíthatatlan szépségű Nyelvéről):
Nem feledkezik-el Múzsád' érdeméről,
'S szíveket ébrefztő sok szép énekéről!

X-dik É n e k. c)

Aut illis flamma, aut imber subducet honores,
Annorum aut ictu pondera victa ruent:
At non ingenio quaesitum nomen ab aevo
Excidet; ingenio stat sine morte decus.

Propert.

Nagy, 's megmérhetetlen az Elme' hatalma:
Minden erőt meg-gyöz ereje, 's oltalma;
'S bár néha lassúnak látszik diadalma,
Nints határ, mellyenn túl nem jut birodalma.

Ím! napok, esztendők, századok elmúlnak;
Égbe-ható magas hegyek lelapúlnak;
Dús, fényes városok hamvokba borúlnak;
Nemzetek országok kivésznek, pufzútnak:

A' mit egy nagy Lélek, szebb alkotmányában,
Bizván a' Jók' vizsont hajlandóságában
'S azon egy fő tárgyra töre szándékában,
Áldozatúl letesz Pallás' templomában,

Fennmarad! 's nem enged az Idő' fogának,
Sem tűz' erejének, sem vizek' árjának,
Sem az ál tzimborák' dühös haragjának,
Sem a' Világ-győzők' kevély hatalmának.

Így Ő — míg a' Földnek tudátt Erössei
Eltűnnek, mint az éj' komor fellegei,
'S lehúllván kimúlnak számtalan népei,
Mint őffzel erdőkben a' fak' levelei —

Egyre nevedvén titkos erejében,
Mint tsillag úgy ragyog honnya' bús egében;
'S ha nem világíthat annak vidékében,
Száz mellze tartományt részessít fényében!

Mély gyászba merültek Hella' víg határi: d)
Tudatlan vad népnek szágódnak dandári
Ott, hol rég Föbusnak állottak oltári,
'S Péánt énekeltek Athéna' polgári.

Dölfös Úr parantsol, mint gyáva rabjának,
A' vitéz 's bölts atyák' korts unokájának,
Hi, nyögve hertzolván terhét az igának,
Titokban sirattya bal sorsát honnyának.

De Homér, de Pindar — tellyes épségében
Virágzik elméje' felséges mivében,

'S lerontott, legázolt hazája' helyében,
Hazát lel a' Világ' minden fzegletében;

'S hirdetvén mindenütt nemzete' nagyságát,
Ritka böltseségét, jeles méltóságát,
Erőszak'-útáló nemes bátorságát,
'S életénél drágább arany szabadságát,

Inti maradékít a' bal szerentsében, —
Míg talán, az idők' változó méntében,
Új tüzet lobbantván egygy-két jobb elmében,
Hélfz segédül lehet népe' szükségében!

Kárthágo, tengerek' affzonya, királya,
Hová lett? hol kintse, 's vérengző dagállya? e)
Hol Trója? hol Tírus? . . Örök éj' homállya
Rejtvén, az Útazó helyét sem talállya!

Leesvén nagysága' magas tetejéről,
Így tünt-el sok más nép a' földnek szinéről;
De hallgat a' Múza híreről, nevéről,
'S nem tesz bizonyoságot nemzeti létéről.

Ím! a' régi Világ' kevély fővárossa f)

— — — — —
— — — — —
Él, oktat, int Máró, 's Tibur' nagy Lantossa;

Int ezek' 's több mások' szelid böltsesége,
'S gyönyörködtet szavok' mennyei szépsége,
'S míg tengelyénn forog a' föld' kereksege,
Homályba nem menend nevek' ditsössége!

Európa' most támadtt éjfszaki tsudája,
A' Vitézek' 's Bárdok' ama' fő példája,
A' kinek hogy újra megzendült hárfája,
Egyszerre felkele sírjából hazája,

'S a' kinek jajzavát hallván énekemből,
Könyvet látsz folyni már itt-is minden szemből,
Valamíg a' Világ új zavarba nem dől,
E' nagy Bárd ki nem hal az emberi Nemből!

Úgy van! A' Büszkeség' márvány-oszlopai,
A' gögös Hatalom' tornyos hajlékai,
'S egekbe felnyúló roppantt köhalmai —
Veszendők! 's ma-holnap szélek' játéka;

A' legditsőbb Hírály' királyi páltzája
Eltörik, 's porba hull arany-koronája:
Nem árt az Elmének sem halál' kaszája,
Sem régiség' foga, 's emészto rozsdája!

Fenn, fenn van Ő mindég egélsz épségében
Időknek fogytáig tartó szép mivében,
Ragyogván tulajdon fényes érdemében,
'S élvén, uralkodván a' Jóknak szívében;

'S ditsőitvén nevét szerelme' tárgyának,
Erkölsét Hazája' jeles Bajnokának,
'S nagy lelkét Múzsája' bölts pártfogójának —
Például a' később századok' fijának!

XI-dik É n e k.

Asperitatis et invidiae corrector et irae — —
— — — — Orientia tempora notis
Instruat exemplis!

Ily nagy és szent erő' tellyes birtokában
Hazád' Böltséinek ragyogván sorában,
'S e' végtelen szélvélz' setét homályában
Egyre világítván társadnak útyában,

Bátorítsd , vezérelj vágyása' tze'llyá'hoz ; —
Élelzd bizodalját a' népek' Urá'hoz ;
Erősítsd szerelmét ditső szép Honnyá'hoz ,
'S Honnya' minden igaz , minden jó fijá'hoz .

Szolgállyon most ennek egész erejével ,
Elzével , karjával , 's egyéb értékével .
A' mit kiki tehet , tegye ké'z elmével ,
'S ha mit ér'te szenved — visellye békével !

Lágyítgasd a' durva hideg keménységet ;
Irtogasd a' gonosz kaján irigységet ,
Az okatlan , gyáva , buta kevélységet ,
'S ezek' rút fajzattyát , a' vad gyűlölséget —

Melly már századoktól népedet zaklattya ,
'S erejét fogyasztván , addig sanyargattya ,
Mig önnön magából végre kiforgattya ,
'S utolsó veszé'lyre , romlásra juttattya :

Hatsak a' nagy Isten' különös kegyelme
Nem segít ! ha minden jobb 's tehetős' elme ,
'S ha kivált a' Nemzet' saját köz értelme
Nem teszi , hogy szűnnyék e' mirigy' fertelme !

Zengd , ajánld , magasztald a' szent egygyességet ,
Az egymáshoz vonzó 's hajlandó ké'ziséget ,
Férjfiakhoz illő nyílt egyenességet ,
'S tséltsapság'-útáló rokon szivességet !

Égből-vett nagy tiszted' hiv gyakorlásában ,
Bizván az igazság' győző hatalmában ,
'S mind feleid' nemes tulajdonságában ,
Mind saját szándékod' tiszta jóságában ,

Idézz minden Magyar Sajo' vidékére ,
Hol özönnel omlott Öseitek' vé'e !

Vezesd onnan Várna' 's Moháts' mezejére,
Hol örök gyász borúlt Hazátok' egére!

Mutatvan ott helyét Lajos' táborának
'S még ma-is torlatlan szörnyü halálának,
'S éreztetvén okát honnya' sok bajának,
(Hűtfejét számtalan keserves kárának!)

Kösd e' hármas letzkét ott újra szivére!
'S ofzlopot emelvén népe' sírhelyére,
Lángoló betűkkel vágd - fel a' kövére,
Mi a' gyűlölködés', viifzálkodás' bére!

Mondd: (mert ezt eléggé soha nem hallhattya!)
Hogy a' népek' sorsát Isten igazgattya —
A' ki mind bűnökért megadóztathattya,
Mind töllök a' veszélyt melfze hárithattya.

Ott, hol a' vak öfztön már a' józan észenn
'S minden jobb szándékonn gyözedelmet vélzen;
Ott, hol az Eg' átka lévén az Egészenn,
Eggy rész a' másikon erőszakot téfzen;

Ott, hol már fejektől a' tagok megválnak,
'S vad kénynek' követve — jobbágy a' Királynak,
Nagyok a' Törvénynek bátran ellent állnak,
'S Hazájok' kárával magoknak hafználak;

Ott, hol az érdemnek büntetés az árra,
Hol a' Hatalmasok, Eg' 's Föld' bosszújára,
Az álnok rablelket a' Jók' jutalmára,
A' Jambort a' Bossznak juttattják sorsára;

'S nevetvén hagyásit az élő Istennek,
A' megnyiltt örvénytől viifza nem rettennek,
'S az Igazság' úttyánn eggyaránt nem mennek:
Vetkesek mindnyájan, 's veszni kell mindennek!

Nem aggódván azért senki' rossz kedvével —
(Sem a' tsalárd lelkek' intselkedésével,
Sem a' képmutatók' garázda nyelvével,
Sem más patvarkodók' 's tzimborák' mérgével),

Útaltasd, gyűlöltesd a' rút feslettséget,
A' dagályt, hívságot, kába déltzogséget;
Ditsőítsd, magasztald a' szép egygyességet,
Nyájas bizodalmat, szíves emberséget!

Építsd dőlts falainn Hazád' templomának,
Vels gátot a' vétkek' veszélyes árjának —
Akadályt az Idő' siető szárnyának
'S mindent-megemészto' kegyetlen fogának!

Zengj, énekelly gyakran néped' öröme,
Fáradozz, munkálkodgy' javára, díszére;
Siefs, siefs bátran pályádnak végére,
'S légy a' Magyar Bárdok' példája, vezére!

Nem múlandók a' Te kezed' alkotmányi,
Hofzorúra méltók elméd' találmányi:
Mellyekért mig téged Helikon' Leányi
Szébbel tisztelnének — ezt küldi Batsányi;

Ama' külföldekenn bújosó barátod,
Hinek szíve régen 's örökre sajátod,
'S kiért most — jól tudván, hogy többé nem látod,
Néha sohajtásod' az Égre botsáttod!

J e g y z é s e k.

a) Baróti Szabó Dávid, ki a' Virt' nevét olly igen isméretessé tette, élt ugyan még akkor; de a' távúl lévő, 's már több időtől fogva idegen mez-
fze földön (Európa' nyugoti szélinn) lakó Poéta Bétsből holt híret vette. Tsak később, több esztendők múlva, tudhatta-meg bizonyosan, hogy még valósággal életben van, — ámbár, nagy öregsége 's igen elgyengült beteges állapottya miatt, a' földi nyomorúságokból felzabadító vég órát óhajtva várja, olyan lévén, mint az, a' ki, Jovis ignibus ictus, Vivit, et est vitae nescius ipse suae!

Ugyan ezt jelentő, 's ezen szókkal bizonyító, saját bútszóó levelét, mellyet, halála előtt nem sok idővel, (még utolsó napjaiban és ilyen szomorú állapottyában sem feledkezhetvén-el a' barátságna'k szent törvényeiről), igen erőten és refzkető kézzel írt vala hozzám, itt Felső-Aufztriában vettem, 's mély megilletődéssel olvastam, — ö-beone vesztvén-el legrégibb és leg-hívebb pályafutó bajtársamat; valamint a' Ha-za-is egygyik legjobb, leghafznosabb, tudós Fi-ját, 's a' Magyar Nyelv és Poézis egygyik leg-főbb díszét, és oszlopát!

b) Ezen Költeménynek nagyobb része (mellyben nem a' Szerző, hanem, annak nevében, a' Múza szóll) a' Sümegi kofzorús Poétához vagyon intézve; ki a' Magyar Petrárka' ditső nevét minden tekintetben olly igen megérdemlette, 's a' kinek tífz-teltt személlyéhez a' Szerző, már 52 esztendő-től fogva, különös hajlandósággal, 's hazafiúi szíves szzeretettel, bizodalommal viseltetik.

c) Ez a' X-dik Ének ki volt ugyan már egyfzer, ez-előtt nyoltz esztendővel, nyomtattva; minekután-na már előbb, a' Szerzőnek egyéb munkájival egygyütt, elég sokáig kézírásban hevert volna. (Horatiusnak ama' jó tanáttsa szzerént: *no num-que prematur in annum*). Ettől függvén mindazonáltal, és egyenesen ebből folyván a' XI-dik Ének' kezdetének értelme, 's külömben-is ez avval szorossan öfzetartozván, és, egygyütt, egyy kis Egészét tévén: illendő, vagy-is inkább szükséges, vala, most itt ezt-is újra, eredeti

saiát állapottyában, kinyomtattatnunk, és így a 'Tud. Gyűjtemény' érdemes Olvasójinak mind a' kettővel egyfzerre kedveskednünk; annyival- is inkább, mivel a' Szerző' verseinek egélz gyűjteménye még eddig nem jött-ki nyomtatásban.

- d) Hella, Athéna, Homér, Pindar, 's a' t. — Nem tsak szabad, hanem szinte szükséges, (főképp' versekben), az efféle idegen neveket megmagyarosítani. Megkívánnya ezt néha mind az euphonia, melly a' mi nyelvünkben közönségesen és méltán uralkodik; mind a' versalkotásbéli okos gazdaskodás*), 's a' sorban minden szillaba' helyével kémélve bánó gondos takarékoság, mellyhez képest arra kell néznünk, hogy számra 's mértékre vett beszédünk, tömött értelmü, 's gondolatokkal, képekkel, és harmóniával tellyes, azaz, valóságos poétai beszéd, legyen. (Mert a' sort, a' verset, a' szóttagok' meghatározott bizonyos számát, holmi halzontalan és semmit sem jelentő üres hangokkal bétölteni, igen tsekély és illetlen dolog, 's Poétához tellyességgel nem férhető szerentsélen igyekezet. Neque enim, concludere versum, Dixeris esse satis!)

Ezt tseleklzik az Irók más nemzeteknél is; kik az illetén külföldi szókat, neveket, hasonlóképpen az ő nyelvek' hangzatabéli tulajdonságaihoz alkalmaztatni, 's megnemzetesíteni szokták. Így p. o. az Olaszok, Francziák, Né-

---

*) Gazdaság, gazdaskodás, gazdálkodás — ez a' három szó, három különböző képzet' különös jele. Ezen különbségre a' mai Magyar Irók nem igen vigyáznak, 's azért egyiket a' másikkal gyakorta feltserélik, — még azok-is, a' kik szünetlenül a' nyelvnek miveléséről, bővítéséről, pallérozásáról beszélnék; holott jobb és tanátsosabb volna, azt előbb illendőképpen megtanúlniok, 's tellyes mivolta szerént ismérniek! A' ki p. o. azt állítja, hogy a' míg és még között nem kell különbséget tenni, maga sem tudja, mit mond.

metek, a' Római nagy Lantosnak nevét említvén, nem írják, és nem is mondgyák: Horatius; hanem, ezt a' három betűt: ius, vagy elváltoztatva feltserélvén, vagy egészen kihagyván, inígy alkalmaztatja mindegygyik a' maga' nyelvéhez: Orazio, Horace, Horaz.

Ezt tselekedték, már több századoktól fogva mindég, a' Magyarok-is; a' mint csak imezen nevekből-is nyilván kitetszik: Ágoston, András, Boldizsár, Ferentz, István, János, Hálmán, Lázló, Pál, Péter, Sándor, 's a' t.

És ugyan ezt tselekszük, az eleddig meg nem magyarosított nevekre nézve, néha még ma-is a' Nemzet' jelesebb Poétái, 's ezek között különösen Az, a' ki, egygyik Énekében több régi 's mostani tudós népek' halhatatlan Böltseit illő ditsérettel említvén, 's Homérusnak az előbbi homályt hazáia' egéről elfélllyelző hatalmas geniussát, az új fénnnyel feltűnő, 's mindent megelevenítve felvidámító, szép Naphoz hasonlítván, inígy énekel:

„Szeretem én látni, mint két
Egy Nap ditső pompában,
A' még durva Görögöknél,
A' még setét Hellában; —”

és a' ki, ugyan azon szép Énekében, Németország' fő Poétái közül-is egynéhányat méltán magasztalván, 's a' Tudományok' régi hazájának nevét-is még egyszer említvén, az egygyikről imezt mondgya:

„Wieland által vezetettvén,
A' Grátziák' honnyában
Otthonn lenni szeretek én,
A' hajdani Hellában.”

Így szoktak az okos emberek, az értelmes, tudós Irók, az igaz Poéták, mindég és mindennütt, az élő nemzeti nyelv' dolgában, mindenre vigyázni, figyelmezní, 's mindent annak természetéhez, külső belső mivoltához, alkalmaztatni.

Ellenben, a' tehetetlen, tudatlan, és még-is mindég tudománnyal, 's nem tudom miféle kü-

lönös új ízléssel kérkedő, hívatlan Nyelvpallérok, és nehéz hallású nyomorúltt Verselőök, mi nálunk ma szinte keresve keresik az idegenséget! Nem ismervén, nem tanulván-meg a nyelvet illendőképpen és tellyes mivolta szerént; nem ismervén annak sem igaz jó tulajdonságait, mellyeket szorgalmasan meg kellene mindenkor őrizni, sem holmi hijánosságait, 's valóságos szükségzeit, mellyekenn csak lassanként lehet és igen vigyázva kell segíteni; 's nem tudván semmit olytást higondolni, üres agyokban feltalálni, a' mivel, Magyarokhoz magyarul és magyarosan beszéllve, 's valamit újat és hallásra vagy olvasásra méltót mondvá, figyelmet gerjelzhetőnek, 's a' miért józanúl ítélő tudós embertől dítseretet várhatnának: a' Nemzetnek örömezt egélsz nyelve' járását felforgatnák, egélsz magyarságát felkevernék, 's elváltoztatnák; tsak hogy magokat valamiben megkülömböztethessék, és a' tudatlanoktól tsudáltassanak. A' dolog' velejére keveset ügyelvén, annak tsak külsejénn akadoznak; 's észre sem veszik, hogy a' szók, ha bár jók és magokban szépek volnának-is, tsak jelei a' gondolatnak! Ez az oka, hogy, magok sem tudván tulajdonképpen, mit akarnak, és mit tselekelznek, mindég mindenhez fonákúl kezdenek; semmit a' maga' régi helyénn meg nem hagyhatnak, el nem türhetnek; és, nem tsak szükségtelen, otromba, 's idomtalan új szók' és kifejezések' faragására vetemednek, hanem többnyire mindég ott újittanak, ízetlenkednek, erőszakoskodnak, a' hol se' nem illik, se' nem kell, a' jobb és igazabb ízlésnek ellenére; se' nem lehet, a' nyelv' természetének, 's a' szók' magyaros hangzásának, és az erre néző 's ezt követő régi jó ízokásnak, sérelme nélkül! *)

---

*) Vallyon, miféle gonosz lélek súghatta nekik, 's hitethette azt el velek, hogy p. o. az a' tsúfos, nevetséges, illetlen és kába selypegés-pelypegés, szifzegés-szulfogás, a' mellyel most a' Nemzetet kínállyák, az érett eszű, 's férjfiúi méltóságát érző, tudós Magyarnál ked-

Szabad igen-is, és néha szükséges, a' mint mondám, némelly idegen szókra, külföldi nevekre nézve, a' hangok' elváltoztatása, 's többnyire a' végső betűk' és szillabák' feltserélése, vagy kihagyása. De igaz egyfzersmind, és önként értetődik, hogy, valamint minden egyéb ollyatén nyelvbéli dolgokban, úgy különösen az effélékben-is, mindég bizonyos mértéket kell tartani, és, a' nyelv' természetére, az euphoniára, 's a' helyes ízlésre nézve, az illő határt meg nem haladni; minthogy még a' jó-is rolszá, 's még a' szép-is rúttá válik, ha mód-nélkül való.

ves lehet? 'S vallyon, meddig fog még a' nyelvrontók' semmit sem szégyenlő, 's a' vak vezért vaktában követő, gyáva seregének megengedettetni, hogy tovább-is szünetlenül 's minden tartózkodás nélkül zavarhassák, keverhesék, tsűfithassák a' legszébb élő nemzeti Nyelvnek eredeti tsinos karakterét, 's mindég mindenütt a' belzéd' tárgyához illő saját hangzását, tulajdon épségét, tisztaságát? Meddig leffz még szabad nekik, (újra-is kérdem), egy ollyan nemzeti Nyelvet rontani, zavaroi, keverni, bémotskolni, melly, a' mint az egygyik legjelesebb Magyar Költő olly igazán mondgya, egy formán alkalmas, a' szélvészfel ordítani, a' fergeggyel dörögni, tsattogni, a' sassal fellengezni, a' gerlitzével nyögni, 's a' fülemilével zengedezni?... 'S mit nyert eddig (hogy egy úttal ezt-is emlittsük és kérdezzük), mit nyert eddig ez a' ditső szép Nyelv az által-is, hogy némelly tudós Grammatikusok, (többnyire jobban tudván Deákul, mintsem Magyarul, és nem a' grammatikát 's grammatikai szisztémájokat a' nyelvnek természetéhez, tulajdon geniussához, 's igaz nemzeti-ségéhez, hanem a' nyelvet alkalmaztatván az önként koholt szisztémához) magyar szavainkat szükségtelenül eljótázva meg né me te s i t e t t é k? 's hogy a' nyelvet, új orthographiai reguláikkal, lassanként majd egélf hangzabéli nemzetiségétől megfosztották? Aliud est Latine, aliud Grammaticè loqui!

Igaz és helyes mindég és mindenütt, 's így itt is, ezen értelemben-is, a' mit Horatius imez igen isméretes versekben mond:

Est modus in rebus; sunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.

Ezen határokat ismerni, tudni, látni, érezni, kétség-kivül nem minden embernek, 's nem is minden Írónak, vagy Versszerzőnek, dolga. Omnia tamen haec exigunt aere iudicium: analogia praecipue. A' ki nagy észszel, éles ítélő-erővel, széles és mély tudománnyal, 's különös jó és kényes izléssel nem bír, hagygyon békét a' nyelvüiáltásnak, és ne szaporítsa a' nyelvrontók' száját!

Lássuk a' dolgot közelebbről egy-két példában, a' szép tehetségü 's jó szándékú, de tapasztalás 's hiv' kalaúz nélkül szükölködő, fiatal Írók' 's Versszerzők' kedvéért.

Igy, ha p. o. ama' régi nagy Költőnek, ingenti qui nomine pulsat Olympum, Maeoniumque senem Romano provocatore, ezen nevé: Maro, magyar versben akárjuk alkalmaztatni: nem tsak szabad és illendő, hanem valóban szükséges, az A betűnek rövid hangját hozzáfűzra változtatnunk, Máró; hogy Marónak ne olvastassék. — Ebben a' névben viszontag: Gratia, az első magánhangzó mindég hosszú lévén, és sem Deák, sem Magyar, sem akármelly egyéb Európai nyelvonn soha meg nem rövidíttethetvén. (Gratia. Grátzia, Grázia, Gráce, Grazie, 's a' t.) felette nagy és eltűrhetetlen rút hiba, 's valóságos képtelenség volna, metrumos versben a' Dactylusból Tribrachyst tsinálni, vagy, a' többes számban, ezt a' Creticust: Grátziák, melly az imént példáulú elhozott második kis strófában találtatik, Anapaestusra változtatni!.. Képtelenség volna, mondom, ezt a' szép nevet, melly a' Magyar Poézisban-is már régen szokásba jött, és a' Mythológiából több ilyenekkel egygyütt méltán befogadtatva megnemzetesített, olly rú-

túl eltsúfítani, 's ez által, a' józan értelem és helyes ízlés ellen oly megbotsáthatatlan vétket elkövetni, 's általlyában azt vélni, gondolni, hogy az úgy nevezett poétai licentiának nintsenek semmi határjai! *) Illyen visszás gondolat, okos emberhez, igaz Poétához, semmiképpen nem férhetvén, valóban tsak olyanféle szerentsétlen és izefogyott Versfaragónak fejből származhatnék, a' ki ezen két versnek gyönyörű szépségét:

Te Liber, et, si laeta aderit, Venus,
Segnesque nodum solvere Gratiae, —

tellyességgel nem érezhetné, 's Ámor' imádandó három testvérének, és ugyan ezen Hegy-Istennék' minden igaz Tisztelőjének, esküdt ellensége volna; — 's azért Apolló' szép és bölts hűgai körül-is szint' olly hijában alkalmatlanokdnék fűzfa verseivel, mint a' kedves Faludinak ama' roffz és vakmerő durva Sípossa, ki a' Múzsák' minden kábaságtól 's dísztelenségtől irtózó kényes udvarát bosszúságból leány-várnak nevezve tsúfolta! **)

---

*) Ama' régi nagy Rhetor' imezen szavainak értelmét: Poëtas metri necessitas excusat, józan észszel nem lehet erre magyarázni, 's azt vélni, hogy az ebbéli kéntelenség a' Versszerzőnek mindég minden esetben mentségül szolgálhat! Ha ez így volna, nem vesződött volna Ovidius olly sokat az egygyik jó barátjának nevével; de, Római 's meghatározott hangú név lévén a' Tuticanus' neve, szintén úgy nem lehetett azt ö-néki saját kedve szerént megváltoztatnia, valamint nekünk nem szabad azt tselekednünk imezen két-két trochaeusból álló magyar nevekre, 's több effélékre nézve: Szentiványi, Podmanitzki, Martzibányi.

**) A' kinek azonban ma még-is mánálunk olly igen sok követőji vagynak, hogy a' Mopszuszusok' nemzetsége szinte napról napra szaporodni látszik — mind a' jó ízlésnek, mind a' Magyar

A' mit egyébaránt a' Poéta ezen X-dik Ének' egynéhány verseiben ama' régi bölts és vitéz atyák' elfajúltt unokájiról mond, az akkori köz vélekedés szerént, (a' mellynek helytelenségéről mindazonáltal már ma senki sem kételkedik); arra nézve, szükséges tudni, 's meggondolni: hogy, mikor a' Szerző ezt írta, akkor annak az ifzonyú véres háborúnak, a' melly azon szerentsétlen tartományokban (a' Tudományok' és Szép Mesterségek' hajdani kedves honnyában, és az Európai kultúra' 's tsínosodás' tiszteletre méltó böltsőjében) ezelőtt öt éltendővel olly véletlenül kiütött, és azolta mind e' napig, az egész Kereszténység' fájdalmára, szünet nélkül 's mind a' két részről olly dühös haraggal folytattatik; hogy, mondom, akkor ezen véres háborúnak, és az ebből következett sokféle nagy szerentsétlenségnek, még tsak híre sem volt. Ehhez képest, nyilván való dolog, hogy a' mai időről, és ezek' igen különös természetű környülállásairól, akkor ugyan senki sem szólhatott, sem a' Poéta nem énekelhetett.

Nem lessz azonban talán még-is, ugyan ezen környülállásokra nézve, szükségtelen itt azt-is meggondolnunk, hogy találathatnak a' mi Hazánk' kebelében, valamint minden egyéb országban, ollyan rendbéli kártékony és elvetemedett embertelen emberek is, a' kik, mindég mindenütt rosszat gyanítván, 's mindég mindenben gántsot keresvén, néha még a' kákann-is tsomót lelhetnek, 's a' legszebb, legártatlanabb virág' kelyhéből-is mérget szíhatnak, és a' legtisztább mézet-is epének nézhetik, 's szemtelenül rágalmazhattyak. Azt kell tehát, az ilyenek miatt, itt most nekünk-is előre mondanunk — ama' régi jeles Poétának szavaival, a' kinek az efféle go-

---

Nyelvnek és Poézisnak, nem kevés ártalmára
's szegyenére! Igazán és böltsen mondgya, e'
tekintetben-is, a' jó La Fontaine:

Rien n'est si dangereux qu'un ignorantami;
Mieux vaudrait un sage ennemi.

nosz indulatú 's hazudozva árulkodó gyáva lelkek még Trajanus' udvarában-is árthattak, (noha Plinius igen nagy betsülője, szíves jó barátja, 's kész pártfogója volt): Absit a verborum nostrorum simplicitate malignus interpret! Improbe facit, qui in alieno libro ingeniosus est.

e) Hárthágo, tengerek' affzonya, királlya, Hová lett? —

Említésre 's figyelemre méltó, a' mit nem rég Párisban a' Túnisi Követ, Szidi Mahmud, ezen régi nagy és hatalmas fővárosnak romladról kérdezte, feleletül mondott. A' német közönséges Újságlevelekben (a' Párisi Étoile után) imezeket olvashatni, a' többi között:

„Was Carthago betrifft, so weiß er, (der Abgesandte des Dey von Tunis), daß noch „grosse Cisternen vorhanden sind, die dieser „berühmten Stadt des Alterthums gehört haben. Im Allgemeinen, setzte er hinzu, giebt „es aus den vergangenen Zeiten nichts über „der Erde; alles ist unter der Erde.“ —
Lásd: Allg. Zeitung. Nro 158. 18 Mai 1825.

Bár mi jözan gondolkozású 's helyes ítéletű derék ember lehessen és légyen-is a' fellyebb megnevezett Afrikai Követ, — a' miről, ha nem tsal a' köz hír, alig lehet kételkednünk; nem hibázunk talán még-is, ha, ezen feleletét olvasván, azt véllyük: hogy ez a' Didó' 's Hannibal' néhai hazájából jött érdemes Utazó talán maga sem gondolta-meg voltaképpen ezen utolsó (igen kevés, de igen nyomos, és Európában ma felette sokat jelentő, 's megfontolásra több tekintetben igen méltó) szavainak tellyes értelmét!

De akármit légyen ez magában; igaz és bizonyos az, mindég és mindenütt: hogy az olyan nemzet, melly a' Tudományokat nem szereti, 's a' Tudósokat nem kedveli, nem betsüli, és így azokban önnön magát-is illendőképpen megbetsülni nem tudgya, — tellyességgel nem méltó arra, hogy kebelében jeles nagy írók, szívét lelkét felemelő, 's hírét nevét örökösítő,

nagy Poéták, támadgyanak. És valósággal nem-is támadhatnak. Ezek nélkül pedig, akármit tegyen, és akármit kérkedgyék hadi tetteivel, erejével, hatalmával, vitézségével, szabadságával, 's egyéb akármiféle javaival, tulajdonságival, soha sem juthat igaz és állandó fényes ditsőségre, halhatatlanságra. Paullum sepultae distat inertiae celata virtus. Az elzrendők' jártával, előbb vagy utóbb, a' mint jó vagy bal szerentséje, 's szomfzédinak minémüsége, és általlyában az időnek szünetlenül változó 's mindent megváltoztató folyamattya magával hozza, lassanként úgy elenyésczik, és, vagy az erősebbek által elverettetvén, vagy más népekkel öszvekeveredvén, 's az idegen vérü, nyelvü, szokásü jövevényektől, gyülevész sokaságtól, saját honnyában elnyomattalván, úgy eltünik a' Világ piattzáról nyelvével, szokásaival, törvényeivel, 's egész nemzeti létével egygyütt, hogy utóllýára még tsak híre sem marad-fenn; vagy, ha talán egészen ki nem vész a' neve, még ezt-is többnyire — nem saját érdemének, hanem tsak a' vak szerentsének, leginkább pedig és különösebben tsak azon népnek köszönheti, a' melly helyébe állott, 's hazáját és birtokait elfoglalta, vagy az igát nyakába vetette. Így, a' később századokban élő nemzetek tsak azt tudgyák, tsak azt hísczik, 's hihetik felölle, a' mit gyözedelmes ellensége' jelesebb Irójinak és Höl-tőjinek rólla mondani, talán mulatságból regélni, 's meséket koholva tréfálni, vagy pedig, egyéb elmúlt dolgokról írván és beszéllvén, történetből egynéhány szóval említteni tetszett; — a' mi, rendszerént, nem igen válik betsületére!

Nagy és világos példa ebben az a' hajdani híres hatalmas város, a' mellyről itt szó vala; 's a' mellynek szomorú esete minden most élő, 's a' népek' sorában még fennálló, de jövendő-béli sorsáról, híreről, nevéről talán keveset ag-gódó, vigyázatlan nemzetet méltán ijezthet, ok-tathat, és erejének, hatalmának múlandóságára hathatósan emlékeztethet, 's mindenütt minden hazafít, minden értelmes jó polgárt, szünetlenül inthet, gondolkodásra indíthat!

Vae victis!.. Miért, és honnan származott, vagy kik által lett olly közönségessé, ez a' gyalázatos példa-beszéd: „Punica fides”? Vallyon, illy betstelen híre volna-e ma Kárhágo' népének, ha olly jeles Írók, olly halhatatlan Poéták támadhattak, 's támadtak volna ott-is, mint Livius, Sallustius, Caesar, Tacitus, mint Cicero, Virgilius, Horatius, Ovidius, 's több más illyen rendbéli nagy és felséges Elmék, kik a' Római népnek ditsőségét örökösítették, nyelvét mindenütt mindennel megkedveltették, 's annyi sok századoktól fogva mind e' napig fenntartották, és a' Világ' végéig fenntartani fogják?

Ide járúl, és különös figyelmet, 's megfontolást érdemel, hogy sok más régi nagy nemzeteokről a' Világ' ma még kevesebbet tud, mintsem a' hajdani Rómának ezen hatalmas, de szerentsetlen, vetelkedő-társáról. Egészlen eltűnván azok a' földnek szinéről, úgy lemerültek a' felédékenység' setét éjjelébe, 's úgy el vagnak ott örökre temetve, hogy egykori hazájok' fekvését, lakhelyek' és anya-várassok' határjait, vidékeit, még tsak holmi vízfogó tsatornák, 's egyéb ollyatén tsekély omladékok, sem ismértethetik, mutathatták többé!

Omnes illacrymabiles
Urgentur, ignotique longa
Nocte; carent quia vate sacro.

Gondollyátok-meg, és vegyétek ezt ma szívetekre Ti-is, oh Hazámnak minden rendbéli jobb és értelmesebb Fijai! különösen pedig Ti, nagyobb elméjű, jelesebb tehetségű, tudományú, 's továbbra néző, messzebbre látó, igaz Magyarok! Gondollyátok-meg ezt, és munkálkodgyatok serényen, míg nap vagyon; eljő az éjtzaka, mellyenn (a' mint mennyei nagy Mesterünk mondgya) senki sem munkálkodhatik. Tegyétek-meg ma hiven mind azt, a' mit tehettek; 's a' mi még, az idők' és környülállások' minéműségéhez képest, valóban lehetséges... Most országló, annyi sok népekenn 's tartományokon ritka nagy fénnel, hatalommal uralkodó,

mindeniket a' maga' saját tulajdonságai 's különös érdemei szerént megbetsülő , 's mindnyájokat eggyaránt oltalmazó, koronás Királyotok' Izenséges személlében, olyan Fejedelemmel áldottamag Hazátokat a' Mindenek' Attya, a' kinél, ősi nagy nevétek', anyai szép nyelvetek', 's ezzel élő haló egész nemzetiségtek', Magyarságtok' javára, dílzére, méltóságára nézve, jobbat és bőltsébbet alig kívánhattatok, kérhettetek volna. Éllyetek minden haladék 's halasztás nélkül az idővel, alkalmatossággal! 's hidgyétek-el, hogy, ha most ezt (a' millyen, a' Világ' állapotjának változva változó környülállásaiban, 's az elsiető, senkire sem váró, szárnyas Időnek sebefs mentében, talán soha sem jó többé), akár restségből, akár vigyázatlanságból elmúlatnátok, eggykor bizonynyára nem tsak a' külföldi népek méltán vádolhatnának, 's nem tsak irigy ellenségeitek gúnyolva kissebbíthetnének benneteket, hanem még saját gyermekeitek, sőt még unokájitok' unokáji-is, átkozhatnák megbotsáthatatlan gondatlanságtokat!

Múlnak az esztendőök: változnak az emberi dolgok;
 'S változik im! Európa szemünk' láttára naponként.
 Int az Idő! Résőbb' — késő lefz minden igyek'zet,
 'S nagy szégyen, bánkodva hiú panaszokra fakadni,
 És, az Eget 's könyörületlen vak Sorsot okozván,
 Helyre nem állandó kárunkonn akkor epedni,
 A' mikor Isten sem tud rajta segíteni többé!

f) Tudni való, vagy-is inkább közönségesen tudva lévő dolog, hogy abban az időben, a' mellyről itt emlékezet vagyon, ez a' híres főváros (Olalfországnak ahhoz tartozó részeivel egygyütt), minekutánna már előbb ezer meg ezerféle szerentsétlenséget szenvedett, és, majd az egygyik majd a' másik hadakozó Fél' seregeitől több ízben elfoglaltatván, a' hofszú, tüzes háborúnak, 's abból következett sok erőszakos változásnak mindennemü sanyarúságait tellyes mértékben tapasztalta volna, utólyára ismét idegen kézre jutott, és, régi saját függetlenségét egézlzen elvesztvén, az akkori Nagy Birodalommal végképpen egygyesítettett, 's annak több esztendőök alatt tsak egygy részetskéje, tsak második várossa volt. Megmaradott t. i. ebbéli nem véltt új állapot-

tyában mind addig, valamig az öszveszövetkezett Európai Fejedelmek' és Szabadságokért hartzoló népek' diadalmas fegyvere által, több azon sorsra került országok' 's városokkal egygyütt, az-is felfszabadítottván, ugyan azon győzedelmes Hatalmasságok' köz akarattyából 's tetfzéséből előbbi fejedelmének önként és ingyen vissz nem adattott.

Ez, a' mint mondám, valósággal megtörtént, és ma Világ-szerte tudva lévő, bizonyos dolog; mellynek, nem olly igen régen, mi magunk is mindnyájan szemeinkkel látó tanúji valánk. De egyébaránt-is, és ha mind ezek nem így volnának-is, — a' miről itt, és közönségesen a' Poézisban, értelmes emberek előtt úgy sem lehet kérdés; — a' Tud. Gyűjtemény' érdemes tudós Olvasójiról mindazonáltal, 's egyáltalában a' Magyar Nyelv' és Poézis' minden rendbéli Kedvellőjiről, méltán fel lehet és fel-is kell azt már előre tennünk: hogy a' régi nevezetesebb népek' történeteit, és különösebben ennek a' hajdan olly igen hatalmas (és, valamig fenn-áll, mindég hatalomra vágyó, 's Aenás' atyának ama' különös hagyását: Tu re gere imperio populos, etc. soha el nem felejthető) városnak annyi sok századok alatt olly gyakran tapasztalt vizontagságait, lakossainak elkortsosodását, ifzonyú erköltstelenségét, 's erejének, hatalmának, tekintetének elhanyattlását, és végre tellyes enyészését, mindnyájan tudgyák, szinte már ifjúságoktól fogva jól ismérik. (Ha bár ezen nagy változásokról, és ezek' okairól 's következéseiről, későbbben kezdettek-is elmélkedni, 's az ilyenféle tárgyakról szólló nagy Irók' halhatatlan munkájiban bővebb oktatást és gyönyörűséget találni). Tudgyák az ilyen értelmes Olvasók egyfzersmind, és kétség-kivül önként meg-gondollyák azt-is: hogy, mikor a' Poéta, az emberi elmének alkotó nagy erejéről, 's szebb, jelesebb remek-miveinek állandóságáról — *ingenii egregia facinora, sicuti anima, immortalia sunt* — általlyában énekelvén, az egygyik vagy másik városnak, nemzetnek, országnak ismérletes történeteit különösen említii, vagy annak szomorú sorsáról, végső veszedel-

méről, példázva szól; hogy akkor ő, mondom, szavainak értelmét nem valamely bizonyos időszakafzra, e' vagy ama' nevezetes évre, napra, mai, vagy tegnapi 's tegnapelőtti különös esetre, alkalmaztattya 's határozza-meg. Nagyobb és méltóbb tzellya lévén énekének, 's egész művelői munkálkodásának, ez akkor ő-néki talán eszébe sem jutott. Most pedig, midőnn ilyen főbb rendbéli nevezetes dolgokról emlékező verseit, (idegen mellzé földönn régen készültt, 's azolta többször megegyengetett, illő szorgalommal megjobbitgatott) magyar strófáit, *don a studio disposta fideli*, Hazája' tiszteltt Fijainak 's Leányinak méltó bizodalommal általküldi, annál kevesebbé lehetne szándékában, minthogy azolta-is, a' mennyi esztendőt, szinte majd annyi századot éltünk; és még ma-is több országokban, több nevezetes népeknél, folyvást sok olyan dolgokat történni látunk, hallunk, mellyek az ő beszédének értelmét újra 's szűnet nélkül bizonyították, hová tovább mind inkább erősittik. Közönséges, bizonyos, és tagadhatatlan igazságokat hirdetvén, ezeket akarja, ezeket kívánnya (poétai tellyes tehetsége szerént) polgártársainak szívekre kötni; és így mindnyájokat a' Hazának, a' közjónak, az érdemek által szerzett igaz ditsőségnek forró szeretetére, 's a' józan és törvényes szabadságnak és az áldott békességnek megőrzésére, serény oltalmára felindítani, mindenek felett pedig a' népek' és királyok' mennyei hatalmas Úrnak atyai gondviselése iránt erős bizodalomra gerjelteni.

Ez volt legalább az a' nagy és magas tárgy, mellyre a' Szerző tzelozott, törekedett, 's mellyet egész munkájában mindég szemmel tartott, és elérni igyekezett. Erre arányzott leginkább és különösen az itt közlött XI-dik Énekben; — mellyben a' Szerző, fellyebb tiszteltt régi jó baráttyát ugyan azon tárgynak további serény üzésére bátorítván, *qui monet, ut facias, quod iam facis, ille monendo laudat*, és maga-is arra igyekeztvén, a' gyászos emlékezetü Sajó', Várna', Moháts' vidékeinn elesett, vagy az ollyatén halálnál százfzorta keményebb sorsra jutott, (külföldi kínos rabságra hurtzol-

tatott!) Szerentsétlen Magyarok' most élő, 's egymással ma-is gyakran ellenkező, vílzfázkodó, 's még a' legfőbb és legszükségesebb dolgokban-is nehezen és ritkán egygyezhető maradékit, szemes vigyázásra, szoros egygyességre, hív ölfvetartásra, hazafiúi vílzfont Szeretetre, 's szíves, nyájas bizodalomra inti, buzdíttya; — 's mellyben egyfzersmind az irigy haragnak, vad gyűlölségnek, vílzfavonásnak, fellyebbező dagályos kevélységnek, 's engedellen akaratosság-nak szomorú következéseit, és az orzfágokat felforgató, 's egész nagy népeket fejedelmeikkel egygyütt végső nyomorúságba döntő, zabolátlan függetlenségnek (átokkal tellyes a narchiának! a' határtalan és önkényes uralkodás' ifzonyú testvérenek! vagy-is inkább szülő-annyának!) rettenetes kárait, bizonyos veszféllyeit, röviden ugyan és tsak közönséges vonásokkal, de igazán és olyan színekkel igyekezik festeni, rajzolni, a' millyeneket az efféle dolgok' termélfzeti minéműsége kívánni látfzott.

Oh! ha Apolló' 's Kalliope' fíjának mennyei lantját örökségben nyerhette volna, 's annak mindent megbájoló hatalmas hangjaival új tsudát tehetne!.. Vajha, mondom, a' helyett hogy most érzéseit, gondolatit, tsak erőtlen néma szókkal jelentheti, szíve' 's elméje' lobogva égő tűzét egész elevenségében közölhetné Olvasójival! Vajha mind azt, a' mit néha, szomorú magános órájiban, érez és gondol, úgy önthetné, nyomhatná minden hazafi-társának szívébe lelkébe, a' mint ő maga érzi 's gondollya! 'S vajha legalább imezen ízent igazságot azon lángoló betűkkel tüntethetné minden Magyar-nak szemébe, a' mellyekkel ő, a' Haza' templomának oltárán, feljegyeztetve láttya, fzemléli: hogy „Mennél nagyobb a' szükség, annál szükségesebb „a' segítség! annál szükségesebb és hasznosabb „a' jó tanáts! az egygyesített erő, 's igyekezet; „a' serény, bátor, és állhatatos ölfvemunkálkodás; a' szíves egygyetértés; 's az elfzánt, és „mindég minden áldozatra kész, hazafiúi 's „nemzeti köz lélek!..”

NAGY MÉLTÓSÁGÚ ALSÓ ÉS FELSŐ SURÁNYI GRÓF 'SIGRAY JÓSEFŐ EXCELLENTZIÁJÁHOZ, MIDŐN FŐ ISPÁNYI HIVATALÁT FELVENNÉ SOMOGYBAN. Augustus 16-dikán 1825. esztendőben.

— — — azt betsüllöm
A' kit az Ég maga is szerethet
— — — kit maga virtusi
'S nagy Lelke visznek halhatatlan
Rangra, nem a' vak Eset, 's Szerentse.
V. N. F.

Megjöttél szeretett Fejedelmünk' Híve, Hazánkknak
Hű fia, megjöttél, 's Öseidet le hozád
Menyből!*) Idvezlégy hármás vendége Somogynak —
'Sigraym idvezlégy!!! — Artzra borúlt Eratóm.
Békes homlokodon zöldellő szent olaj ágad'
Balzamos ajkaival tiszteli nagy Nevedért.
Látta ugyan Caesárt, több izben látta Hazája
Pompa borostyánnal győzedelem szekerén.
'S hódolt, rettegven ártalmas Palladionját;
Mert koszorújáról Római vér csepegett:
És Te nem így Diszünk! Themisz küldöttje! 's Atyáid'
Záloga! jössz Kormány-székedet ülni Nemes.
Pályádat hó szín szárnyakkal hozta le Fámád
'S Fő hajtással várt a' Kupa - Vára reád.
Neptún a' Balatont megüté, 's Szírenje danáját
A' zajogó habokon félre taszítja Aeol
Hogy hallhasd buzgó Camaenánk ömledezésit
Mellyeket a' Tihanyi Szűz mosolyogva le hoz

---

*) Czólozás vagyon Ö Excellentiájának Attyára és Nagy Attyára, kik ezen Nemes Vármegyében ugyan csak Fő Ispányi hivatallal diszeskedtek.

Istenesült Zrinyink töredék várára, de onnét
A' Ligetek tetején, Pannoniára repít.

F. Öri CSERESNYÉS SÁNDOR.

MÉLTÓSÁGOS ÉS FŐ TISZTELENDŐ BÖLE
ANDRÁS ÚRNAK A' SZOMBATHELYI PÜSPÖKI
SZÉHBE LETT BEIKTATÁSÁRA.

Perpetuos sperare licet Tibi frondis honores
Martial. IX. 62.

Vessd félre már gyász fátyolodat Megyénk!
'S áldván az Égnek gondviselése' nagy
Titkát, fogadd el Fő Papod', kit
Búnak eredt szíved égve vára.

Egy el-haló Szüzet keseregve a'
Sír köre láttam dűlni vidékemen,
Sóhajtva indúlt ő az Oltár'
Zsámolyihoz felemelt kezekkel

Imígy panaszkodván: „nagy Egekl' kegyes
Fő Pásztorunk el távoza boldogabb
Hazába, a' kaján halál el
Vitte szelíd Somogyit közülünk.

Minden reményink már letiporva. Oh
Azólta fájdalmink' panaszokba, bár
Mi hasztalan lihegjük, 's áldást
Hintve porára kesergjük Ötet.

Nines Ö ugyan köztünk, de szelíd igaz
Erkölese, példás tettei élnek, Ö
Halhatlan Megyénkben, 's Hazánknak
Hív fija század után is áldja.

Isten? ki látod hullani könnyeink'
A' osillagos Meny' boltja közül tekints
Felérik, ragadj ki a' homályból,
Mert csak erős karod ad segédet!"

Már három Ősz látá megeredt sűrű
Köny-árjaink', 's csillaga, fájdalom
Mint egyre bujkált városunknak
'S nem mosolyoghata szebb jövendő.

Mikor nyögését a' Zokogónak a'
Menybéli meghallván, mosolyogva le
Tekint, 's busúlt népének ad egy
Édes Atyát, ki vezesse árva

Népét szelídség és helyes uttal a'
Virtus' nehéz ösvényire, istenes
Példáival megtörve a' bünt.

Igy leve Atyja felélt Megyénknek.

Örülj Megyénk! kebledbe' van, a' kiért
Sóhajtozál, — a' nép' szava Istené
Is, — Böle András Fő-Papod már!
Tisztelet és szeretet között jár

Hódolj. Te láttad, mint szege Ő utat
A' nagyra, felségesre, 's becsülted a'
Derék Papot, a' jó Heresztényt,
Már mikor ötet öledbe vetted,

Láttad 's becsülted ritka tulajdonit,
Mikor feláldozván becses élete'
Leghasznosabb órájit, a' Hon'
'S drága Megyéje' javát ölelte.

A' nagyra termett lélek az érdemen
Pihenni nem tud, napjai másoké,
'S nem vágyva a' magasra, buzgón
Néma magányja' ölébe rejtez,

Te láttad itten pásztori botra őt
Ledülve a' nyájt örzeni, és az el
Tévedt juhok keresni, bár száz
Gátok akadnak elejbe gyakran.

Te láttad Andrást Háptalanunk' becses
Tagját, Nevendék-Papjainak kegyes
Atyját ragyogni érdemében,
'S megkoszorúzva szeretted ötét

A' jötevő erkölts ki tűnik setét.
Hamályiból; 's érdem — koszorút fűz a'
Buzgó sereg előre, bátor
Ön maga is jutalom magának,

Héped ez András! bölts maradéka nagy.
Ösünknek. A' hir' szárnyain neved'
Lebegni rég' láttuk, és örültünk
Szárnnyra kapott jeles érdemidnek,

Terhek feküdtek vállaidon Hazánk
Buzgólkodó Polgárja! de győzhetél
Vívott nemes lelked azokkal,
'S a' Megye' oszlopa, védje voltál!

Dicső Ferenczünk érdemeid' tudá
'S tisztelve — eddig nyert koszoróid' új
Érdem — borostyánnal tetézé,
Hogy le törülje Megyéje könnyit.

Lehulla gyászos fátyola a' setét
Éjnek, vigadjunk Társim! az Ég reánk
Tekinte Eme ő az, a' kit
Hér vala árva fejünk az Úrtól.

Vedd el Atyánk! már — nem keresett, de meg
Szolgált jutalmad', áldjad az Isteni
Jóságot, a' Kormányt viseld, 's mint
Gyermekid Atyja szelíden őrizd!

NÉMETH JÁNOS.

Szombathelyi Nevend: Pap.

GONDOLATOK.

Ne kárhoztassuk a' nagy elmék újításait. Van benne mindég különös szabást kívánó eredetőség.

Azért is megszokják a' legjobb könyveket is unni, mivel senki se szereti magát, lagalább külsőkép, rabszolga módon egyhez lekötöni.

Sok jó órák nélkül maradnánk, ha kellemetes tárgyainkról is meg nem feledkeznénk. Mert sokszor mulattat ismét olyan, a' mi már százszor is elő fordult. Jótétemény a' feledékenység, midőn a' nap alatt nints újság.

A' háladatosság olly kamat, mellyet örömet adunk a' jókor kapott tőkepénzre. — A' háladatlanság többnyire feledékenységből ered. Ha ebből sem akkor nyakunkba vetett legutálatosabb örökös adósság.

A' sebesen 's halkal dolgozó erők a' tér 's idő vizsás arányával vagynak. Az hamarább végez, 's kevesebb téren, de hamarább is feldörzsöltetik, tehát ideje is rövidebb; az lassabban halad, de munkája is tökéletesebb, 's mindenben többet ígérhet magának. Ne kárhoztassuk a' lassu szamarat.

Nem tsuda, hogy ha sok nagy lelkeknek külsője keveset mutat; a' természet nem tartá ott szükségének a' szint, hol valónak adományá bővelkedik.

Éltünk minden nevezetes pontjainak hasznos megítélésére tartós nyugalom kívántatnék. Hár, hogy ezt ritkán tehetjük. Mert a' nevezetes tettek ölében dolgozó élet szüntelen hányattatik; a' nyugodalmas pedig mindég egyszerűebb oldaluvá leszen, 's nevezetesség nélkül hangzik el.

Az igaz, sokban hasonlít egy munkás férfinak élete az égő gyertyához, csak hogy kialvása után a mártó szappanyos, az általa elhiresedett haza, ritkán ért mindjárt helyébe hasonlót mártani.

Mindég nehezebb magánál a munkánál a belépés a tudományok igazi mezején, a maga megtagadás, melly soha se ad többé vissza utasító bilétet. A ki pedig még is reményli ennek kitsikarását, annak minden előbbi igyekezete elnulláztatik a tudományok évkönyveiben.

Az esmeretség megújítása ismétli módiba jött vireset. Az egyszer megesmerkedett barátoknak nem szükség a régi módi megújítása, mert le nem tévők egybe füződött érzelmeik viseletét.

Elevenen példázza sorsunkat az egymást szüntelen, felváltó estve 's reggel között haladó idő. Már a vidám reggelben megvagyom a szomorú estve fogantatása, 's visszarendel A többi apró szakaszok a felváltás hidjai, 's toldalékok, mellyek közt legszébb a piros hajnal.

Az egyes ideával bajlódónak vagy különös energiája van valami nagynak végbevitelére; vagy ha ez nints, egy oldalu ideájának másoktól el nem torlódása miatt igen butának kell lennie.

A bator nem esmer veszedelmet; — mihelyest megesmeré, nem bator.

Sokszor kitsinségekből nagyobb nagyságot lehetne érdemelni, mint nagy dolgokban.

Nem tsupa üres jel a név. Sokszor benne van a nevezendő lét ereje, mellyel egy láthatatlan Conductor által tsuda függésben van.

Sok emberek magokban véve nullák, de másoknak erős egysége mellett fontos tizedek, századok, ezeresek 's a' t.

Ha az ész nem az indulatok kizúdulása után állana be tisztébe, sokkal nagyobb lenne hatalma.

Sok szokásainknak természetünkben vélünk találni gyökeret, pedig csak a' kényeztető alkalmatosság lajstromán tsusztak be.

Az accentuálás nem toldalék, hanem különös nyelv a' nyelvben, mellyet a' lélek véletlen alkalmatosságokra tartott fel magának.

Életünk olyan utazás, hogy az ész jelelje fel a' Státziókat, az indulatok pedig az utazásra emlékeztető napkönyvet.

HRABOVSKY DÁVID.

J O B B I T Á S.

Szép Lit. ajándék lap. 112. utolsó sor — szemfényvesztő - nem vesztés.

Hérdések és feleletek.

Miért gyűlöltetik a' betsületes ember olly sokaktól? — mivel már az ő jelenléte tzáfoló beszéd minden betstelenre. Tzáfoló beszédet pedig hány halgat örömost?

Valjon miért festik a' szerelmet mezítalen? — Helyes okból; mert az néha olly szemtelenné teszi az embert, hogy inget nem szenvedhet, néha olly szegénnyé, hogy inge sintsen.

Hogy az öntapasztalás a' legjobb Mester, az igaz; 's miért nem lehet azt még is közönségessen ajánlani? — Mert igen drága.

Kitsoda Ura a' maga pénzének? — a' bölts jóltévő. És kitsoda Ura a' fősvénynek? — az ő pénze.

Hitsoda az igaz Mártyr? — az, a' ki az igazért, és a' jóért meghal, hogy az igaz és a' jó ki ne haljon.

Miben hasonlók az Ügyészek a' halászokhoz? — ezek a' tiszta vizet megzavarják, amazok a' világos dolgot meghomályosítják, 's így — mind a' ketten fognak.

K.

HOLMI GONDOLATOR.

Nagy komolyság kevés érzékenységet, és szerfelett való vigság kevés észet jelent.

Víg emberek több bolondságokat követnek el, mint a' komolyok; de ezek nagyobbakat mint amazok.

Az igen ravasz ember feltételében sokszor megtsalatkozik, mivel ő másokat még nagyobb tsalárdoknak gondol magánál.

Az ember ritkán az a' minék látszik, de még ritkábban valami jobb.

A' nagy férjfiúnak izetlen a' hízelkedés, és a' hisnek megvesztegeti a' gyomrát.

A' ki ellen sokan támodnak; az, vagy nagy bölts, vagy nagy bohó; szent, vagy gonosz. A' mi

ajtaink csak a' közönséges nagysághoz vagynak mérve; az óriás formák mindenütt megülik homlokjokat.

Bajos a' föld Nagyaival való társalkodás. Ők megvetik azt, a' ki nagyságoktól igen megvakíttatik, és nem szeretik azt, a' ki azzal keveset gondol. A' ki térdét előttök igen meghajtja, alacsony rabszolga; a' ki előttök úgy áll mint a' gyertya-szál — veszedelmes ember.

Nehéz magunkról szólni! fáj a' szívünk, ha ön magunkat tzáfoljuk, de a' halgatónak füle is fáj, ha ön magunkat ditsérjük.

Némelly Hisasszony olly érzékeny, hogy tyűkölest sem nézhet; de olly hiú; hogy örülhetne, ha egy megvetett szerető ő miatta magát agyon löné.

A' ki szokatlan bolondságokat el követ, azt a' bolondok házába rekesztik: de a' ki a' közönségeket gyakorolja: az — finom ember, a' ki élni tud.

A' bor mérő-serpenyője az embernek. Tedd arra barátodat és ellenségeidet. A' ki azt kerüli, az vagy a' bortól fél, vagy te tőled, vagy önnön magától.

A' tsendes fájdalom legveszedelmesebb: Ha lármáz, üt, ver; akkor a' szélvész nem sokára le-tsillapodik és tsend következik. Kemény Urak nem uralkodnak sokáig.

R.

S Z O M O R,

FŐ TISZTELENDŐ DRÉTA ANTAL ÚR' ZIRCZI,
PILISI ÉS PÁSZTHÓI APÁT' HALÁLÁN,

ki 1824. eszt. December 28-dikán élni megszűnt.

„Mint sorsunk, olyan szomorú a' versezetünk is.”
Ovidius.

Igy sírsz Násó, Tomitán föld' már régi lakossa,
Igy a' Gétáknál számkivetésed alatt.
Tudnillik hagyván nődöt, társid' 's haza földed',
Elkellett futnod messze vidékre neked.
Mért számlálják elő mindent? summája bajodnak
Az yala, hogy barbár hantra kiüzve valál,
Méltán sírsz hát bús Alagyát sorsodra tekintvén,
'S lantodat a' tárgyhoz szabva zokogva dalolsz.
Minket sokkal más 's fontosb ok készít keseregni,
Hik nézünk a' köz rosra magányos előtt.
Mert olly sok Haza-oszlopinak véletlen elestén
A' ki nem indul meg, vas kebelébe szorúlt.
Nem, kedves György, nem fog téged senki felejtni,
Hit Balatonnál vár búba merülve Czeres,
Nem téged Magyarok Múzeumának adója,
O Nemzetséged' ritka tökélyü fija,
Sem téged, ki fizetsz a' Nyelv becsülőjinek, István!
Akkor is a' mi üdön már lehanyatla szavad.
De te se fogsz nemes a' jelesek közt érni felejtést,
A' ki Magyar Virgilt hü kebeledbe vedé,
'S nem lévén nagy dús, mit tisztesen öszve takartál,
Honnodnak, töled vonva, jayára adád.
Héj! a' sárga halál, kis idő közt, mennyi sebekkel
Rakta Hazánkat meg, 's Pieri Karnak ölét,
Illy sok kár méltán bir minket bús panaszokra:
Tisztünk is sírnunk a' Haza' sebje miatt.

Ezt hogy Melpomené lantján keseregve zenegné;
Ím egy új eset új könyre teremte okot.
Az, kinek a' Zircz Szüz, volt olyan idő, köszön éltet,
A' kit övéjévé tenni szöpelkede sok;
Az, ki erős volt a' bajban, 's méltó, hogy az Ég őt
Rögzött jussaiban védve kegyébe vegye:
Az bajtársi között élt már, vagy mondva helyesben,
Már néked kedves Rend lehanyatla napod,
Hogyha talán örvend az irigy, örvendjen! azomban
A' jobbak közt fog fényleni Dréta neve.
De hálát néked valljon hogyan adjanak, Antal!
A' Mú'sák? Ah! Ah! könnyel özönlve szemök!
EGYED ANTAL.

A' MEGESETT BÜNÖS.

Éjfél van — a' tizenkettőt verő óra
Mély álmot hinteget minden halandóra.
No! most hát legyen meg — most az Úr' nevében
Sírások adjatok helyt holtak' helyében —
Adjatok egy setét sírt e' temetőnek
Keresztjei között egy szép tsetsemőnek. —
Éjfél van — a' tizenkettőt verő óra
Mély álmot hinteget minden halandóra.
No! most hát legyen meg! ez órának hangja
Legyen halálának hirdető harangja.
Legyen a' szelíd hold sírja' mutatója,
Velem együtt hideg teste síratója. —
Vedd be óh föld! számnak tsókjait — óh vedd be,
Temesd el azokat kaponyás kertedbe,
Nyugodjanak sok szent könnyektől öntözött
Holtakkal az ormos ravatalok között.
Tűnjetek el óh ti örömi a' napnak,
Belétek rothadás férgel harapnak;

TünjeteK el — rátok tsalárd örömökre
Könnyet öntök — Isten hozzátok örökre.
TünjeteK el tölem édes képzeletek,
Semmit se gondolok most már ti veletek.
Ha nem jöhettetek fel a' nap világra,
MenjeteK el inkább a' másik világra. —

Ró'sa szín ruhával fedezett az erény
Szüzességem szelíd 's virágos mezején,
Melyembe isteni érzések szorúltak,
Nyakamra tündöklő Klárisok borúltak:
Jaj! de már most ró'sák', Klárisok' helyébe
Magát egy fekete Démon fészkelé be.
Egy kísértő lélek halavány ruhája,
Egy barna karkötő egész testem' bája.

Szüzek, Szüzek!! a' kik még meg nem estetek
Midön magatoknak Dámont kerestetek,
Ti, kiknek az erény fejeR liliomja
Magasra kiderült homlokotok' nyomja;
Ti, kiknek melyekben olyan erő nagyon,
Melly el nem kábúlhat sem szépen, sem nagyon;
Ti, kik önn bennetek ollyast találhattok,
Mellyel minden tselnek ellene állhattok:
SírjateK! könnyetek legyen bizonyságom,
Millyen setét sírba hajolt ifjúságom. —
Fájdalom! ez a' szív mint ember úgy érzett,
Hebelem az érzés' tsapásítól vérzett.
Fájdalom! egy tsalfa vad karjai között
Klórisonak virtusa sírjába költözött. —

Ah tán — most — szívemet jaj be felzavarja —
Engem' el felejtve, mást ölelget karja,
Most mikor illy közel mély síromhoz állok,
Barátot senkiben sehol se talállok. —
Vagy tán — hajfürtivel játszik Leányának,
Issza szüz tsókjait piros ajakának:

Majd mikor messzire fetskendez el vére
Annak, kinek örök hűséget ígére. —

Sándor! Sándor! messze fekvő országokba,
Akár hol el rejtve lakhassál azokba,
Kövessen Hlórissnak el rablott virtussa,
Lelkének lelkedhez maradjon fen jussa.

És akkor a' midőn szeretőd ölében
Nyugszol a' szerelem' ró'sás éjjeleiben;
Egy pokol seb verjen szállást kebeledbe,
Reszkessen mindenik hitetlen kezvedbe.

Reszkessen! 's szerelmed várt gyönyörűsége
Lankadjon — ne legyen senkinél hűsége!

Hah! álnok tsábitó! sem Hlóriss fájdalma,
Sem az esküvésnek szentsége 's hatalma,
Sem egy gyermek, mellyet szivemnek alatta
Hordoztam kétszáz és hetven nap miatta,
Meg nem lágyíthatták sziklán termelt szivét,
Itt hagyta magára el tsábitott hívét. —

El ment — vitorlái kevélyen lobogtak,
Mikor sobajtasim utánna bolyogtak.

El ment, e' vidéket el hagyta egészen.
Hogy életem nála nélkül el enyésszen.

Akkor e' tsetsemő, ha jól jut eszembe,
Édesen nyugodott anyai ölemben;
Mint a' most nyugovó hold láthatáromon
Szeliden szendergett, 's aludt jobb karomon:

Én meg a' szerelem' 's a' kétség kezében
Szenvedtem életem' setét éjjeleiben.

Asszony! — ezt rebegte ébren, nyelvetskéje —
Hol van az én Atyám? vezess el feléje.

Asszony! hol van Férjed? add ide kezedet,
Heressük meg ötet — Atyámat 's férjedet!!

Jaj árva! hijjába keresed Atyádat;
Hijjába búsítod úgy is bús Anyádat:

El ment ő — tán most egy L'ányhoz közel járván

Egy más kis ártatlant akar hagyni árván.

Tán most épen azért önt egybe életet,

Hogy viszont megtsalja a' lágy természetet.

Gyermekem! az órát megfognád átkozni,

Mellyben tsak egy kortsot tudtam szülni 's hozni,

Mellyet minden ember megvet 's megtudatja,

Hogy e' tsak zab-gyermek, nints bizonyos Attya.

Óh a' te Anyád most örömitől válva,

Pokol gondolatok örvényébe szállva,

Eszébe juttatja mind azon hibákat,

A' mellyek foganták 's szülték ez órákat;

Dühösen szomjuzik azon örömökre,

Mellyek te általad el múltak örökre!!

Valahányszor ajkad mosolygásra fakad,

Mindannyiszor szívem majd hogy meg nem szakad;

Valahányszor még lekötött nyelved rebeg,

Szívem mindannyiszor élteden kesereg;

Valahányszor szelid képed' pillanthatom,

Szívemben halálod óráját forgatom. —

Ti, kik seregesen lelkemen heverték,

Pokol gondolatok! segítetek, jertek! —

Furiák hozzátok fel azt a' szentséget,

Mellyben Sándor ígért örökös hűséget,

Hozzátok fel hamar setét sírhalmából,

Ébresszétek lelkem' fel nehéz álmából,

Mert hitetlensége, nem tudván remélni,

Szívemben örökön örökké fog élni.

Halj meg hát gyermekem — így tzéled el éred,

Halj meg — meghaltál már — e' kés vette véred. —

A' földbe — melly piros véredet el issza,

Menjen szerentsétlen tested megint vissza. —

Sándor, Sándor!! messze fekvő országokba,

Akár hol el'rejtve lakhassál azokba,

Kéressen fel fjad lelkének játéka,
Lebegjen körülted sírjának árnyéka;
Válasszon el téged a' lány szerelmektől,
Midőn körül lészesz fonva szűz kezeiktől;
Ébresszen fel mikor ágyadba terülve
Nyugszol, szeretőddel álomba merülve;
A' halállal való vivódása tegyen
Bizonyoságot, millyen nehéz számod legyen;
Még akkor is mikor holtak' országába
Készülsz — jelenjen meg véres ruhájába,
'S hajtson el a' Szentek 's Igazak helyéről;
Szálljon reád átok ártatlan véréről. —
Nézzétek, itt fekszik egy dühös 's kegyetlen
Anyának lábánál gyermekem lelketlen.
Érzése megállva, teste hidegülve,
Rózsás pirossága halvánnyal vegyülve. —
Még egy tsók — azután itt heverő hantok
A' kiasott sirba testére rohantok.
Nyugodjál gyermekem! könnyektől öntözött
Holtakkal ez ormos ravatalok között.
Maradj már temető — ti is maradjatok
El tőlem itt lévő sírhalmok magatok.
Vétek volna e' vért 's e' bünt el tagadni,
A' Törvénynek tettem sietek feladni.
Nem félek életem ilyen esetébe
Önként lépni halál virágos völgyébe. —
Sándor, Sándor!! messze fekvő országokba,
Akár hol el rejtve lakhassál azokba,
Megengédek néked — ne érjen kárhozat
Engem is, téged is — elég egy áldozat.
Az ifjú' artzája' piros ró'sájának,
A' férjfi hangosan esküvő szájának,
Barátnéim soha — soha ne hidjetez,
Példa legyenek mindég magam közöttetek!!

FÁRNEK DÁVID.

A' BOLDOGTALAN FÜZES.

(Románcz)

Récsy Pálnak füz lombjain
Hüs szellőske lengedez,
Pajkosan ráz levelkéket
A' helyre , mellyet fedez.
Itten esendelg szentesülve
A' komor magányosság ,
Hol illatos árnyat okoz
A' zöldellő lombos ág ;
Itt a' magány Istenének
Áldozik a' madar ének ,
Itt virági Flórának
Áldozatot nyújtának.

Itt nézi a' szöke Hörös
Csattogó hullámain
Récsy , 's bámúl ide 's oda ,
Tajtékokat hogy hajít ,
Csudálja a' Természetet ,
Áldja az Uralkodót ,
Örül kies jószágának ,
Mert ő ott uralkodott ,
Hol egymásba ölekezett
A' két Körös , 's adott kezet
Egymásnak , 's így egyesült
Erővel tovább gördült.

Itt ült, midőn Mihály fia,
'S a' szép Ida lelépett
(Pál örökből tartá ezen
Gyönyörlepte szép képet)
„Csak ki vele” így csattan fel,
Mihály Úrné „Jó Apám!

Légy most kegyes, mindenem, sőt
Létem is tőled kapám
Mindenemet a' mim vagyon,
Még talán e' kevés vagyon
'S e' moh lepte ősi vár,
Is bennem Urára vár".

„Hej de még ez mind csekélység,
Hej még ez nem boldogság,
Minden keserv, 's szomorúság
Bennem legfőbb pontra hág.

Halljad Atyám! én szeretem,
'S engem is szeret Idám,

Kezét titkon nekem adta,
És én is neki adám,

Engedd nekem Idát, kérlek
Atyám! benned még reménylek,

De ha ezt megtagadod,
Isten! küld rám haragod."

Récsy Urban most szemlélték
Egy meggörbedt oszlopot,
Mert szegénynek minden vére
Jégesapokká változott,

Sohajt — — „Ida ki csapongó
Szerelmeknek szülöttje"

És ez vala gyermekihez
Legutólsó küldöttje,
Kimúlt, és elnyelé a' Sír.

Volt arról a' történet ír,
Hol legkedvesb élete
Vala, véget ott vete

„Néki a' kegyetlen halál. —

Most a' halavány Ida
Mihály Úrfinak, 's ez vissza
Néki vég búcsút ada,

Öszve forrván egymás karján
    Kimúlának mind ketten,
Boldogságokat reméllő ,
    De ezt ellenző helyen.
Mihály Úrfi szerelmének
Áldozati így levének
    Mind a' hárman , sőt egész
    Récsy háza így kivész.
TOMTSÉNYI TOMTSÁNYI JÓZSEF.

BUCSUZZATÓ.

(Mondatott falusi Pásztor - ember felett.)

Buzgó hívek, tudva dolog előttetek,
Hogy van egy könyv, mellyben írva áll nevetek;
Egy könyv, mellyben megvan kiki, bár hol legyen,
'S lakjék pusztaságon, erdön, völgyen, hegyen;
Egy könyv, mellyben ott áll Tette is mindennek,
Olyasok is, mik nagy titkon történtenek.
Az É l e t k ö n y v e ez, mint Szent János írja:
Örök leveleit maga az Úr bírja,
Egy gyors Angyal ír be abba mindeneket,
Sas-szemmel vigyázzván emberi tetteket.
Néz ez Angyal, néz és jegyzi is egyfelől
Valamit észbe tud venni kívül belől.
Szeme elől senki itt el nem bujhatik,
Mint napfénynél, tőle minden megláttatik.
Az, a' mit magunkban gondoltunk más ellen,
A' mit tettünk, mikor nem volt tanú jelen,
Az a' foházkodás, mellyet kibocsátánk,
Mikor embertársunk vesződését látánk;
Az a' könyhullatás, mellyet eresztettünk,
Midőn vétség kívül fájósan sértettünk;
Az a' kenyér, mellyet megszegettünk szegénynek,

Az az ital, mellyel szomjak enyhülének ;
Az a' szó, mellyel roszzs jó utra lett birva :
Mind mind azon könyvbe híven be van írva.

Ebbe Bondi Gáspárt is Örzőangyala
Beírta, mihelyt e' Világra jött vala.
Feljegyzé, hol látta meg a' nap' világát,
Gyermekségét hol, mint tölté, 's ifjúságát.
'S most, hogy itt lent (a' mint emberek szokt anak)
Ezernyolczszáz huszonnégvet számláltak :
Jegyzé nevét azon nyájörzök' sorában,
Hik legeltetnek a' Gerenceze' folytában.
Minden utjaiban híven kísérette,
Hol veszélyben forgott, elvonta, mentette ;
Ha erején feljül próbált, a' vakmerő,
Ez Angyal lett neki segítség és erő.
Sokszor elelnézte, mit forgat eszében,
Ha úgy magán jártkelt a' kis Ér' menttében,
Örülvén a' Nyájnak, melly reá bízott,
Midön ezzel kövér mezőre juthatott ;
Gondolkodván majd a' mostoha időkről,
Majd saját sorsáról és a' jövendőkről ;
Igérvén e' földön sok időt magának, —
Nem tudván végzését az Úr' tanácsának !
Mert épen, hogy rétbe kaszákat vágának,
Méne parancsolat Bondi' Angyalának,
Hogy emberétől nem soká el kell válni,
Mivel már most annak a' Sírba kell szállni,
És az Örzőangyal igen megbusula,
Sajnálván emberét, könnye sűrűn hulla ;
'S nagy sietve repült helyette ezennel
Könyörögni 's szállni, mint Ábrám, Istennel,
Ki, midön Zsodomát veszély fenyegeté,
Esedezésekkal magát közben veté.
'S hogy ez Angyal az Úr' trónusához méne,
Közöttök mennyekben illy beszéd történe.

A z Ú r :

Eredj és boesásd el az embert békével.

A n g y a l :

Ah! hagyd élni kisség még az övéivel.
Még ezután érne vidámabb jövődöt,
Most alig hogy töltött harmincz öt esztendöt.

A z Ú r :

Jobb öneki most meghalni, mintsem élni,
Mert gonosz dolgokról lehet nála félni.

A n g y a l :

Majd talán fogja ő magát jobbitani,
Látván, hogy életét akarod nyújtani;
'S gyarlósági mellett jó haszonvehető
Ember ez, és nyáját okosan vezető.

A z Ú r :

Gecsén halottnak már lennie kellett :
Nagy idő, hogy senki itt nem temettetett.
Emlékeztessenek a' bús harangszóra,
A' meghalásra 's az örökkévalóra.

A n g y a l :

E' helységben érett gabonák is vannak,
Hik innét költözni sírva óhajtának,
Azokat szállítsd el, Uram, ő helyette:
Hérlek, hadd maradjon még ennek élete.
Legközelebb ott van éltes anyja, atya,
Hi izmos fiját majd keserűn síratja;
Hoporsóba szállna örömmel érette:
Hérlek, maradjon meg ennek az élete.

A z Ú r :

Menj és hívd el! mondom, neki halni meg kell.

A n g y a l:

Gondolj, Úram, tehát a' kis gyermekekkel,
Kik halála után mind árvákká lesznek,
'S többé jót atyai kezektől nem vesznek.

A z Ú r:

Azoknak gondjokat én magam viselem.
Eredj! és képében többet ne szólj velem.

A n g y a l:

Úram! hát özvegye legyen tekintetett.

A z Ú r:

Menj, és szállítsd immár, mint elvégeztetett.

'S szomorún hagyá el Angyal az Ég' körét;
Leszálla: épen kinn találá emberét.

A' parancsolatra illeté ujjával,

'S kezdődött az inség főnek fájásával.

Másodszor illeté, és beteg ágyba dült,

Hideg forrázta ki, fájdalma öregbült.

Rinossá lett neki éjjele nappala,

Hészülni intette az erős nyavala.

El is készült minden test' utjára szépen,

Istennek ajánlván lelkét mindenképen.

'S most Angyala harmad izben megillette,

'S az ember megbódult, elméjét vesztette:

Melly állapotjában mind addig kinlódott,

Mig halál álmában szeme nem hunyódott.

Igy mulván tehát ki, bucsut nem vehetett
Azoktól, kiket itt becsült és szeretett.

Azért kivettem én most a' szót szájából,

'S ezeket írtam meg vég bucsuzásából:

„Te légy a' legelső, Ifjúságom' Társa,

„Kitől legnehezebb szívem' elválása,

„Tsak a' te hívséged, 's igaz szereteted
„Könnyíté nekem a' sanyarú életet.
„Szükség, kár, nyavalya 's akármí busított,
„Ha te részt vettél ben, azonnal tágitott,
„Szívemből köszönöm igaz hűségedet,
„Az özvegyek' atya áldjon meg tégedet.
„Szemednek könnyeit is ő törülje le,
„Töltse be szivedet örömeikkel tele.
„Négy árváinkat te szeresd én helyettem,
„Tedd érettek azt, a' mit élvén én tettem.
„Serényen munkálkodj', hogy őket nevelhesd,
„Jámbor légy, hogy őket is jóra vezethesd.
„Özvegységed tiszta életben foglaljad,
„Hogy az Úr' áldását bőven tapasztaljad.
„Isten hozzád! úgy éli, hogy bár itt megválunk,
„Siron túl valaha még öszvetalálunk.
„Kedves gyermekeim, titeket sajnállak
„Leginkább, hogy kora koporsóba szállok.
„Szívem esik kiválthépen ti rajtatok,
„'S nehéz, hogy most tőlem árvául hagyattok;
„Mert keserves sors itt hagyatni árvának,
„Lenni idegenek' kezének lábának,
„Sehol nyájas arcát fel nem találhatni,
„Atyás gyermek által ki is csufoltatni,
„Inségben szülékhez nem folyamodhatni,
„Kemény szívüektől ütni dobattatni.
„De titeket Isten megőrizzen ettől,
„Várhattok ti még jót anya - szeretettől,
„Árváknak is támaszt Isten pártfogókat,
„Jóltévő kezeket, szeretőket, jókat.
„Ha édes anyátok' híven becsülitek,
„'S ő benne azt is, ki mostan elhagy titek';
„Ha dolgozók lesztek, igazak, kegyesek,
„Istennél, embernél lehettek kedvesek;
„'S ha ez lesz, nem féltlek, és én érettetek
„Többet nem is kérek: Isten tiveletek!

„Szüleim, tí, kiktől vettem életemet,
„Isten után egész emberré létemet,
„A' pásztori élet' bajait vállaltam
„Magamra példátok szerint ; és az voltam,
„Mik Szent Pátriárkhák magok is voltanak,
„Midőn Kánán földén széljel bujdostanak,—
„Együtt segítétek viselni a' terhet,
„Együtt keresni a' Pásztori kenyeret.
„Valamennyi jót tí tettetek én velem,
„Jutalmazzon érte mennyei kegyelem.
„Ha nem voltam mindég engedő fijatok,
„Végelválásunkor most kezet adjatok.
„Társom 's árváimat ti is szeressétek,
„Bujokban még inkább ne keserítsétek.
„Vénségtekben a' jó Isten gyámolítson,
„Bánatjaitokban ő felvidámitson.
„'S ha egykor néktek is üt a' végső óra,
„Jussatok boldogabb örökkévalóra.
„Élő testvéreim! kik most kesergetek,
„Hogy engem illy korán a' földbe temettek,
„Utólján titeket is nem feledlek el,
„A' hozzám tartozó kedves enyimekkel.
„Testvéri hűségtek tudva van Istennél,
„Jutalmatok is kész-böven leszen ennél.
„Hicsiny árváimat nektek is ajánlom:
„Itt is a' testvéri szeretetet várom.
„Legyetek áldatva jó előmentséggel,
„Szerenesés étellel , tartós egészséggel,
„'S ha a' földet immár untig meglaktátok,
„Akkor haljatok meg. Isten már hozzátok.
„Rövetkezik , hogy ezt az áldott helységet
„Is most megemlítsem : értlek, Gecsém, téged.
„Hol hét esztendeig a' köz pásztorságot,
„Viselvén, kóstoltam elég sok jóságot.

„A' mint Isten tudnom adta, 's tehetségem,
„Tapasztalhattátok tisztemben hívségem'.
„Nyájjal nem resteltem naphosszat kint állni,
„'S hogy egy se vesszen el, szemesen strázsálni;
„Ha miben nem tudtam megnyerni kedvetek,
„Gyarló voltam, ti is hát megengedjeteK.
„Erántam mutatott drága emberségtek
„Ne maradjon menyőtől jutalmatlan néktek;
„Terjesszétek azt még éltes atyámra is,
„Gecse legyen neki védelmező paizs.
„E' jóföldü helység folyvást virágozzon,
„Lakosira idő nehéz bút ne hozzon,
„Határtól, marhától a' kár eltávozzon:
„Gecse, téged Isten szent kezén hordozzon!
„Valakik még ezen kívül megvárjátok,
„Hogy bucsuzó szókat intézzek hozzátok,
„Napam, sógoraim, komáim 's valaki
„Hozzám szívességet és jót mutata ki;
„Kik betegségemben meglátogattatok,
„Ételt küldöztetek, avagy sajnáltatok;
„Kik temetésemre ide fáradtatok; —
„Egyszóval utólján ime mind rólatok
„Jó kívánsággommal most megemlékezem,
„'S ezzel bucsuzásom immár béfejezem”.

EDVI ILLÉS PÁL.

PÉNZT KÉRŐNEK, ÉS AZT MEG NEM
NYERŐNEK VERSE.

A' mai világban akár kihez megyen
Az ember, nem talál ki vele jót tegyen,
Azért ha van pénzed költsed tsak foghegyen,
Hogy az erszényedben napról napra legyen.

Mert bár szemeidet fordítsad a' végre
A' Gazdagnak látszó csillagozott égre,
Hogy majd onnan jönnek hozzád segítségre,
Ott is hogy nincs találsz a' kopasz mentségre.

Az az, ne ütközz meg, nem az eget értem,
Mivel úgy az Istent ne talán megsértem,
Mert a' mit még tőle életemben kértem,
Részszerént többnyire czéloat elértem.

Hanem szóllok itten csupán csak azokról
A' pénzt zsüggorgató fősvény gazdagokról,
Kik elfelejtkezvén felebarátjokról,
A' kérést ezzel — „Nincs” — elvetik nyakokról.

No! ha nincs, az Isten tehát ne is adjon,
Az illyektől minden pénz fusson, szaladjon,
Segítőjök soha sehol se akadjon,
Hanem ez az áldás — Nincs — rajtok maradjon.

H. M.

Rejtett szavak.

Ritka kert és ház, a' hol nem látnád az elsőt;
Az igaz, másodikat ritka madár valóban.
Szeded a' másodikat az elsőről, akkor, hidd el,
Még a' veréb sem vágyik az egész után.

Kf.

Két tag és öt betű vagyok:
Én egészen repdezek,
Három első betűimmal
Minden sebet fedezek,
Az utolsó két betűmet
A' mezőn legeltetik,
Megfordítván kiváltképen
A' ruhában szeretik.

A' MAGYAROKHOZ.

(Az 1813-dik esztendei Frantzia Háborúkor.)

Ó te Magyar Nemzet híres fajzatja, ki régen
 Sok vérrel szerzett édes kebeledbe születél,
 És kik főképen a' nemzet népe nevébe
 Annak igaz Jussát tartoztok tartani épen,
 Lássátok, hogy ezer kül nemzetek élte szokása,
 És törvényével már módos nyelve, ruhája
 Majd majd összeitek vér bástyájára fel állván,
 Minden alább fekvő házat már lángba borított.
 A' köz jó serkent, legalább serkentene, hogy már
 Égő honnunkat sok nagy szabadítani siessen.
 Ó puha, zifra Magyar! hol van nemi lelke ősidnek,
 Hol van ama' népek nagy rettentője, vitézi
 Szív, és bátorság, melly hajdant a' Caucasus allján
 Régi atyáidban bátor tettekre ki lobbant.
 'S véres karjaikat szintén nyugotra ragadta,
 Győzdelem jármát hányván bajnokja nyakába?
 Nossza, Javadra tekints 's álmodból nemzetem ébredj!
 Mert emez elmulatás szomorú rablántzba bilintsel,
 'S a' rajtad ki fogott népek tsúfjára ki tévén
 Híredet, és nevedet' gyászos hamvába takarja,
 Nemzeti lelkednek, sok vad nép vérre rajzolt
 Répén, egy volt, 's nints írásra zogokva tekinthetsz,
 Helj fel azért, intlek, 's őseid sirjába rohanj bé
 Nemzeti nagy tüzzel, nézd a' komor Attila képét,
 Majd térd bosszontó dolmányát, 's benne vitézi
 Nagy melyjét, 's tenyerét most is dárdára szorítva,
 Győzni tanúlt széles kardját derekához övedzvé, —
 'S több őseidre is így kívánságodba tsudálj rá,
 És a' Mars mezején ellenségidre rohanván,
 Attila Sassa alatt, zengvén a' Rajta kiáltást
 Nemzeti erköltsid tapodó seregek veszedelmé
 'S el folyt vére között illy édes terhedet öntsd ki-

Győződelem kapuján onnét Honnodba bejutván ,
Bátor tettekről anya nyelven éneket írjal ,
'S kisded gyermekidet született nyelvedre tanitván,
Köz törvény által igyekezz , 's vidd végbe, magához
Hogy legyen a' Magyar így majdan valahára hasonló !
NEDÖCZY JOSEF.

ÁBRAHÁM ÉS NIMRÓD,

vagy az egy igaz Isten-imádás megfundálása.
(Példázat).

A' Napkeleti Tartományokban Ábrahám' neve
maig is fen vagon, és nagy tiszteletben tartatik.
Sok nép-törzsök és nemzetség Eldődjét tiszteli benne,
és tud felöle el beszélni különbélét. A' nép szá-
jában élő szebb mondák' egyike im' e' következendő :

„Barlangban neveltetett fel Ábrahám, mert Nim-
ród tirán, élete után intselkedett. De a' homályos
„barlangban is benne volt az Istennek világossága ;
„ott is gondolkodott ő és mondogálta magában :
„valljon ki az én Teremtöm ?

„Tizenhat esztendő leforgása után kilépett, és
„midön eget földet legelsőben látta, miként bámult,
„miként örvendezett ! körös környül minden terem-
ményt megkérdeit : ki a' teremtőtök ?

„Támadott a' Nap , ő artzra borúlt. Ez , (monda)
„ez a' Teremtő ; mert szép az ő ábrázatja. De a' Nap
„felszállott és ismét alá szállott, és estve le is ment.
„Akkor felkelt a' Hold, és Ábrahám mondá magá-
„ban : az a' lement világosság nem lehetett az Eg
„Istene; talán ez a' kissebb világosság lesz az , úgy-
„mint mellynek a' tsillagok egész serege szolgál. —
„De a' Hold és tsillagok is lementek, és Ábrahám
„magán állott.

„Ment most Attyához és megkérdezé: kitsoda a'
„meny és föld Istene? és Tharah mutatá neki bál-
„vány képeit *). Majd kipróbálom őket, mondá ma-
„gában. És mikor egyedül volt, a' legdrágább ételt
„eleikbe tette. Ha élő Istenek vagytok, áldozattokat
„vegyétek el. De a' bálványok tsak állva maradtak,
„s nem mozdultak. — És ezeket tarthatja-e az én
„Atyám Istenekül? mondá a' gyermek. Jól van! talán
„észre tudom hozni. Ezzel páltzát fogott és öszve
„töré a' bálványokat mind, egyet hagyván tsak meg,
„és páltzáját ezen bálvány kezébe tevé, 's futott
„attyához. Atyám, így szólt, a' te első Istened min-
„den többi testvéreit agyon verte. Haragosan nézett
„reá Tharah, és monda: tsúfot üzsz te én belölem,
„gyermek; miképen teheti azt, holott kezeim for-
„málták ötet? — Oh! Atyám, szólla Abraham, ne
„haragudj, és botsásd füleidbe, a' mit saját szájad
„mondott. Ha nem teszed fel Istenedről, hogy vég-
„be vihetné, a' mit én gyermek-kézzel végbe tudtam
„vinni, miképen volna ő az az Isten, a' ki engem,
„téged, eget és földet teremtett? — Tharah a' gyer-
„mek beszédére megnémúla.

„Hanem ez a' Tett tsak hamar Nimród tirán
„eleibe jutott, ki ötet magához idézé és monda: Az
„én Istenemet imádd, fiú, vagy hogy égő kementze
„lesz jutalmad. — Mert Abraham születésénél min-
„den Böltsek azt jövendölték a' Királynak, hogy ő
„a' bálványokat lerontja, és a' Király' szolgálatját
„semmivé fogná tenni az egész Országban. Azért
„üldözé a' Király.

„Kitsoda a' te Istened, Király? szólla az ijeszt-
hetetlen fiú.

---

*) Jos. 24, 2. szerint Abraham' atya még maga is
bálvány imádó volt.

„A' tűz az én Istenem, a' minden lények leg-
hatalmasbika.

„Tűz, monda a' fiú, víz által kióltatik; vizet a'
„felhők könnyen el birnak; szél elhajtja a' felhőt;
„szélnek ellene áll az ember. És így Ember a' lé-
„nyek leghatalmasbika.

„És én az emberek' leghatalmasbika, mondá a'
„Király, imádj engem, vagy hogy égő kementze a'
„jutalmad.

„Ekkor a' fiú szerény szemeit felemelé és mondá:
„láttam tegnap a' Napot keleten feljönni, nyugoton
„lemenni, Parantsold, oh Király, hogy ma keljen
„fel nyugoton, és menjen alá keleten, úgy kész va-
„gyok téged imádni.

„És Ábrahám a' parázs tűzbe bévettetett. De a'
„tűz' ereje nem sértette meg a' fiút; egy Angyal
„vevé őtet karjára enyhén, a' lángot ellegyíngette
„róla, mint a' liliom illatot. Még szebben ment ki
„a' fiú a' tűzből, és nem sokára megjelenék neki az
„Isten, kihivá Khaldeából, és magának barátjául fel-
„szentelé.

„Igy lett Ábrahám szerzője a' meny' és föld' egy
„Istenét tartó igaz Vallásnak, egész világra nézve”.

EDVI ILLÉS PÁL.

G O N D O L A T O K.

I.

Számtalanok e' világban azon tárgyak, a' mel-
lyeknél egy jobb, nemesebb lélek önként felemelke-
dik; végtelenek 's ki merithetetlenek azon szent ér-
zések, a' mellyek, valamint az Aeolus-hárfát a' gyen-
ge szellőnek fuvatja, megpenditik szívünknek felzen-
gő húrait, 's némulva ált'hangzanak egy kiesebb,

honibb vidékbe. De igen szűk a' mi földi szerekből boltozott keblünk, hogy felfoghatná magában a' halhatatlanságnak titkos intéseit, és igen örömet ragaszkodik az örökség' polgárja ezen földnek mulandó boritékjával rokon göröngyéhez.

II.

En nagyobb, felségesebbét nem esmerek azon elragadtatásnál, a' mellyet egy csendes, setét éjnek inneplő ernyője alatt a' tiszta csillagos égnek szemlélete keblünkbe lehell: számtalan világok ált'futják itten végtelen távulságban és örök törvények szerint kiszabott köreiket; a' nagy alkotó természetnek árnyékló szönyege alatt némulva szunnyadnak az emberi indulatoknak 's vágyaknak zajjai, és egy dicőbb rendeltetésnek, egy magasabb léleknek sajdításától felolvadva, megnyilik a' szegény reménylő, vagy vérző szív, 's fájdalomnak sirhalmain olly örömet békét köt a' sorsal, a' melly kevéssel az előtt rajta olly mély sebeket ejtett.

III.

A' fájdalom, mellyet kedveseink' örök megválásoknál érzünk, gyötrő, fulasztó, száraz és forró, valamint a' tüzes homok Arabiának sivagtagjaiban. De ha kiállottuk egyszer annak első áráját, felolvad halkal a' szelíd érzések' harmat cseppjeiben, és a' csendesebb epedésnek könnyei enyhítik azon lángat a' melly a' megtört szívet elenyésztetni fenytette, és az orvosló idő egy gyenge hártával bé vonja a' sebet, 's elosztatja hevét az árnyékos sir.

IV.

Mi ezen mulandó földi életben egyedül csak munkásságra, nem pedig boldogságra vagyunk meghíva.

V.

Az Isten' lehellete alkotta, ált'hatja 's fentartja az egész Mindenséget. Ő a' kimeríthetetlen kutforása a' léleknek, a' mellytől életet nyer minden valóság, a' féregtől az emberig, 's a' midőn köz eredetőknek egyenlősége által egy elválaszthatatlan egészbe öszveköti azokat, egyszers'mind a' lelki Sympathiának hatalma által egy mély vágyódást gerjeszt fel benne, hogy a' belső nemesedésnek és a' morális kiképzettségnek egyenlő lépesőjén öszve egyesülhessenek. Ó! vannak bizonyos mennyei perczenetek, a' mellyekben minden velünk egy eredetű alkotmányok eránt egy végtelen szeretet által hatja valónkat 's megnyitja karjainkat ember-társainknak! — Ezen boldog perczenetekben, — a' mellyek az örömk' dús kertjében csak igen ritkán, többnyire a' bánatnak és az epedésnek gyász mezején sarjadzanak, — leolvad a' kirekesztő önszeretetnek jégheja, fagyos meredt szivünkről, és a' kitágult kebel' inneplő csendes boltozatjában százszerű accordákban vissza zengenek mind azon gyászhangok, a' mellyek a' hasonlóan szenvedő valóságoknak messze' honjokból e' visszont érzésnek hájoló szárnyain hozzánk ált'repültenek.

VI.

- „A' bölcsnek nyelve, szive megett fekszik; a' boldondnak szive, nyelve megett”.
- „Az ember' szabadsága abban áll, hogy igazat mond-hasson”.
- „A' Tudomány ékesíti a' gazdagot, gazdagítja a' szegényt”.
- „A' kétségbe esés szabaddá, — a' remény rabszolgá-vá teszi az embert”.

„A' legdicsebb birodalom az, a' mellyet az emberek' háládó emlékezetökben szereztünk magunknak.”

„Egy tudományos beszéd, kertje a' Paraditsomnak”.

„Az indulatoknak megzabolázása, a' legnagyobb szent harcz”.

Ali, a' Sarazenus' erkölcsi tanításában. —

Str*** J**

AZ ÉNEKLÉS 'S HANGJÁTÉK FELTALÁLÁSA GESSNER UTÁN.

A' napok' első zsengejében, midőn az Ártatlanság' és természet' tsekély fogyatkozási a' még el nem hortsúlt emberek' közepette új miveket találának fel, ekkor éle egy Hölgy; e' tájban a' Hölgyeknek egyike se vala olly bájos, egyike se birt a' természet' gyönyörinek elfogadására olly nyilt, 's érzékeny szívvel: öröm-könnyei a' hajnal' piroslatát köszönték, 's a' hold' fényletét. Ekkor az Éneklés tsak örömet fejező újjongatásokból áll. Mihelyt a' korán ébredő kakas a' kunyhó tetejéről a' reggelt hirdeté (mert a' nyájas házi állatok az ételre rá kaptván, örömet jelenének meg a' kunyhó ajtaja előtt) azonnal felkele, 's kiméne védő kunyhójából (egy nád-ból, 's fenyő-lombokból készült, 's a' közel lévő törzsökhöz kötözött kunyhóból). —

Itt lakik vala e' hölgy, ebben az andalító zöld árnyékban, 's felette a' sűrűn bokrozott lombokon repdeső madarak hangitsáának. Azonban a' harmattól fénylő tájékat nézé, 's a' ligetben éneklő madarak énekét hallgatá meg. Örömtől el lepve üldögele ő itten, 's a' madárkák' énekét utánozgatá. Egyeztebben olvadának le már ajkáról a' hangok.

Ti pitzin 's vidám éneklők! így énekle a' hölgy, milly kellemesen hangzik a' magas fák' tetejéről 's az alacsony bokrokról ének'tek! ó! bár én is énekelhetnék a' ragyogó reggelnek illy kellemes változású hangzatot. O tanítatok meg ezen sziv ébresztő dalotokra, hogy én is dalolhassam a' felkelő nap' sugárinak öröm-érzetimet! Így énekle ő, 's édes hangzatu mértéklettel ömledezének észrevétel nélkül szavai. Teljes öröm érzettel vevé fültre szavainak az énekkel öszve olvadó egyeztet. Mint ragyog az énektölte liget! énekle tovább, mint fénylik körös körül a' harmat-lepte tájék! Ó te, ki mind ezeket alkotád, mint örvendeztetsz engem! most kellemesebb hangokkal magasztalhatlak, miut sorsosim! így dalla ő, a' tájék örülve fülelé az új hang-egyezetet, 's a' liget' madarai is némán hallgatak. —

Ezólta minden reggel ki sétála a' hölgy, 's gyakorlá az új mívet, egy ifjú pedig már rég' lopódzva hallgatá. — Bájolva álladoza ez a' bokrok' közt, sohajtva ballaga beljebb a' ligetbe, 's a' hölgy énekét kezdé utánoztatni. — Egykor bámúlva 's tegzére hajolva üle nádas kunyhójában; mert ő találá fel a' nyilazást a' rabló-madaraknak (mellyek galambjait egy közel lévő fa törzsökhöz kötözött, 's sugár fűvesszökből font kalitkából gyakorta ki ragadák) elüzésekre.

Mi az?! így beszélte magában az ifjú, a' mi keblemből fel sóhajtozik, 's szivemet olly félenkséggel lepi el?! Örvendezés, 's öröm-könnyek barátságosan váltják ugyan érzetimben egymást, midön ama hölgyet a' ligetben szemlélhetem, de mikor eltávozik, ó! akkor egy esmeretlen bú lankasztja szivemet. Azomban véletlen a' felvont nyil ivét érinték meg újjai, 's egy kellemes hang hatotta el fülét, mellyet újra próbálván bámúl a' hangon. Mély gondolkodás-

ba merülvén mostan, egy új találmányról tanakodott, 's ismét megérinté nyila' ívét, mellyet a' rabló-madarak' béleikből készíte. Egyszerre csak fel pattan a' helyér l' s páltzátskákat kezd faragtsálni: két hosszabb páltzátskát két rövidebbhez teve, 's mind ezeket egy kereszt páltzátskával kötözé öszve, 's a' két hosszabb hurokhoz még több rövidebbeket is húzogata. Örömmel hallgatá most a' hosszabb 's rövidebb huroknak bájos változású hangjait, újra fel óldozá, 's hang-egyeztebb szerbe szedé a' hurokat, újra játszadoza, 's örömében ugrándoza.

Ez után valahányszor a' hajnal piroslott, annyiszor jelene meg a' sűrű ligetben, 's azon énekekhez, mellyeket a' hölgy énekle, kísérgető hangokat próbálgata burjaitól ki tsalogatni. A' nép-monda azt tartja ugyan, hogy eleinte soká vesződött, miglen egy Isten jelene meg a' ligetben, 's a' hurokat rendbe szedvén, egynéhány éneket éneklett 's játszott előtte. Minden hajnal hasadtakor fel keresé ezután az ifjú a' hölgyet, énekeit tanulgatá, 's egy forráshoz újlag vissza térvén eszközén utánozgatá.

Egy szép reggel a' ligetben üle a' leány, virágokkal koszorúzott fővel, 's imigy énekle: Idvezlégy te bértzokról le sűgárzó nap! már a' magas fák tetején 's a' hegyek szirtjein ragyognak sugáraid, 's a' magasan repeső patsirta tollain is fénylenek! néked énekelnek a' liget' madarai! — most hallgatódzva lövellé körül nézteit, milly bájoló szózat vegyül énekembe! így szólla magában, hol vagy? 's miért némúlsz el kedves hangzat? ha ne talán e' liget' tollas lakossainak egyike vagy, ó repülj tehát erre a' fenyőre, hadd halljam énekedet — így szólta ő, 's a' fák tetején nyugodtak szeméi — vagy talán elrepülél?! vagy — de ezen szózatot mind eddig nem hallám a' ligetben — hát ha megtsalatkoztam?

de hiszen nem álmodok — még egyet éneklek: Titeket köszöntlek ti kellemes virágotskák! tegnap tsak bimbók valátok, 's most nyílt kebleteket mutatjátok! titeket köszöntnek a' gyenge reggeli szellők, a' dongó méhetskék, 's a' tarka pillangó, ő repdes körülöttetek, 's harmatos kelyhetekből szívja az édes nedvet! így énekle ő gyakor' félbe szakasztással 's körsleg kémlelődve, mert a' szózat mindég kísérgeté énekét. —

Ekkor félénken fel kele, nem! ugymond, nem tsalám meg magamat, minden hangomat kíséré a' szózat. Így tanakoda magában a' hölgy, 's szinte e' pertzben tüne elő virágokkal koszorúzott fővel az ifjú. Mosolyogva fogá meg a' bátortalan hölgyetske kezét. Ó te gyönyörű hölgyetske! ezeket rebegék édes hangzatu szavakkal 'aj'kai, nem a' ligetnek szárnyas lakossi kísérték énekedet, hanem én! minden reggel megjelenék a' ligetben, 's énekedet hallgattám: magánosan borongék azután mélyen be a' ligetbe, 's próbálgattám énekidet húraimon játszani, 's hidd el szépem! egy Isten tanított meg reá a' ligetben. A' hölgy' nézte majd az ifjúra hatott, majd eszközének hurjain nyugodt.

Ó gyönyörű hölgyetském! folytatá az ifjú beszédét (a' midön szemlegelve nézett reá) melly nagyon megörvendezett engem, ha megengeded, hogy veled beljebb a' ligetbe menjek, 's énekedet eszközöm húrjaival kísérem! el lágyult szível felele a' hölgy: kedvesem! milly öröm nekem az, ha énekemet kíséred! kellemetesebb leend mint ennek a' vissz-hangja! 'S most jövel kérlek árnyékos kunyhómba, mert a' nap sугári már igen hevítnek, komoly árnyékomban friss gyümölsüt 's édes tejet tészek elődbe.

Karon fogva menének mostan az ifjú a' hölgyel a' kunyhóba, 's taníták későbbre fiu 's leány magzatjaikat éneklésre 's hangjátékra. — Tsak soká azután leve esmeretessé a' flóta mellyet Marsyas hozott először az Erdei Istenek' körébe, 's a' mellyet feltalálója Minerva az Isten-aszonyok gúnyolásán méltólag felindulván, homokba hajinta, Rét fa ültetett ezután egy magas dombra az ifjú 's a' hölgy emlékezetekre, 's a' késő ivadékok beszélgeték gyermekeiknek az éneklés 's hangjáték feltalálását.

ERTZLY JÁNOS KÁROLY,
Bányász Tanudalomi nevendék.

IGY VAGY AMÜGY.

Akár éjszak, akár kelet, nyugot vagy dél táj legyen,

Tsak a' tiszta melyben verő meleg szív jókat tegyen.

Akkor árt a' zivataros komor télnek hidege,

Ha elmúlik a' léleknek parázs tüzi melege.

Az erő erőtől éled, 's tsak így van erőssége;

A' fénynek is a' fénytől lesz magában fényessége.

Akár így van, akár amügy, tsak legyen jó a' vége,

Mindég a' tiszta lelkeknek lehet tsak ditsősége.

Akár város, vagy falu, tsak egy kis köröm legyen,

Zöldellő Pást, Hárs, Tölgy, Bükfák hüvest árnyé-
ka tegyen,

Melly a' hevítő sugárit a' napnak enyhítgesse,

Elalélt lelkemet néha árnyékkal frisitgesse.

Nem az hol, vagy hely adja meg a' lelki boldogságot;

Magán kívül kitalálta valljon a' Menyországot?

Akár város, akár falu adhat hát tsendességet,

A' magad világán kívül ne keress békességet.

Gazdagság , akár szegénység , szilva vagy poma-
granát,

Minden embernek egy formán gyümöltseiből nem ad,
A' bölts alkotó úgy osztá széljel ezen világot ,

Az egynek törzsököt adott, másnak pedig tsak
ágot.

Nem lehet egy formán szedni tehát a' gyümöltseit,
Gyavaság hát abban törni valakinek a' fejét!

Az én együgyü ételem hogyha mértékre teszem ,

Minden környülállásokban én aztat észre veszem,
A' véle való jó élés leszen a' fűszerszáma ,

A' kedvetlen boldogságnak haszontalan a' száma.

Gazdagság , akár szegénység , az tehát lelki szegény,
Boldogtalan! minthogy annak az élete merő fény.

Tsak a' boldogok egyenlők! egymáshoz mérsékelve,

Tsak azoknak lehet mindég lelkek örömmel telve.

Akár piros , vagy halavány , látni való vágyódás ,

A' szerelmes bosszonkodás , máson való aggódás,
Érzékeny vigasztalása alélt szükölködőnek ,

Enyhítetni nyomó súllyát a' mord 's irigy időnek.

Nem a' vérnek sebessége , 's testen lett eloszlása ,

Nem a' halavány vagy rózsás artzáknak piroslása

Adja meg a' valóságot! de mennyei sugárok ,

Mellyeknek elosztatásban sehol siutsen határok.

Azoknak kitündöklése nap sugára módjába

Bé hat , a' melly munkálkodik emberi test formába.

Akár piros vagy halavány , nem köttetem hozzája ,

Tsak a' szeme ne legyen holt , ki nyilt szív , 's
édes szájja.

Vén vagy ifjú , mit bánom én az esztendei sorát ,

Én tsak a' lelkét betsülöm , nem az ideje' korát.

Ha bár hűségtelen színü haja megfejededik ,

Az enyim is majd idővel ollyannal ékeskedik.

Siessetek bár ezüst szín változásra fordúlni!

A' ki ezüstöt szerezhethet, annak nem kell kóldúlni.

Akár vén akár ifjú, csak a' sírban hidegszik,

Az életnek vér tüzétől ez így más úgy melegszik.

Akár álm, akár halál, egy hassal lett testvérek,

Örömmel látlak magamnál, tudván, hogy ha meg-
érek,

Én is egy napon véletek fogok baráti kezét,

Ezen két jó barát engem majd más úton elvezet.

Álm a' világi jóság! álm nyomorúsága!

Nintsen a' széles világon senkinek boldogsága.

Rövid a' napoknak száma, gyors szárnyon jár az
idő,

Alig mulik el egy napunk, nyomon jön a' jövendő.
Gyántás lángal elenyészik minden fényességével,

Oda van! minden eltűnik minden ditsőségével,

De miért megy olly hirtelen? miért olly szaporán?

Alig egynehány pillantás, már nem kell olly korán.

Akár álm, akár halál! a' hajnal piroslása

Mutatja, hogy ezen testvér egymásnak igaz mássa.

HECATOMBE.

Midőn Phythagoras magas tudományát,

Isteni tüzének villám adományát

Megtalálta, mellyet kerese régőlt,

Magában azonnal megtenni gondolta:

Istenek! ti néktek arannyal, mirhával

Én nem szolgálhatok, de Hekatombával

Áldozatot teszek, melly száz ökör dija,

Hálámnak nálatok hogy ne legyen hijja.

Azolta az ökrök minden találmánynak

Nagy ellenségei, mert Hekatombának

Tüzétől rettegnek — de méltán tselekszik,

Mert az ökör ma is úgy mint régen fekszik.

Jobb volna számárral az ökör tserélne,
Úgy tsupán a' Bálám' Angyalától félne.

SZÁNTÓI SZABÓ JÓZSEF.

EGY RÓ'SA BIMBÓHOZ.

Jó Lányka! még fogadd el
Egy régi jó barátod
Hű szive zalogául
E' zsenge ró'sa bimbót;
Szép kebled úgy virít, és
Úgy illatoz, miként ez:
Szép ajkod úgy mosolyg, és
Úgy bájol, a' miként ez:
Tükörje vagy te ennek,
'S e' tüköröd tenéked.
Eszembe jutsz ha ró'sát
Látok, 's a' ró'sa bimbó
Eszembe jut ha látlak.
Viríts Leányka! mint ez,
Ifjú korod tavasszán,
'S mig majd zivar borulna
Szép napjaidra, kedveld
A' zsenge ró'sa bimbót,
Mint kellemid mosolygó
Tükrét, 's valódi mássát.

* * *

Ah! nékem is viríta
Éltem tavassza egykor,
Reményem a' jövendők
Höd fonta szőnyegére
Mosolygva füze ró'sát,
Nevettem andalító
Báj kellemid körül a'

Bút, gondot, aggodalmat,
Violák 's ró'sák borultak
Léptemre, ró'sa illat
Hözt szenderedtem a' te
Hó kebleden; de most már
Miolta megvetettél,
Ró'sáim hervadoznak,
Tavaszom vad télre fordult,
Csügged reményem, a' jaj
'S a' bánat dulja élted.
De hogyha jó Leányka
Mosolygva, még szemembe
Tekintesz úgy feléled
Bánat csigázta élted,
Mint reggel a' Zefirke
Csókjár' a' ró'sa - bimbó,
'S e' bús telemre ismét
Egy vig tavaszt teremthetsz !!!

A' BETEG SZÉPHEZ.

Halkal, mint mikor a' szép nap ényésztével
Halványon lebeg a' sáppadt hold az égen,
Elsárgul kellemed bájos képeden,
'S nem ragyog tűz szemed a' bajnak fényével:
És én harmatozó szemeim gyöngyével
Hintlek, mig mint bádjad szellő esztendeten
Sohajtozás nyögdeit ártatlan kebleden,
Szivem béburkolva a' bánat ködével:
De majd ha ellankadt szép szemed fényre kap
'S mint a' hajnal ismét felderül szépséged,
Nékem is újra fel - kél ez a' lement nap,
'S friss Zefirként öröm csókkal hintlek téged, —
Boruljon rám akkor éj, zivar, fergeteg,
Nem ártnak, ha szépem te nem lészel beteg !!!

IDŐ VÁLTOZÁS.

Néha midőn szépem mosolyogva tekint szemeimbe,
Tél legyen akkor bár, 's ordítson az éjszaki szélvész,
Nékem rós'a virul, tavasz ébred, 's lanyha Zefir leng:
Hogyha komor, szótlan, hideg, és megvetve kerül ki,
Akkor bár legyen a' legkies'b májusi reggel,
Rám zordon zivatar, zúz, fagy, hó, 's fergeteg omlik!!!

ÁDÁM ELSŐ REGGELE.

Hogy felébrede Ádám álmából,
Midőn az Isten oldal - csontjából
Feleségét Évát teremtette,
Szemét bámészon rá meresztette,
Artzát, 's deli termetét csudálta,
Létét az Égnek buzgón hálálta,
Uram! — szöll — szedj ki minden csontokat
Testemből, 's formálj illy asszonyokat.
Ah! mert nem tudta, hogy első álma
Vólt élte végső csendes nyugalma!!!

Rejtett szó.

Hét szilabám közzül elsöm feltétel, utolsóm
Hivatal, avagy gazdagság, 's érdem czimje, egészem
Néha halált, gyakran bűnvallást, majd veszedelmet
Hirdet, 's mindég csak féloldalt kong ez utolsón;
Végső betűm mellől ved el melly azt meg előzi,
Félelem' a' vagy gyűlölség mord eszköze lészel!

TATAI FERENTZ.

A' 160-dik lapon lévő Rejtett szavak' megfejtése:
Az első Fa-gyöngy, a' második varjú.

Ó D A,

MÉLTÓSÁGOS BÁRÓ PODMANICZKY HÁROLY
Cs. K. TANÁCSOS ÚRHOZ; MIDŐN A' DUNA
TULSÓ KERÜLETI AUG. VALLÁSTÉTELT TAR-
TÓ EVANG. SUPERINTENDENTIÁBAN A' FŐ
INSPECTORSÁGOT FELVETTE.

Letörlöm immár könnyeimet; Neked

Oh Hálgy, méltán folytak azok! Sokat

Kezdtünk Tetőled várni; ah, de

Hirtelen éjbe szakadt napoddal

Eltűnt reményünk; a' Megye' szent egén

Halotti gyásznak fátyola fejle ki:

'S mint vőlegény, ha szép jegyessét

Sírba vivén zokog, úgy zokogtunk.

'S mikor keservünk' árjaiban nyögénk,

Téged minékünk a' hegyes ég adott

Oh Podmaniczky! hogy te szánál,

'S a' lebukott napot újra felhozzd.

Fénylik világunk hajnali bíbora,

Lelkünk csikorgó szárnyaival kikap

Sasként repülni, pálya-útján

Bátran emelkedik és örömmel.

Nem tévedünk el, szinte ha csillagot

Érünk is ott fen, mert Te ragyogsz elől,

Tündöklesz a' Vallás' jelével,

'S esmered is Te az égi ösvényt.

A' hol vezérül Nagy megy elől, 's hevül

A' szíve hittel: bizok az olly alatt;

A' zürzavarnak habja nem nyel

Rendet el ott, maga rendbe simúl.

Nem nyitja száját gúnyra gonosz, kinek

Kemblében a' szent hit' heve nem lobog

Jól boldogítva; reszket illy éj'
Gyermeke, hol szemeit vakítják
Az égi fények. Te pedig, oh kegyes
Magzatja menynek, Hit! szeretett javunk,
Fő boldogítónk, drága kincsünk,
Homlokodat kiderited, és élsz,
És díszben állasz zöld koszorúd alatt,
Új rózsa nyilik nyomdokidon, 's szemed
Mosolygva hódít hinni néked,
Téged imádni, szeretni Téged.
Jöjj Podmaniczkyk! van neked Istened,
Van lelked; a' jó majd megerősödik
Véled meggyénkben. Székedén már
Téged Átyánk minékünk megőriz.

HOLÉCZY MIHÁLY:

TERINTETES NEMES NEMZETES ÉS VI-
TÉZLŐ SÁRDI SOMSSICH PONGRÁCZ ELSŐ
AL-ISPÁNY ÚRHOZ, mint Diaetai Követhoz, So-
mogyból Sept. 6-kán 1825.

Nines Tyrusz, bástyáji a' esendes Lethének
Barna hullámiba mélyen süllyedének;

A' Világ' győző Sándort, a'
Halál porába tiporta:

Sok egeket-verő Coloszsokon, hályog —
Lepte századok' bús éjjelök kóvályog,

'S a' vén idő tág sírjának

Dohos öblébe rogyának:

Sok Hérosznak tartott törpét rejt szük odva

A' sírnak, egészen öszve hamvahodva,

Sokat ki pálmaért rohant,

Örök éjjel borít a' hant:

De az, ki valódi virtusz után jára,
'S kivivta nevét az érdem fény - pólczára,
Hi - kél porából, 's tűz szárnyal
A' csillagok felett szárnyal. —

Igy törtél ált jeles S o m s s i c h u n k, lelked e'
Gözös Sphaerán feljül im így emelkedé,
'S ragyog e' szük por szegelet
Setét horizonja felett.

Nem úgy tündökölsz Te, mint az ősz Dunán a'
Csillogó habokon ragyogó Diána, —
'S nem úgy mint a' sír dült vára
Felett gyúlladt csillám - pára.

Te a' Dicsők nyomán mégy, 's soha nem ér e'
Földi köd fel Neved' gyémántos egére,
Benned Megyénk fénnel teli
Csillagát, 's diszét tiszteli.

Láta Th é m i s z tiszta barátai között,
'S izzadt homlokodra borostyánt kötözött,
'S a' tűz - Olymp bérez - fokára
Néked dicsőbb pályát tára.

Téged, kit Törvényünk őrző - angyalának,
A' Somogy Fejei tapsal választának,
Az Igazság szent Istene
Hazánk T i t u s z á v á teve.

Menj új pályádon, a' halhatatlanságnak
Várába, a' hová a' jobb lelkek hágnak;
A' jeget - törő érdemnek
Lauruszi ott teremnek:

Igy nem fed örökre a' reményt el óltó
Kétségek zajjával teli telt sír - bólt, oh
Nagy! — ha benned az életnek
Lángjai vég lobbot vetnek.

Neved' hív **S o m s s i c h u n k**, Megyénk bölts **C á t ó j a**,
A' maradék arany oszlopokra rőjja,
'**S a'** múltnak szárnyas póstája
Hamvadat fel - trombitálja.

Lásd **Nemes szív**, imé e' bódog **Somogynak**
Határiban innep fáklyáji lobognak,
'**S halld**, elődbe szállott deli
Cliója ezt énekeli: —

Áldás **Olympiád** kezdetén fejedre,
A' bársony **Fortuna** minden lépésedre
Ró'sát hintsen, 's vezessenek
A' Magyar védlő **Istenek!!!** —
Nádasdi SÁRKÖZY PÁL.

L E Á N Y V Á R.

A' feshő szerelem ritkán tesz külömbséget és választást, hogy magához hasonló rangunak, vagy valásunak légyen imádója: így botlott meg **Rózsa**, **Koross István** leánya, kinek nemes eredetét, 's meglehetőes vagyonját, még először bėjöttekor elfoglalta **Baranyában Szolimánnak** tábora, és édes attyát, kegyetlen fegyvere, a' tsata vér-mezején áldozattá tette. Ekkor **István** tiz esztendőes gyermek volt, 's elvitetett **Méhesre**, öreg anyja foltjára; — itt töltvén szép idejét a' szigorú villongások közt, 's végre öszve kelvén **Eddey Hlárával**, két vitéz fiai után nemzé a' szép **Rózsát**. — **Rózsa** deli termetét, ragyogó szép fekete szemeit, 's mosolygó ajakát, ékesíték azon rények és tökéletességek, mellyekkel ha fellépett volna a' hajdani pogány világ előtt: **Isten** aszszonynak tiszteltetett volna; **Hirálnéja** volt ez szét hosszat nagy földön a' **Szűzeknek**, és nem megvető remény ketseté szüleit, midőn hangitsált: hogy **Lázár György**,

Maksa Király' kedves 's gazdag vitéze, ki fogja őt szabadítani nem csak a' Török iga alól, hanem a' már nemzetségéről levásott fényt is fel fogja deríteni. Nem is lehetett ezt hiú hirnek állítani, mert György ez előtt két évvel, midőn Nádasdyval Hoppányt elvette volna a' Törököktől, részint hogy vett sebeit bekötöttethesse, részint, hogy kevésbé megpihenhesen, Méhesre indítá sárkány paripáját, a' hol ő ugyan ez előtt soha sem lévén, a' kevés házak legszebbikében, melly a' templomnak által ellenében volt, bizván a' magyar emberségben, kért szállást; mellynek legjobbá tételében iparkodott ugyan mindenki a' háznál, de kivált a' tökéletes Rózsa. — Harmad nap után elmentekor nyilván kijelenté Lázár, Rózsa szüleinek, hogy házak rózsája megszúrta légyen szívét, és hogy nem is várná annak gyógyulását előbb, mint azon rózsa leszakasztásával, 's birtokába vételével, — és kéré, hogy ne adnák senkinek Rózsájakat, míg nékie csak holt hírét hitelesen nem hallják, mert ő nem sokára vissza tér fészkébe, és elhagyja a' zajos, minthogy különben is sebekkel már teljes, tábori életet. — Ekkor Rózsa angyali homlokán csak tizenöt esztendőök ragyogtak, és még nem fejlett ki elegendőn bimbójából a' szép rózsa, hogy a' lengedező szellő ingatásával, magát önként a' leszakasztásra ajánlotta volna. —

Ritka tünemény volt, ha Méhesen papot, vagy szerzetest láttak, de a' buzgó nép az egész vidékről minden vasárnap, ha tehetette szerét, öszve tódult Méhesen, mellynek temploma a' többiek közt legjobb állapotban megtartatott, minthogy tető hijjával más baja még nem volt; itt buzgó imádságait köny-hullatások közt botsátá a' szánakodásra méltó, szabadságától megfosztatott magyar vidék, 's tele torokból zengő énekekkel, mellyet a' templom alatt lévő erdő viszhangoza, akará mintegy kinszeríteni az egek

Urát szánakodásra. — Tizenhét esztendőöt töltött épen be Rózsa, midőn Husvét más napjára, melly az ő születése napja volt, megjelent Méhesen Andotsról egy szerzetes, kinek tiszteletet mutató galamb haja 's szakállá, tudós 's erköltsős beszédje, annyira magához édesgeté Rózsat, hogy ez lehetetlennek gondolná az agg Szerzetestől megválását. — Örvendett a' vidék, hogy az öreg feloldozván őket öt esztendőig öszve halmozott vétkeiktől, az Úr vatsorája titkában részesítette; örvendett a' Méhesi templom, hogy öt esztendőök után ismét engesztelő áldozat nyújtaték abban az egek Urának; de leginkább örvendett Rózsa, hogy a' mondottakban részesülhetett. — Különös szokatlan örömmel lépett ez nap a' templomba Rózsa, 's erről panaszolkodott szüléinek még mise előtt is; melly szokatlan örömet mind atya mind anyja a' szent foglalatosságok okozatának magyarázá, 's azért őt vigasztalva bátorították: de az ősz szerzetes Lörintz, helybe hagyván ugyan a' szülék mondasát, de tudos ember létére még is engedelt az előérzésnek, és nem helytelenül gyanítá, hogy valaki, fényes ablakain szívébe szökik Rózsának, 's azért ha ki volna Méhes vidékén, tudakozolódék Hoross Istvántól, a' ki minthogy senkiről sem tehete említést, távulról érdekelvén Lázárt, mosolygott. —

Tele volt már a' Szentegyház jámbor keresztényekkel, úgy hogy tolakodás nélkül nem mehebe be senki; fent állott az egész népség és hallgatá az Evangyéliumot, midőn egy kartsu ifjú fényesen felruházva, végig menvén a' templomon, az első padban épen által ellenébe Hoross Rózsának, helyet foglalt; a' tisztesség, szemérem, és ájtatosság, nem volt elég erős Rózsa kívánsi szemei megtartására, mert jól lehet sokáig habozza — végre még is egy égő tekintetet vetett a' jövevényre, mellyet ez ugyan már ré-

gen várt, de mind eddig nem ejthette szerét; a' jövevény elérte első jutalmát fáradságának — de bezeg Rózsa megbökkene, megsejtvén a' jövevényt: mert nem érzé szívének illy' dobogását, sem színének, a' mint ekkor szüntelen változását; öszve kutsolva kezeit, az ég felé sohajtott, kérvén Istent, hogy törülne el ezen vétkét, mellyet helytelen kacsintásával tett, mert ő most először tapasztalt érzéseit a' bün' zsoldjára magyarázá. — Nem sokat ért az imádság, mellyet Rózsa ekkor tett, mert mindenkor új és új kérdést tön magának: valljon ki ez? honnét 's miért jöhetett? — azt Rózsa nem is gondolta, hogy a' deli jövevény Imbraim, Endrödi Aga egyetlen egy 's legkedvesb fíja Ómár; de honnét is gyanithatta volna, hogy magyar öltözet alatt Török ifjú lappangjon, hogy a' keresztény templomban pogány térdet 's füt hajtson? nem is láthatta mind eddig, mert tsak tizen négy napok előtt rendeltetett az Eledényi vigyázati Hastélyba.

Minden napi szokása volt Rózsának, hogy nyugotnak Bedegh felé, vagy keletnek tsak nem Eledényig lemenvén, legelteté bárannyát, mellyet ő minden évben ki szokott a' nyáj közül választani, és szüretig legeltetvén, magát azzal mulatni; nem volt néki kedvesb ideje, mint mikor alkonyotkor ki mehete sétálni, 's ezt jól tartván, minden gond és aggódás nélkül vissza térvén, ragyogóvá tette altával szüz nyoszolyáját. — De miolta Husvét hetfön Ómárt ő megsejdité — búba esett a' kis bárány, nem tudván asszonya baját, de foghatón tapasztalá elmúltak tzirógatásait, 's előbbi nyájasságait. — Husvét után tsötörtökön keletnek indult Rózsa sétálni, de báránnya vissza fut, nem akará követni; megütközött ugyan ezen mind szokatlan eseten, de szándékától el nem állt, kötelezé társát is; kedvetlen volt a' kis bárány és szo-

merőn bégett, gyanítá is asszonya, hogy valamit érez, de mind ezzel nem gondolván elballaga szokott ülő helyére, 's letelepedék az ott lévő agg tölgy árnyos lombjai alatt virító pázsitra; — alig mult el tiz perzenet, felettébb bég a' bárány, azért körül néz, 's bal dobásnyi távulságra látja ám az erdőben, leszállani mén lováról azon ifjú uratskát, a' ki három napok előtt megzavará nyugalmát; de nem tudott már mit tenni, közelitni szemlélvén, azért tsak ültében maradt Rózsa, teljes elszánással, és várá szerentsétlen végét: — oda toppant a' szép Ómár, 's térdre esék előtte, ajka mozgott, de nem hangzott, sok ideig térdelt, végre még is erőt véve felhevült indulatján, meg szállamla: „Hegyes lélek! megengedj tett valmerőségemért, mellyre engem semmi más, mint a' te angyali szépséged, kinszerített; azért kérlek, tekintsd meg, minő áldozatokat tettem ragyogó fényeséged' látásáért; ugyan is mint Török magyar öltözetet vettem magamra, mint Mahumed tisztelője leborúltam Istened oltára előtt; nemde várhatom nemzetségem átkát, 's a' nagy Proféta' büntetését? — de mind eltűröm örömet, tsak engedd meg, hogy leborúlva tsókolhassam angyali kezedet, 's igérd meg” — szavába esvén Rózsa, kinek tapasztalatlan és szánakodó lelke nem tsak megesett a' jövevényen, hanem határozottan el volt szánva annak engedelmisségére, és mondá: „Kelj fel barátom, 's térdelj Istened előtt, nem illy' gyarló személy előtt mint én; köszönöm hozzám érdemetlenhez mutatott, udvarisággal teljes vonzódásodat, de megengedj, hogy pogány nemzetségedért nem viszonzozhatom azt, — 's ha tsak illetni akarod kezemet, oda adom, mind azokat magamnak fen tartván, a' mellyeket ebből foghatsz következtetni, — mit is tudnék én néked hitben tőlem külömbözönek igérni, 'a' kinek eredete esmeretlen előttem”?

Megfogá ekkor Ómár kezét Rózsának, és forrón megtsókolá, mondván: „Köszönöm kegyességed' szép angyal! és ha megengeded, emlékeztetek a' természet nagy törvényére, melly a' szerelmes vonzódások közt nem tartja a' Hitet akadálnak; — nemzetségem pedig ha pogány is mondásod szerint, de nem alávaló, mert én az Endrödi Imbraim Aga fija vagyok, Ómár; — 's azért ne vess meg kegyes lélek! szánd meg imádódat, és kérlek részesíts barátságodban”. — „Barátnéd lehetek, mert ezt megengedi szent Hitünk — de most már kell távoznom, mert ime nyughatatlan báránkám, és a' mint most veszem észre, a' hold' halavány sugarjai is nyugalomra kísérték a' napot”. „Egyet kérek még gyöngy alak! hogy holnap ismét itt tehessem meg legmélyebb tiszteletemet”. — Tsudálkozék Rózsa, hogy az agg tölgy alól, olly hamar atya udvarába ére, és tsak nem tündéri tüneménynek magyarázá, mig végre tetteire vissza gondolvá, lehetségesnek ítélé. — Sok ideig képzeledvén Rózsa, nyugalomra le tevé magát, de az álomkergető vak gyermek szüntelen legyezte, de mennél jobban tselekedte ezt, annál inkább hevüle, és tsak Aurora engedelméből szenderedhete kevéssé.

Hosszú volt a' nap, 's későn jött az alkony, hogy Rózsa nem változtatva már a' legelő helyet, siethessen az agg tölgy kies lombjai alá; báránnyát 's édesgeté, hogy iparkodnék véle kettőztetni lépését, de a' bárány le le terülvén nem akara menni, ölébe vevé tehát báránnyát Rózsa, hogy arany idejét e' kis állat ne hátrálhassa. — El ért a' tölgy alá, mellynek tövében már régen várakozék az Eledényi Úrfi, 's meglátván Rózsát felkiálta: „Hozott Isten kegyes leány! vár téged' ime híved egész nap itt; — nem volt nekem miolta élek, olly rövid 's kedves éjtszakám mint a' mult, mellyben jöllehet szemem sem zártam

be, még sints semmi bajom, — de hogy' is alhat-
tam volna, midőn szüntelen előttem ragyogtál
mint a' hajnali tsillag"? „Ne hizelkedj annyira illy
gyarló leánynak, a' kit ma is a' szokatlan képzelet
vezérelt ide; — oh egek! tegyétek tétellenné lépé-
semet”. „Igaz, hogy én erre érdemellen vagyok, de
nagyobb a' te kegyességed, áldott szüz! mint az én
tsak!gondolható érdemem”. Több szerény beszállge-
tések után mondá Ómár: „Ha megengeded kegyes
lélek! én ezen öszve jövetelünk helyére, örök emlé-
kezet jeléül, oszlopot emeltetek, mellyre arany be-
tűkkel vésetem, örvendetes várakozásom jeléül: LE-
ÁNY VÁR”. „Oh barátom! szükségtelen azon oszlop,
melly egyedül a' hiu világot emlékeztetné az én meg-
vetésemmel, és holtomontúli pirulásommal; — ha
érdemlek nálad valamit, megelégszem azzal, ha né-
hánykor megemlékezel rólam, és meg nem itélsz ezen
feléd vonzó lépésemért”. „Ha azt nem engeded,
legalább egy halom földet hányatok tselédjeimmel,
mellynek alapi nagysága tsak tizenöt négyszegü
ölet is foglaljon magában, 's ezt nevezem LEÁNY
VÁR-nak, de jel nélkül még sem hagyom életem leg-
szébb napjait”. — „Légyen akaratom, én pedig tse-
lédjeid számára ezen bárányomat ajánlom, mellynek
sült husát Leány-váron egyék meg, — melly jegyét
barátságunknak holnap alkonyotkor megfogom tekinte-
ni.” „Ötven embert fogok munkájára parantsolni,
hogy a' midőn eljövendesz, tökéletesen kész legyen;
egy szál szép egyenes iharfát is kerestetek az erdőn,
mellyet várunk közepére tétetek, és ha elszárad is,
idővel fattyakat fog oldalain hajtani, mellyeknek
tsak egyike is tsikorgása által, ezen tettünket tudá-
ra fogja adni a' majdani világnak. Ekkor Ómár ki-
voná hüvelyéből széles vasát, 's letsapá az előtte bégő
bárány fejét „légy áldozatja barátságunk jelének”.

Jó éjtszakát mondva eltávoznak. — Róza megfosztatván ártatlan társától, magánosan ballagott, félvén hogy ne talán édes atya a' nélkül jönni lássa, de leginkább rettegett, reá emlékeztvén azon különös történetre: hogy t. i. az ő kedves báránnya, fő nélkül is négy lábán merően maradott állva jó ideig, 's mintegy bosszút akarván állni gyilkolóján. — Ómár még ez nap kiadá parantsát a' Leány-vár készítésére, megmagyarázván gömbölyüségét, terjedését, 's a' t. 's ha kész nem lenne más nap délutáni négy órára, halállal fenyegeté minden tizedikét.

Mindenek történetek parantsolat szerint, úgy hogy négy órakor, midőn Ómár kiért, semmi más nem hibázott csak az ihar letétele, mellynek helye üregében süté egyik pisztolyát mondván: „Uram. Te látod szívemet, ha hiv nem leszek ahoz, kinek emlékére hányattam e' halmot, tulajdon vérem hizlalja e' földet, és minden tsepp légyen éltetője annyi fű szálnak, valahány hajszál lebeg üstökömben; ezen átkomnak legyetek tanúji kedves szolgálaim, és ti agg tölgyek 's gyertyányok sujtsatok agyon, midőn kies árnyaitokban naponként sétalok”. — Ekkor megmondá szolgálinak: hogy ezen halmot ezentúl LEÁNY VÁR-nak hívják, 's elbótsátá őket. — Százszor is körül járta Leány várát Ómár, és számlálgatá kilentzen lépésnyi körét. *)

---

*) Ez a' Leány vár, mellyről legnagyobb régiség tiszteletével emlékezik T. Moldoványi Úr, Tud. Gyűjt. 1824. X. Köt. mellyet ha talán megszemlélt volna a' Tudós Úr, tapasztalván annak sem nyilak, sem puskák ellen hasznos voltát, sőt még a' szabad kézi dobás ellen sem; — talán illy' rége írásra előbb vetemedett volna, mint a' feljebb említett helyre iktatásra.

Rózsa addig panaszkoda báránnya tévedésén, és hogy azt keresni menjen, béjelenté anyjának. — Elméne, 's leérvén vizsga szemmel nézegeté Leány várát, tudálkoza magában, hogy illy' derék, két ölnyi mélységű sántzot is ásatott Ómár, a' ki épen ekkor tulsó részéről a' halomnak bukkant elő; „Te légy áldott kegyes lélek! nemde helyes, szép kis vár”? „Oh igen is helyes. — Átkozott légyen az, a' ki nem engedti itt sorvadni holt tetemimet”. Ki jöven Ómár az árokból, elballagtak karon fogva az agg tölgy árnyékába.

Alig ért tán egy dülőre Rózsa, midőn Bálint kedves bátya épen haza érkezett, a' kit Pálffy Buda tájról elkülde Ozora vidékeire, hogy szemlélné meg a' Törökök állapotját; meg nem állhatta Bálint haza nem ugrását, 's azért megnyergelvén Ozoránál paripáját, Méhesig meg sem állt, a' hol szülejitől tett kérdésekre tsak röviden felelt, 's elbeszélé kedves Ferentz bátya ditsőséges halálát, Komárom vidékén; mellyre felkiálta az ősz István: „Hálákat adok néked Uram, hogy méltóvá tettél kedves fijam' hazám oltarán feláldozására! hálákat nyújtok, hogy úgy vetted magadhoz mint szabad bajnokot, és megmentted a' pogány bilintstől! Te is kedves Bálintom (nyakára borúlván) halj meg inkább úgy, hogy sem a' durva Pogány uralkodjék rajtad, mint édes atyádon!” — Ezek után kérdezé Bálint Rózsát, kinek hová mentéről tudósítatott, 's nyugott paripájára ülven siéte foglalatoságaiban, arra vévén utját, a' merre Rózsát menni mondták; — messziről már észrevette Bálint a' két szerelmest, 's azért tsak lépést ballagva haladott, végre midőn oda elért megszóllította nyers hángon: „Te vagy Rózsa, kedves hugom, Hoross István leánya”? „Kedves bátyám”. És te bárány bőrbe öltözött farkas, mit keressz itt? lehetséges-e,

hogy az én hugom, kedves Ferentz bátya gyilkolója-
 karjai közt andaloghasson? nints különben; Rózsa
 sohajts Istenedhez". Híránván pisztolyát „ime töltés
 fogja végezni gyalázatos éltedet; — Te is Ómár Imb-
 raim tsúf fajzatja, készülj, mert most mindjárt hír
 vivő lész' Mahumedhez pokolban". Térdre esett ekkor
 Ómár: „engedj vitéz szép hugodnak: Ő ártatlan, én
 bűnös, én vagyok a' tsábitó, ő a' szeplőtelen szüz". —
 „Nem vagy ugyan érdemes, hogy ellenem tsak ki is
 rántsd fegyveredet, annál is inkább hogy felém le-
 gyintsd; — de hogy azon gyalázat ne érje a' magyart,
 hogy valakit orozva bántott, vagy fegyvertelent ölt
 meg, — kelj fel 's szedd magadra fegyvereidet, 's
 tülj paripádra, hogy egész pompával küldhessém lel-
 kedet a' más világra, — tized magaddal jöhetnél most
 ellenem, mert karomban buzog Ferentz bátyám bosszú
 álló vére, kit te gyalázatos, orozva sujtál le lová-
 ról". „Készen vagyok vitéz, parantsolj most velem,
 tsak azt engedd meg, hogy hugod kezeit még egyszer
 tsókolhassam, és hogy az emide látszó Leány vár
 lehessen szerelemtől hevülő vérem kiontása helye".
 „Légyen úgy". „Engedj meg Rózsa tsábitódnak" ki-
 áltozá Ómár, de az elájulva feküdt a' pázsiton. —
 Szót nem nyerve, elméne Ómár Bálintal az említett
 helyre, 's kölyké vesztett tigrisként viódott a' két baj-
 nok; segítette ugyan Ómárt a' szerelem nagy tüze, de
 Bálint bátya' bosszúja halált szabott egy vágással
 Ómárra; eljajdula ekkor Ómár, Rózsat kiáltva gördüle
 a' Leány vár árkába, 's tsak néhány sohajlások után ki
 lehellé szerelemtől gyulladó lelkét, — Megtekinté
 még egyszer Bálint szép hugát, de minthogy még
 ekkor sem volt feleszmélkedve, úgy hagyá, 's reá
 ülven Ómár paripájára, magáét elbhotsátván, vissza
 futott Ozorára, és másnap el Budára.

Nyoltzra járt az estvéli óra, midőn Rózsa ájulásából tökéletesen feleszméle, 's körül nézve senkit se sejtván felkele, és az a' vonzó mágnes, melly őtet az agg tölgy alá vezeté, elszívá Leány várához is, a' hol midőn meglátá kedves Ómárja mozdulhatatlan testét, 's gözölgő vérét, felkiálta: „Oh egek, mit szálljak!? bosszút nem kiálthatok egyetlen gyilkos testvérem ellen” — 's le ereszkedék a' sántzba, leborúlva megtsókolá Ómárt „kegyes ifjú! vedd kedvesen ezen forró tsókomat, mellyet Te ugyan éltedben is megérdemlettél volna, de a' szemérem, tisztesség, és a' szerény erkölts akkor nem engedték azt. — Oh hol vagyon fegyvered Ómár!? hogy itt feletted megnyithassam érted dobogó szívemet, és ártatlan véreddel vegyíthessem tiszta élted tseppjeit, — hasztalan — nints — nem látom. — És ime milly hamar elsetétedett, lám a' hold is melly fősvényen botsátja reám sugárit? — Tudom itt fogják el ásni vitéz testedet kedves szolgálid; — bizonyos is lehetsz, míg élek minden napi látogatásomban”. — Fájdalmak közt ére Rózsa igen későre haza, de semmit sem mert szólni, és igennel felelt arra, midőn atya mondá: soká mulattál bátyáddal. — Lefekvék ekkor Rózsa, de többé fel nem kele, 's napról napra nagyobbodék nyavalyája; nyoltzadnap' kére attyát, hogy elküld'ne Lörintzért, a' ki őtet feloldozván vétkeiből, részeseitné az Úr vatsorája titkában, mert vitatá nem sokára elköltözködését e' mulandóságból. — Melly fájdalmat érzett légyen a' hervadó Rózsa kedves atya és anya, le nem írhatom, azért bele sem kapok; hanem kívánságát semmiben semakarván szegni szülőtjöknek, elküldöttek Lörintzért, a' ki másnap nagy estvére érkezhetett tsak meg; — vigasztalá lelkiképen szép szüzét az öreg szerzetes, 's elkészité a' halálra, mellyet Rózsa igen igen óhajtott. — Minden

titkát kijelenté Rózsa Kristus személyjének, tudván azt mind egynek lenni: akár tsak meggondolja, akár annak megmondja. — Leginkább pedig azért esdeklett az agg' Lörintznek, hogy szüleit reá birja az ő tetemei Leány várában eltemettetésére. — Még ez estve elbútsúzott zokogó szüleitől, 's más nap regvel öt órakor kibotsátá szüz Ielkét; így követé tized napra Rózsa kedves Ómárját, 's eltemetteték akarátja szerint a' Leány vár árkában.

Hogy', és miért történt légyen Koross Rózsának baja? senki nem tudta más széles e' világon, mint Bálint és az ősz szerzetes, de ez ki nem nyilatkozathatta, mert Szentségben tanulta; amaz pedig távul lévén, attyának nem mondhatta. — Tsak tsontjai voltak épen tán még Koross Rózsának, midön Lázár György, Koross Bálintal Méhesre jöttek, 's tsak akkor mondá el Bálint, a' mit utolsó itthon létekor tett, 's ekkor tudta meg Bálint is, mellyek azután történtek kedves Rózsa hugával. — Kimenének tehát mind a' négy szomorúak, t. i. Koross István és Bálint, ennek édes annya Eddey Hlára, és Lázár György, Rózsa temető helyére legnagyobb fájdalmak közt, 's ott néhány fo-házkodásokat botsátva az egek Urához, eltávozanak Leány várától, mondván könnyezve: „nyugodjanak hamvai békességben”.

S. A. E. H.

MI LEGÉDESB.

Az éj után a' hajnal,
 A' tél után tavasz, 's a'
 Vad fergeteg zivarja
 Után a' tiszta napfény,
 A' fáradság után a'

Nyugvás, 's az álom édes:
De édesebb ezeknél
Az a' menyszülte érzés,
Mellyet tsak akkor érzek,
Midön Lidim haragra
Gerjed reám, 's utánna
Egyet mosolyg szemembe,
'S ajkamra hinti tsókját!!!

Rejtett Szavak.

1.

Öt betű, két taggal, ha a' négyét veszed
Sikos, a' végsővel bánatod' fejezed.
Egészen egy állat legjobb eledele,
Holta után pedig fa edény buj bele.

2.

Hét tagaim vagynak, négy betűkből állnak,
'S három betűm vévén, úgy mézzel tsinálnak;
Vég-betűm' minden szó elejbe raggatják,
Egészen a' fejér népek használhatják.

3.

Mi az, tē nála nélkül
Tsak nem is bitzeghetel,
'S majd megforditván benne
Tántzba kerekedhetel.

A' 176-dik lapon lévő Rejtett szó' megfejtése:
H a r a n g.

NB. Az útmutatásból a' Klavirra már 9 iv elkészült,
's alkalmasint a' jövő Januarius' végéig a' többi
is elkészül. Th.

Chorus.

Allegretto.

Id vez légy ég affronya, tolles népne gyámo.

This system contains the first system of music. It features a vocal line in treble clef with a 3/8 time signature and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the notes. The piano accompaniment consists of two staves: a right-hand staff in treble clef and a left-hand staff in bass clef, both in 3/8 time and one sharp key signature. The piano part features a steady eighth-note accompaniment.

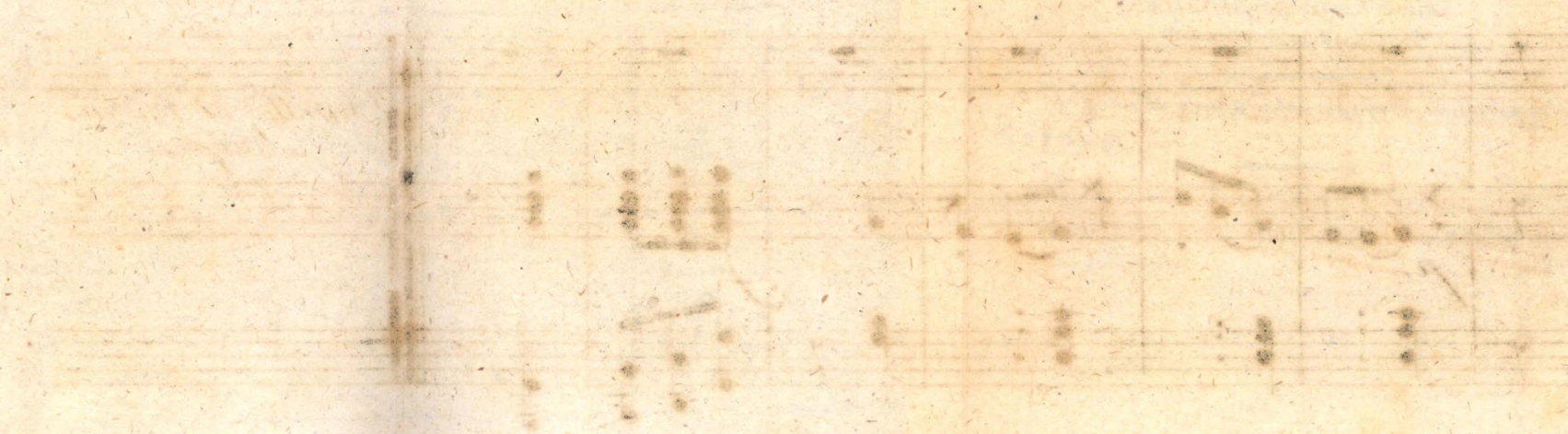
la, id vez légy, id vez légy, id vez légy ég affronya!

This system contains the second system of music. It continues the vocal line and piano accompaniment from the first system. The lyrics are written below the notes. The piano accompaniment remains consistent with the first system.

Duetto et Chorus
da capo.

p. *f.*

This system contains the third system of music. It features a piano accompaniment with dynamics *p.* and *f.* indicated. The system concludes with a double bar line and the instruction *Duetto et Chorus da capo.*

M. T. W. A. S. R. E. G. G. E. L. E.

Énekre s Klavierre tette
Szilvási János.

Sonetta f.

1824.

Andantino.

Musical score for the first system of the piece 'Sonetta f.' by M. T. W. A. S. R. E. G. G. E. L. E. The score is in 2/4 time, key of B-flat major, and marked 'Andantino'. It features three staves: a vocal line (treble clef) and two piano accompaniment staves (treble and bass clefs). The piano part begins with a forte 'f' dynamic. The music consists of several measures of chords and moving lines in both hands.

Musical score for the second system of the piece 'Sonetta f.' by M. T. W. A. S. R. E. G. G. E. L. E. This system continues the vocal and piano parts from the first system. The piano accompaniment includes a trill ('tr.') in the right hand in the fourth measure. The system concludes with a double bar line and repeat dots.

*K*ta vasz nak lággy hü vos reg ge len *Nézd)*

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, written in G major (one sharp) and 3/4 time. The lyrics are "Kta vasz nak lággy hü vos reg ge len Nézd)". The middle and bottom staves are for the piano accompaniment, with the right hand playing chords and the left hand playing a simple bass line.

a ter mé fzet gyö nyö rü mi ve it: Ben nek a te rem

The second system continues the musical score. The vocal line lyrics are "a ter mé fzet gyö nyö rü mi ve it: Ben nek a te rem". The piano accompaniment continues with similar harmonic support.

*t*es nagy re me ke it *V*irs gáld, *v*irs

The third system concludes the musical score. The vocal line lyrics are "tes nagy re me ke it Virs gáld, virs". The piano accompaniment ends with a final chord.

gäld, viss gäld mint äll tok à lét ke le ten.

f.

Allegro

Kelj oh kelj oh ha lan dö vad gond ja i det Ad d ält

add alt à gyen gèn ten-gò Ze phy rek) nek, Kero ér ze ni kero ér ze

The first system of music features a vocal line in the upper staff and piano accompaniment in the lower two staves. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 7/8. The lyrics are written in a cursive hand below the vocal line. The piano accompaniment consists of chords and moving lines in both hands.

ni gyermek bá ja i dat.

The second system continues the musical piece. The vocal line begins with the word 'ni' and continues with 'gyermek bá ja i dat.'. A dynamic marking of *f* (forte) is placed above the piano accompaniment in the middle of the system. The piano accompaniment features a more active melodic line in the right hand.

The third system shows the piano accompaniment continuing. It features a series of chords and moving lines in both hands, leading to a final cadence marked by a double bar line. The notation includes various rhythmic values and articulation marks.

Allegretto
A reggeli maclár karf.

Allegretto

Rigo. *Echo.*
Kedj kedj kedj fel tol las nép tol las nép,

Rigo. *Echo.* *Rigo.* *Echo.*
Ké szül már a' haj nal a' haj nal ké szül már a' haj nal, a' haj nal.

Begoly *Echo.* *B.* *Echo.*

Nem kell nékem a fény nekem a fény sze re tem az éjt az éjt.

Adagio.

Fidelmile.

Andante.

dole. *f.*

Fel jüni — kel jüni! Sü le mi te va gyok én, az er dő nek kö ze jön

ma da rak közt ki rály né, Lay é desz é nek lö né, Kél jünk

kel = jünk kel jünk — kel jünk.

Pintyöké. oh jaj oh jaj oh jaj! Pin työ ke az én ne vem si

Adagio.

8.

rais e gész éle tem, leggy, völgy, szikla sűrű vélem, míg ki no mat le

hel lem ok jaj — ok jaj.

Gerlicze.

Andante.

oh ah! oh ah! oh ah! Ger li oré nek zen gé sét, tár sa u tán

nyö gé set, halljad er ő is li get, miglant a' lággy reg ge let.

This system contains the first line of music. It features a vocal line on a single staff with lyrics in Hungarian. Below it is a piano accompaniment consisting of two staves (treble and bass clef). The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 2/4.

Oh ah! oh ah! oh ah! oh ah! oh ah!

This system contains the second line of music. The vocal line consists of a series of 'Oh ah!' exclamations. The piano accompaniment continues with two staves. The system concludes with a double bar line and repeat dots.

Kukuk Kukuk, Kukuk, Az ember egy kis fű rőly, velen meg is

Andante

This system contains the third line of music. It is marked 'Andante' and has a 2/4 time signature. The vocal line includes the lyrics 'Kukuk, Kukuk, Kukuk, Az ember egy kis fű rőly, velen meg is'. The piano accompaniment is on two staves.

10.

ö trefäl, jö vendökert hozzám tér, tö kem soké ez ten öt kév.

Ku ku ku ku (ku ku) ku ku ku ku ku ku. ku ku

ku ku ku ku.

Cho.
us.

Allo.

f

Ngilik a:

hajnalmak röx-suthebe le (de rül ar ex do niki boltos fedele , NéljüNKI — é nekí

p.

re halan öök ö rö mékí re , NéljüNKI — vidám é nekíce.

Tuitemile.

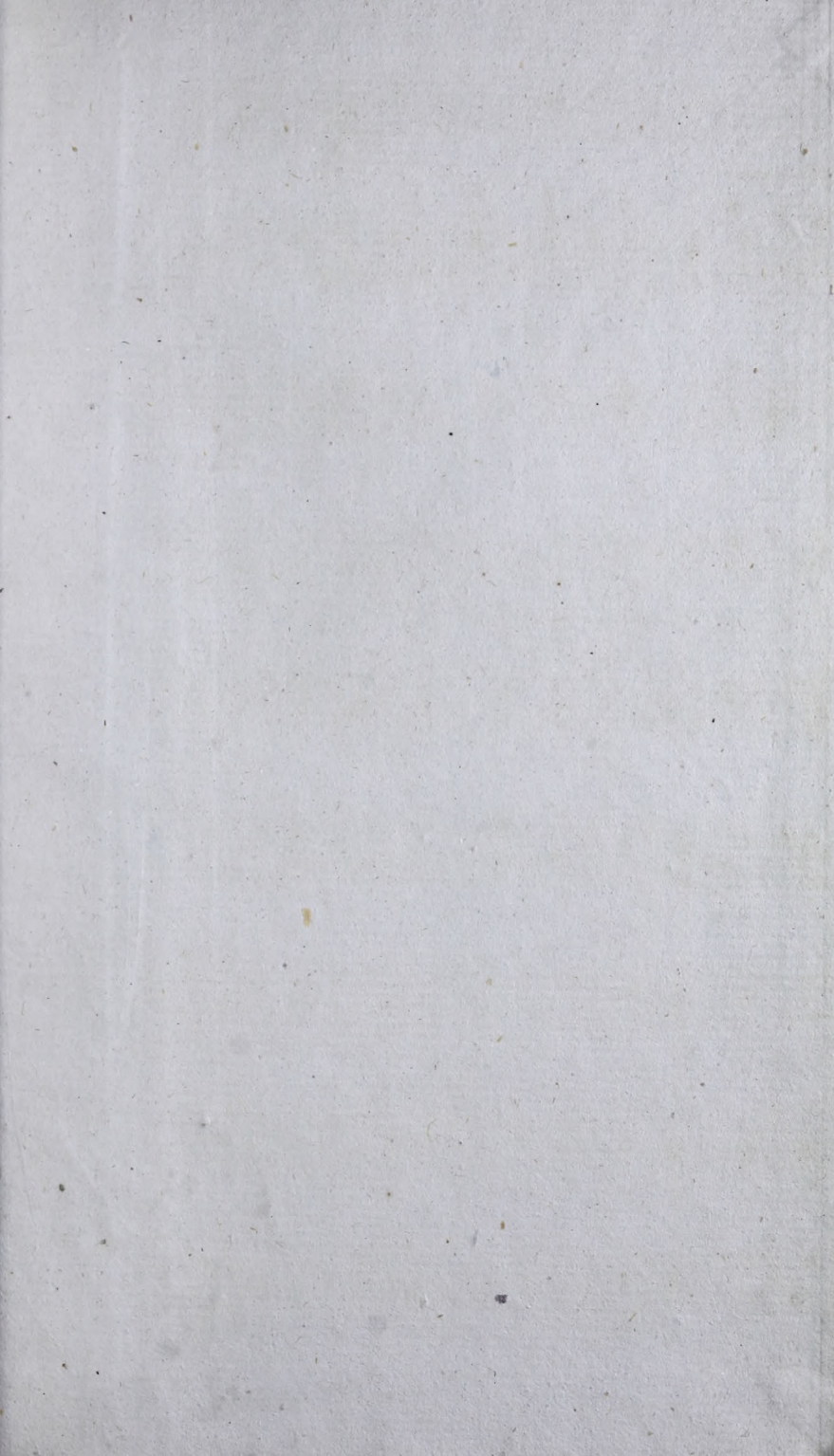
Ducto.

Allagretto.

Ène künkenek te vagy leg ked vesztán gyál oh Au

ro val ar ig boldo gall lanya.

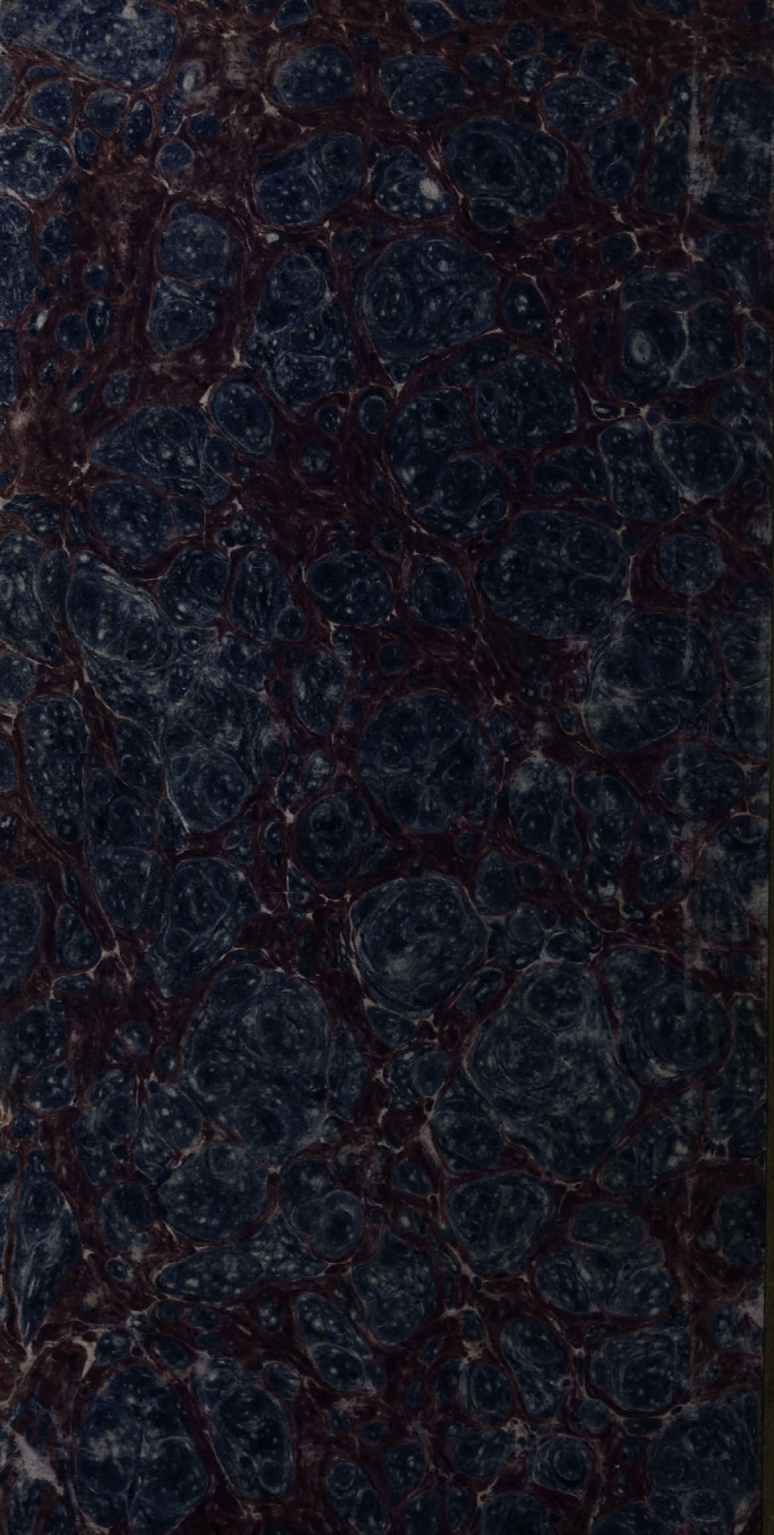

315.703

Foly.Ujs. O.

16.

32.

